



Årsredovisning  
Härnösands kommun



# Innehållsförteckning

## Del 1 Inledning

Kommentarer från kommunalrådet	2
Vart går dina pengar	3
Fem år i siffror	4

## Del 2 Förvaltningsberättelse

Omvärldsanalys	6
Miljöberättelse	11
God ekonomisk hushållning	12
Finansiell analys	14
Medarbetare	21

## Del 3 Verksamhetsberättelser

Kommunstyrelsen	28
Arbetslivsnämnden	30
Samhällsnämnden	33
Skolnämnden	36
Socialnämnden	38
AB Härnösandshus	41
Härnösands energi och miljö AB	43
Räddningstjänsten Höga Kusten Ådalen	45

## Del 4 Finansiella rapporter

Resultaträkning, Kassaflödesanalys	48
Balansräkning	49
Noter	50
Driftredovisning, Investeringsredovisning	58
Redovisningsprinciper	59
Organisationschema	61
Ekonomisk ordlista	62
Revisionsberättelse	63

# Ett år av växling och väntan

## Kommentarer från kommunalrådet

Här är berättelsen om Härnösands kommun 2010. Här finns mycket om ekonomin och kommunens verksamheter genom nämnderna och de två bolagen. Berättelsen ger oss väldigt mycket att vara stolta över i Härnösand. Men den påminner oss också om en del vi behöver jobba vidare med för att bli bättre, inte minst hur vi sätter upp mål för kommunens verksamhet och sen följer upp målen.

**2010 var ett valår.** Det gällde såväl Riksdagen, landstingen och kommunerna. För Härnösand innebar det skifte av politisk majoritet. Efter fyra år med en moderatledd allians blev socialdemokraterna tillsammans med vänstern och miljöpartiet den nya politiska majoriteten.

Valet skedde i september men politiska skiftet fick inte effekt förrän i november vad det gäller kommunfullmäktige. Den nya kommunstyrelsen tillträdde i december och skiftet i nämnderna skedde först vid årsskiftet! Det verksamhetsår som här redovisas har alltså nästan till alla delar förlöpt under ledning av det som idag är den politiska oppositionen.

**För en stark utveckling** av kommunen krävs både att man är ivrig i att göra nytt och att man agerar långsiktigt. Långsiktighet förutsätter bra samverkan. Vi ska bli mycket bättre på det – över nämndsgränser – över partigränser – i relation till företagen och föreningarna. Från 2010 kan vi ta med oss ungdomsstatsningarna som ett gott exempel på nytänkande och samverkan i viktiga frågor. Få saker är viktigare än att ge chanser för de unga att få jobb. Det arbetet är förstås inte avslutat!

Andra riktigt tunga frågor kan inte lösas utan samverkan med andra kommuner och samverkan i länet, staten och landstingen. Med urbota envishet har vi att fokusera kravet på ny järnvägsträckning från Härnösand och söderut. Kommunikationen har avgörande betydelse för såväl industrin som vår attraktionskraft som boendeort. Framför oss har vi också frågan om hur – och med vilka – vi framöver ska utgöra en kraftfull region i Sverige och i Europa! På en rad områden behöver vi kraftsamla så att vi kan erbjuda en skola i toppklass, en omsorg och vård som ger trygghet och en kulturmiljö som får oss att släppa loss fantasi och lusten att leva.

**2010 var ett år då väldigt mycket samtidigt var på gång.** De har varit bra snurr de senaste åren på byggandet i Härnösand. Nya rondeller, nya järnvägsspår med tunnlar och broar, nytt fängelse, och så har det rivits och riggats för nya handelsplatsen. Projekt och investeringar av detta slag har lång förhistoria och väntan på leverans känns lång. 2010 var ett väntans år, men 2011 kan bli ett fantastiskt år då en rad saker förverkligas:

- Simhallen öppnar efter genomgripande ombyggnad och modernisering
- Nya tåg börjar gå så att vi kan använda nya perrongen
- Handeln på nya handelsområdet kommer igång
- Vindkraftverken bakom Vårdkasen kommer på plats



Och vi ser fram mot curlinghall, aktivitetshus, pir med ny småbåtshamn med mera. Och visst hoppas vi på nytt liv i centrum och i Prismahuset. I en lovande utveckling finns alla förutsättningar att den kommunala organisationen samverkar med alla medborgare och gäster i kommunen. Med stor glädje ser vi just nu hur flera av våra Härnösandsföretag är expansiva och nyinvesterar med mångmiljonsatsningar i sina verksamheter och anläggningar. Det finns mycket positivt idag för oss i Härnösand att fokusera på inför året som kommer!

**Demokratirevolution.** När jag skriver detta pågår den folkliga resningen i norra Afrika och västra Asien. Vi ser diktatorer som inte tvekar att slakta sitt eget folk för att själva behålla makten, men vi ser också diktatorer som faller och människor som vågar livet för friheten. Vi ser folkskaror som jublar över hoppet om demokratin.

Demokratin i alla dess former är erövrad av människorna själv, ingen gåva uppifrån. Demokratin är heller ingen urgammal svensk ordning utan något de senaste generationerna före oss ganska nyligen erövat och format.

En kommun måste ha höga ambitioner att värna om demokratin i praktiken. Till sist är kanske ingen fråga viktigare än den att vi som bor i Härnösand kan uppleva att det är meningsfullt att engagera sig. Att det är meningsfullt att bevara vår vision av ett demokratiskt och jämlikt samhälle där alla kan uppleva respekt, att ens röst blir hörd och att man tillsammans med andra har inflytande på hur vårt samhälle utvecklas. Kan vi ta några nya steg åt rätt håll med detta under 2011, så är jag glad!

Fred Nilsson

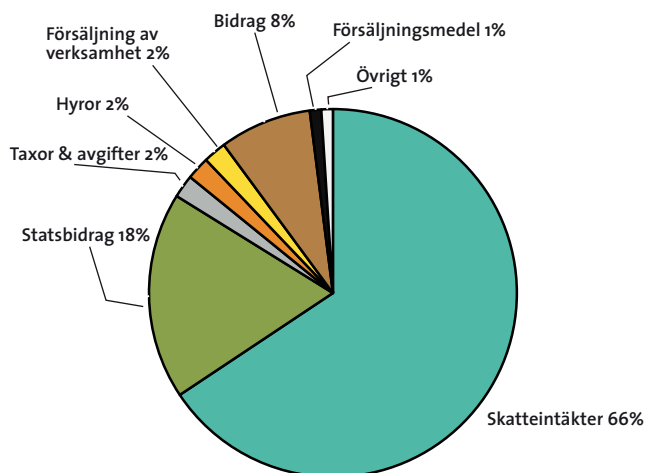
# Var går dina pengar?



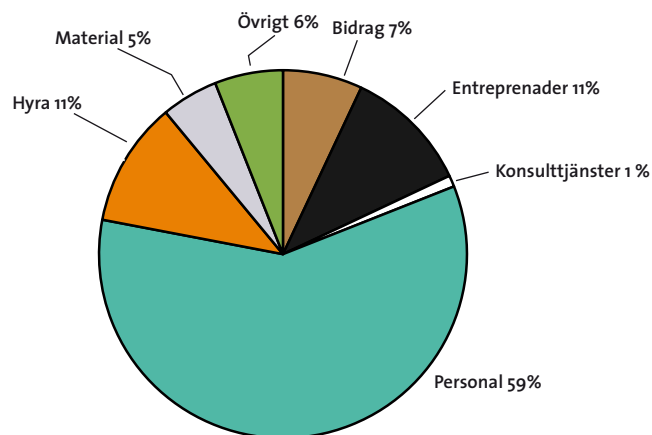
## 100 kronor i skatt till kommunen användes under 2010 så här:

- 21,9 kr Vård och omsorg om äldre
- 21,1 kr Grundskola
- 10,4 kr Kommungemensam verksamhet
- 10,3 kr Gymnasiet och vuxen utbildning
- 8,4 kr Omsorg om funktionshindrade
- 7,1 kr Barnomsorg
- 6,3 kr Infrastruktur och skydd
- 5,5 kr Fritid och kultur
- 5,1 kr Individ och familjeomsorg
- 2,1 kr Övriga verksamheter
- 1,8 kr Politisk verksamhet

## Kommunens intäkter



## Kommunens kostnader



# Fem år i siffror

	2010	2009	2008	2007	2006
<b>Resultat, mnkr</b>					
Kommunen	11,5	-26,1	4,5	-25,5	-10,0
Koncernen	-11,4	-22,1	7,3	114,8	0,5
<b>Nettokostnadernas andel av skatteintäkter, kommunen %</b>					
Nettokostnadernas andel av skatteintäkter och statsbidrag	99,1	102,2	99,6	102,2	100,2
<b>Eget kapital, mnkr</b>					
Kommunen	-125,5	-137,0	-110,9	-115,3	-89,8
Koncernen	93,0	104,4	127,4	120,1	15,6
<b>Soliditet, % (eget kapital/totala tillgångar)</b>					
Kommunen	-15	-15	-12	-12	-10
Koncernen	5	5	6	5	1
<b>Balanslikviditet, %</b>					
Kommunen	97	122	148	150	67
Koncernen	70	114	132	185	68
<b>Långfristiga skulder, mnkr</b>					
Kommunen	0	0	1	43	115
Koncernen	644	667	653	813	1 297
<b>Personalredovisning, total antal anställda</b>					
Kommunen	2 002	2 008	2 158	2 029	2 216
Koncernen	2 240	2 241	2 405	2 918	3 120
<b>Befolkning 31/12</b>					
Antal invånare totalt	24 611	24 675	24 716	24 922	25 080
<b>Skattesatser</b>					
Utdebitering, kommunen	23,04	23,04	23,04	23,04	23,04
Utdebitering, landsting	10,60	10,60	10,60	10,60	10,60
Utdebitering, totalt	33,64	33,64	33,64	33,64	33,64





# Förvaltningsberättelse

# Omvärldsanalys

## Samhällsekonomin

Sveriges BNP beräknas öka med över 5 procent i år. Detta trots att återhämtningen i de ”gamla” industriländerna är skakig, vilket håller tillbaka den svenska exporttillväxten. Bakgrunden till de mycket höga tillväxttalen 2010 är produktionsrasen 2009. Trots återhämtningen blir skatteunderlaget i stort sett reellt oförändrat mellan 2008 och 2010. Även om tillväxten i år varit hög kvarstår alltså väsentliga obalanser. Resursutnyttjandet i stora delar av den svenska ekonomin är fortfarande lågt.

Det innebär att det framöver finns en potential för fortsatt starka tillväxttal och en positiv utveckling på arbetsmarknaden. Statens finansiella sparande försämrades snabbt i samband med krisen, men återhämtar sig successivt och beräknas att uppgå till nästan 2 procent av BNP 2015. Staten har därmed råd att öka statsbidragen till kommunsektorn.

Återhämtningen fortsätter efter att finanskrisen tryckt ner den globala ekonomin i den djupaste konjunkturedgången sedan depressionen på 1930-talet. Även om det värsta nu är över gäller det att behålla perspektiven. Trots att flera ekonomier har studsat upp starkare än vad som kunde förväntas har världsekonomin i flera avseenden ännu inte nått de nivåer som rådde före krisen.

Återhämtningen i den svenska ekonomin har under 2010 varit mycket stark. BNP har under årets första tre kvartal ökat runt 8 procent uppräknat till årstakt. Särskilt uttalad har återhämtningen varit i industrin, som under finanskrisen fick se sin produktion minska med en dryg femtedel. Att BNP redan i år är tillbaka på samma nivå som före finanskrisen är en betydande framgång men inte liktydigt med att svensk ekonomi har återfått balans och att lågkonjunkturen skulle vara över. Alltjämt kvarstår betydande obalanser på såväl arbetsmarknaden som i många företag. Normalt växer den svenska ekonomin sammantaget med omkring 2 procent per år. Att BNP i år nått samma nivå som 2008 kan därför likställas med ett tapp i produktionen på 4 procent. Det innebär att det fortfarande är en bra bit kvar innan lågkonjunkturen är till ända.

Trots att Sverige under den nu genomlidna krisen sett antalet sysselsatta minska med 160 000 och antalet arbetslösa öka med nästan lika många till 9 procent av arbetskraften blev nedgången liten jämfört med fallet i början av 1990-talet. Utvecklingen skiljer sig också i det avseendet att arbetskraften den här gången fortsatt att växa, vilket delvis kan förklaras med den förda politiken efter 2006. Den växande arbetskraften gör att arbetslösheten vänt nedåt relativt långsamt sedan årsskiftet.

På kort sikt bestäms sysselsättningsutvecklingen främst av hur efterfrågan i ekonomin förändras. Ökad efterfrågan från Sveriges exportmarknader, behov av lageruppbyggnad, ökade investeringar och ökad efterfrågan hos hushållen driver sysselsättningsutvecklingen. Olika indikatorer pekar nu på en fortsatt växande efterfrågan och därmed förbättrad arbetsmarknad. Antalet varsel är tillbaka på låga nivåer, antalet nyanmälda lediga platser är fler

än för ett år sedan och företagens bedömningar av den framtida sysselsättningen är positiva.

Fallet i produktionen upphörde under första kvartalet 2009 och förbyttes i en svag ökning under resten av året. Antalet sysselsatta och arbetade timmar vände uppåt under andra halvåret i fjol, vilket var ovanligt tidigt i konjunkturuppgången, särskilt med tanke på att nedgången var begränsad jämfört med produktionen. Ökningen av antalet arbetade timmar hittills under 2010 har överträffat förväntningarna. Uppgången bedöms fortsätta under 2011, om än inte lika snabbt. Visserligen har produktionen stigit mer men rimligen ska ytterligare produktivitetsförluster hämtas tillbaka.

Det finns många olika sätt att beskriva hur kommunsektorns resurser för att bedriva verksamhet förändras över tiden. Antalet sysselsatta i kommuner och landsting har från 2006 till och med i år minskat med mer än 5 procent. Antalet arbetade timmar minskade också. Medelarbetstiden har därmed ökat, vilket till stor del beror på minskad sjukfrånvaro.

För att mildra effekterna av den ekonomiska krisen tillfördes kommunerna 11,9 miljarder i extra statsbidrag 2010. Tillskotten har i många fall använts till att anpassa verksamheten till en snävare ekonomi i en långsammare takt än vad som annars hade varit nödvändigt. En relativt svag utveckling av skatteunderlaget och avvecklingen av konjunkturstödet från och med 2011 har dock inneburit att kommunerna fortsatt sitt effektiviseringsarbete.

Kommunerna väntas redovisa ett mycket starkt resultat för 2010. För andra året i rad beräknas det sammanlagda resultatet med råge klara tumregeln för god ekonomisk hushållning, vilket brukar anges till 2 procent av skatter och statsbidrag. Drygt 90 procent av kommunerna väntas redovisa plusresultat för 2010. Att kommunerna i hög grad agerar långsiktigt blir tydligt med tanke på resultaten i år, vilket också visar värdet av förutsägbara och stabila intäkter för sektorn.

Budgetprocessen i kommunerna påbörjas i de flesta fall under våren året innan budgetåret. I många fall tas beslut om ramar för verksamheten före sommaren enligt då kända förutsättningar. Det är inte bara det kommande årets förutsättningar som bestämmer vilka ramar verksamheten kan tilldelas. I budgetarbetet ingår även en plan för de följande två åren. Det innebär att hela budgetperiodens förutsättningar beaktas. Detta ger en förklaring till kommunernas respons på det tillfälliga konjunkturstödet. Det är inte rationellt att ge ökade resurser till verksamheten ett år när statsbidragen höjs kraftigt, om de tas bort efterföljande år.

Kommunerna har många utmaningar framöver. Behoven och resurserna för olika kommunala verksamheter skiftar snabbt, beroende på storleken på barnkullar, befolkningens flyttmönster, regelförändringar och reformer, och inte minst konjunkturläge. Kommunal verksamhet i förändring är mer regel än undantag. Utmaningen är att anpassa verksamheten efter skiftningarna. Fler barn och färre ungdomar i gymnasieålder kräver anpassning.



Befolkningsutvecklingen i Sverige med ett varierande ökat och minskat behov för olika kommunala tjänster ställer krav på kommunerna att anpassa verksamheten efter gällande behov. Antal invånare i Sverige ökade med 84 335 personer 2009. Det var den kraftigaste ökningen sedan 1946. Ökningen berodde främst på minskad utvandring, ökad invandring och ett ökat antal födda barn. År 2009 föddes 2500 fler barn än 2008. Antalet födda barn har ökat från drygt 88 000 år 1999 till nästan 115 000 år 2009. De stora skillnaderna i barnkullarna innebär att kommunernas verksamheter måste anpassas efter förändringarna. Dessutom ökar andelen barn som går i förskola och skolbarnomsorg.

Samtidigt som huvudmännen måste anpassa sig efter förändringar i demografi och efterfrågan måste skolorna anpassa verksamheten till den nya gymnasieskolan, Gy2011, som träder i kraft hösten 2011. Enligt Budgetpropositionen för 2011 bedömer regeringen att den nya gymnasieskolan ska leda till effektiviseringar i kommunsektorn. Förbättrad genomströmning och bättre planeringsförutsättningar ska enligt regeringens beräkningar ge sammantagna effektiviseringsvinster på 675 miljoner kronor år 2012, 895 miljoner år 2013, 1360 miljoner 2014 och 1930 miljoner från och med 2015.

Kommunernas verksamhetskostnader för funktionshindrade ökar fortfarande mer än genomsnittet för samtliga verksamheter. Nettokostnaden var 41,6 miljarder kronor 2009, en ökning med 3,7 procent jämfört med året innan. Verksamheten enligt LSS svarade för drygt 80 procent medan de övriga kostnaderna avsåg insatser enligt socialtjänstlagen. Kostnadsökningen för insatser enligt LSS är starkt relaterade till ökningen av antalet personer med insatser. Genomsnittligt antal insatser per person med bistånd är oförändrat 1,7 under 2000-talet.

I en enkät som besvarats av ekonomicheferna anges ekonomiskt bistånd som den svåraste posten att budgetera för nästa år. Kommunernas kostnader för ekonomiskt bistånd har de senaste 25 åren varierat mellan 5 och 14 miljarder kronor per år (i 2009 års priser). Variationerna förklaras till stor del av arbetslöshetens omfattning men också av stora variationer i flyktingmottagandet. Under år 2009 ökade kostnaderna med 1,6 miljarder till 11,1 miljarder kronor. Kostnaderna för ekonomiskt bistånd fortsatte att öka under 2010 men i beskedligare takt. De län som har haft störst kostnadsökningar hittills 2010 är Jämtlands-, Gävleborgs-, Dalarnas- och Hallands län, som samtliga har ökat sina kostnader med 10–11 procent jämfört med samma period 2009. Av samtliga kommuner har 80 procent högre kostnad jämfört med motsvarande period föregående år, resterande 20 procent har oförändrad eller lägre kostnad.

Många kommuner har under de senaste åren arbetat med besparingar, åtgärdsplaner och effektiviseringar för att täcka kostnadsökningar inom vissa områden och få utrymme till angelägna satsningar inom andra områden. Prognoserna visar att det krävs fortsatt återhållsamhet och effektiviseringar, trots att många kommuner redovisar mycket starka resultat i år. Behovet av effekti-

viseringar blir särskilt stort i de kommuner som redan idag har svårt att få ekonomin att gå ihop.

## Näringsliv

Näringslivsarbete bedrivs inom kommunstyrelseförvaltningens näringslivsenheten. Kommunens arbete har innefattat näringslivsfrågor/företagslots, företagsetableringar, turismfrågor, inflyttning, nyföretagande samt landsbygds- och centrumutveckling.

### Nyföretagande

Starta eget seminarier hålls regelbundet på kvällstid och under året har 121 personer deltagit vid 9 tillfällen tillsammans med lokala konsulter. Personlig rådgivning har erbjudits till de som haft behov av extra rådgivning.

Under året startades 125 nya företag, detta är en ökning med 34,4 procent jämfört med motsvarande period för 2009, ökningen var högst i länet.

### Näringslivsfrämjande åtgärder

För att regelbundet sprida information om verksamheten och näringslivet i Härnösand ger kommunen ut ett nyhetsbrev 4ggr/år, detta skickas till alla företag och myndigheter i kommunen.

Företagsfrukost genomförs regelbundet med olika teman. På årets 8 frukostmöten har 217 personer deltagit.

Under vecka 18 genomfördes en näringslivsvecka på Sambiloteket i Härnösand. Syftet med denna vecka var att fokusera på företagsfrågor och samtidigt ordna föreläsningar och inspiration till det lokala näringslivet. Veckan avslutades med företagens galakväll som i år drog rekordpublik med 222 personer. Under kvällen premierades årets företagare samt andra utmärkelser.

Näringslivsenheten jobbar kontinuerligt med nätverksträffar i olika former för bland annat fastighetsägare, handlare och interna nätverk för att utveckla samarbete och service.

Ordföranden i respektive näringslivsorganisation träffas regelbundet och fungerar som ett bollplank för näringslivsarbetet.

Under året har personal från näringslivsenheten varit aktiv i flera olika länsövergripande utvecklingsprojekt som Destination Höga Kusten, e-länet och Norrlandskustens bästa gästhamn.

I slutet av året beslutade kommunstyrelsen i Härnösand att kommunen skall ingå i SKLs (Sveriges kommuner och Lands-ting) utvecklingsarbete för bättre näringslivsklimat. Arbetet påbörjades i november och ca 90 tjänstemän i kommunen deltog på introduktionen.

### Inflyttning

Regelbundet hålls träffar för nyinflyttade där näringslivsenheten berättar om Härnösand, i år har det varit två träffar på Technichus.

I juni deltog näringslivsenheten tillsammans med övriga kommuner i Sundsvallsregionen på en träff i Rosendals trädgård. Syftet vara att presentera regionen för presumtiva inflyttare.

### Besöksnäringen

Arbetet med att bygga en ny och tydlig destination Höga Kusten fortgår med olika projekt. Turistbyråverksamheten bedrivs av Höga Kusten Turist Ekonomisk Förening. Under perioden maj till december besökte drygt 5 800 personer turistbyrån.

### Etableringar

I januari 2010 avslutades affären av det nya handelsområdet Östra Bondsjögatan. Köpare till området blev ICA Fastigheter AB som köpte fastigheten 17,5 mnkr.

Arbetet med att bearbeta nya och befintliga kontakter för externa etableringar fortskrider på olika nivåer.

### Arbetsmarknaden

Kommunens största privata arbetsgivare Com Hem AB har under de senaste åren renoverat och byggt ut verksamheten. Idag finns ca 500 anställda i Härnösand.

Salviksanstalten startade under hösten upp verksamheten på den nybyggda anstalten.

Kommunen har under året upphandlat äldreboenden och Carema tog i slutet av året över verksamheten vid äldreboendet Ålandsgården och Ugglan.

## Arbetsmarknad

Trots lågkonjunkturen som kulminerade under 2009 har man under 2010 kunnat se en försiktig optimism beträffande arbetsmarknadsläget.

Personer som får arbete ökar och antalet nyanmälda lediga platser blir allt fler. Varslen har minskat under hösten och är nu mycket lägre än för ett år sedan. Men fortfarande är många arbetslösa.

Registrerade arbetslösa vid Arbetsförmedlingen och personer i program med aktivitetsstöd var i november sammanlagt 401 693 personer, motsvarande 6,8 procent av arbetskraften.

43 000 lediga platser anmäldes till Arbetsförmedlingen. Det är en uppgång med 13 000 jobb jämfört med samma period förra året. 53 000 personer påbörjade någon form av arbete, det är 10 000 fler än för ett år sedan.

Antalet inskrivna arbetslösa längre än ett år är färre än 2009. I november var 224 407 personer anmälda arbetslösa vid Arbetsförmedlingen, vilket är 3,8 procent av arbetskraften. Att det är färre beror dels på att arbetsmarknaden stabiliserats dels på att fler arbetssökande deltar i program med aktivitetsstöd.

Nystartsjobb har nästan fördubblats jämfört med för ett år sedan. Det är nu 38 700 personer som har en sådan anställning. Bland ungdomar har antalet tredubblats på ett år. En tredjedel av personerna som hade nystartsjobb var utrikesfödda. Även arbetssökande som har arbetspraktik har blivit fler.

Deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar fortsätter dock att öka. Det betyder att det är svårt att

komma in på arbetsmarknaden för vissa grupper.

I november var antalet nyinskrivna arbetslösa 30 693 personer, vilket är lägre än 2009.

Fram till år 2025 är det 1,6 miljoner pensionsavgångar i landet. Det är ca 250 000 fler personer än under perioden 1995 till 2010. Generationsväxlingen är särskilt omfattande i den offentliga sektorn. De tre storstads länen påverkas minst, medan många av landets mindre orter berörs mycket. I vissa kommuner blir åldersavgångarna inom offentlig sektor större än tillskottet av ungdomar.

Generationsväxlingen innebär möjligheter och utmaningar. En fördel är att det uppstår många jobböppningar på flera orter som idag har hög arbetslöshet. Problemet är att antalet personer som står till arbetsmarknadens förfogande kommer att vara färre än tidigare. Insatser måste sättas in för att motverka dessa negativa effekter på sysselsättningen och för att motverka den ökade försörjningsbördan.

Utmaningen blir att markant förbättra integrationen av utrikesfödda på arbetsmarknaden. Det gäller i synnerhet utrikesfödda kvinnor. Vidare måste tillses att minska antalet ungdomar som misslyckas i gymnasieskolan.

Inom vissa yrken kommer fler än hälften av de yrkesverksamma att gå i ålderspension under perioden 2010-2025. Särskilt påverkas yrken inom jord- och skogsbruket och inom offentlig sektor. Det gäller vissa yrken inom hälso- och sjukvården och vissa läraryrken. För yrken inom industrin och byggnadsverksamheten blir pensionsavgångarna lägre. Minst påverkas yrken inom den privata tjänstesektorn.

### Länet

Beträffande länet kan man vid en jämförelse mellan december 2009 respektive 2010 konstatera att antalet öppet arbetslösa ökat.

Vid nyår 2011 beräknas 14 130 personer i länet vara öppet arbetslösa eller delta i program med aktivitetsstöd, det är en ökning med nära 500 personer under 2010. Ökningen kommer att fortsätta under första halvåret 2011 men i en något långsammare takt. Därefter förväntas det vända och arbetslösheten börjar minska.

Som den stora utmaningen ses istället de stora åldersavgångarna som en följd av 40-talets höga födelsetal. Många slutar arbeta inom de närmaste åren medan betydligt färre börjar jobba. Västernorrland tillhör ett av de fyra län som drabbas särskilt hårt.

### Arbetsmarknadssituationen i Härnösand

I Härnösand visar den senaste statistiken att den totala arbetslösheten på personer mellan 16- 64 år ökat med 3 personer från 1276 personer november 2009 till 1279 november 2010. Detta innebär att arbetslöshetens siffra är oförändrad och ligger på 8,4 procent.

Antalet arbetslösa ungdomar i Härnösand var den sista november 360 personer. Av dessa finns 182 ungdomar inom ungdomsgarantin.

Precis som under 2009 kan man se att en av de hårdast drab-

både grupperna arbetssökande är ungdomar. De stora ungdomskullar som avslutat sin gymnasieutbildning under de senaste två åren har stora problem att komma ut på arbetsmarknaden.

Dock har arbetsmarknadsenhetens satsning på att få ungdomar i arbete via "En dörr in" gjort att situationen tillfälligt förbättrats något. För ett 40-tal ungdomar har satsningen inneburit fortsatt anställning

Flyktingar och invandrare är ytterligare en grupp som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden i Härnösand. Om denna grupp inte kommer till arbete finns risken att de hamnar i ett långvarigt beroende av försörjningsstöd.

Deras brister i svenska språket och avsaknad av nätverk medför att flyktingar och invandrare har svårt att konkurrera med etablerade svenskar om de få nya jobb som erbjuds. Många saknar utbildning från hemlandet och att tillgodogöra sig högre utbildning på det nya språket är för många väldigt svårt.

Samarbetet mellan arbetslivsförvaltningen och Arbetsförmedlingen har under 2010 varit gott. Med gott resultat har man med nya modeller kunnat identifierat behoven hos kunderna på arbetsmarknaden.

## Samverkan internationellt, nationellt och regionalt

Under 2010 fortsatte arbetet i den internationella samordningsgrupp som bildades 2009. Gruppens syfte är att skapa en god förankring och ett gemensamt synsätt och struktur kring arbetet med internationella frågor. Prioriterade områden är utbildning, arbete och tillväxt, sociala frågor, kultur och livskvalitet. Målet är att arbetet ska bidra till utveckling av kommunen, näringslivet och den offentliga verksamheten.

### Utbildning

Skolorna i Härnösand har genomfört ett antal olika internationella utbyten, både mellan elever och genom kompetensutveckling av personal. Att uppmuntra till detta för att utveckla samarbete, språkkunskaper och förståelse för andra kulturer är ett av kommunens mål. Under hösten besöktes Härnösand av en delegation med 14 personer från tio olika länder, som kom för att lära sig mer om förskolor. Syftet är att lära sig mer om det svenska förskolesystemet och få ta del av hur kommunen arbetar med organisation av fortbildningsinsatser, inom- och utomhusaktiviteter och andra kreativa lärmiljöer.

### Arbete och tillväxt

Inom området arbete och tillväxt pågår ett flertal EU-projekt som ett led för att utveckla verksamheterna. Att ta tillvara allas möjligheter och kompetens är en viktig del i att få medborgare att utvecklas och nå egen försörjning i kommunen.

### Näringsliv

Arbetet kanaliseras till största del via Exportrådet. Viktiga internationella framgångar hos Härnösandsföretag har rönt stor uppmärksamhet bland annat inom solenergiområdet.

### Sociala frågor

Socialförvaltningen har beviljats EU-stöd för ett projekt med syfte att dra lärdom av den samlade erfarenhet som finns hos de unikt många ensamkommande flyktingar som passerat genom verksamheten på Semret mellan åren 1986-2010. Verksamheten har utvecklats från ett gruppboende till att nu omfatta tre boenden och ett Mobilt Team. Totalt har över 400 ensamkommande flyktingbarn tagits emot genom åren.

### Kultur

Under 2010 har initierande samtal förts mellan Härnösands kommun och kommunerna Kaskö och Seinäjoki i Finland. Representanter från dessa kommuner har träffats för att planera gemensamma kulturprojekt. Två mindre utbytesprojekt har sjösatts, ett med fokus på fotografi och ett annat som fokuserar på musik. Fortsatta samtal med syfte att bygga gemensamma kulturella broar mellan Härnösand och Kaskö-Seinäjoki fortsätter under 2011.

Kommunen medfinansierar ett Botnia-Atlantica-projekt tillsammans med Länsmuseum Murberget och Satakunta museum i Finland. Det övergripande målet är att skapa nyfikenhet för vårt gemensamma kulturarv samt att tillsammans genomföra kulturaktiviteter under 2009-2012. Under namnet "Lek historia" hölls ett stort seminarium i november 2010 på Länsmuseum Murberget. Seminariet behandlade kulturarvspedagogik med deltagare från museivärlden i Sverige, Finland och Nederländerna.

### Vänortsarbetet

Under året arrangerade Kokkola stad de Nordiska dagarna i månadsskiftet juni-juli. På plats fanns representanter från kommunerna tillsammans med ungdomar, ledare och föräldrar. Samarbetet är inriktat på ungdomsutbyte och omfattar både sång och musik, fotboll och simning.

En gemensam musikal med 450 deltagare genomfördes på torget i Kokkola. Härnösand deltog med både orkester och sång- och dansensemble. Även idrotten representerades med bland annat olika fotbollslag och ett flertal simmare. Under 2011 fortsätter planeringen inför Nordiska dagarna i Härnösand 2012.

### Livskvalitet

Inom ramen för besöksnäringen pågår ett antal projekt. I år har kommunen bland annat fått stöd till att ta fram en ny naturguide. Den nya guiden ska formars så att utrikesfödda och gästande turister från andra länder lätt skall kunna få bra och enkel information om vår unika natur.

## Befolkning

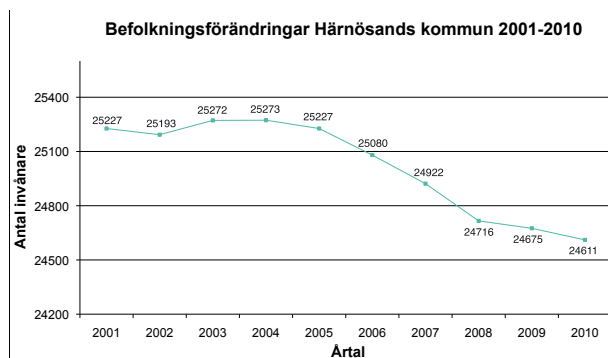
Enligt Statistiska Centralbyrån (SCB) hade Sverige den 31 december 2010 en folkmängd på 9 415 570 personer. Jämfört med 2009 har folkmängden ökat med 74 888 personer. Detta är något mindre än 2009 då folkmängden ökade med 84 000 personer. Ökningen beror på stora födelse- och invandringsöverskott.

I Västernorrlands län minskade befolkningen under 2010. Befolkningen uppgår nu till 242 625 personer. Det är enbart Sundsvalls och Timrås kommuner som uppvisar en positiv befolkningsutveckling.

Folkmängden i Härnösand uppgick den 31 december 2010 till 24 611 personer. Det är en minskning med 64 personer under året som gick.

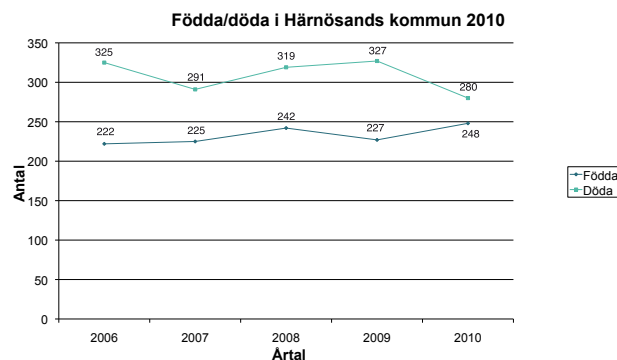
Befolkningsminskningen har två orsaker. Dels har Härnösand ett negativt födelsenetto - antalet döda överstiger antalet födda i kommunen (-32). Men även flyttningsnettot är negativt. Under 2010 var det 32 invånare mer som flyttade från kommunen än som flyttade in. De som lämnat Härnösand har framför allt flyttat till andra län i Sverige. Flyttningsnettot gentemot utlandet är däremot positivt.

Diagram 1



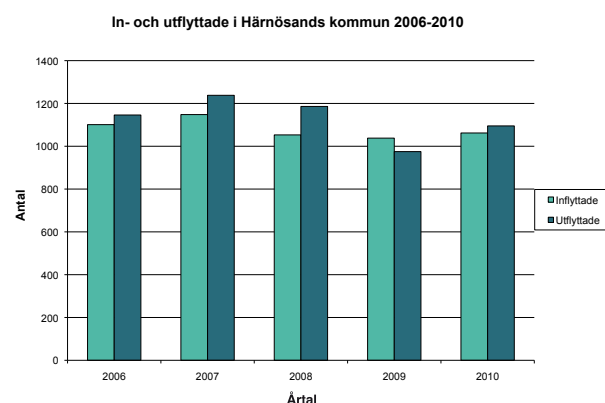
Sedan mitten av 90-talet har Härnösand minskat sin befolkning. Nedgången i invånarantalet har under senare år dock inte varit så stor som under slutet av 90-talet.

Diagram 2



Födelseantalet i Härnösand 2010 var något högre än genomsnittet för de senaste fem åren, medan dödstalet var något lägre än genomsnittet.

Diagram 3



Antalet utflyttade ökade något i jämförelse med 2009, men är tämligen stabilt jämfört med de senaste åren.

# Miljöberättelse

Under året har arbetet med en ny kommunövergripande översiktsplan varit omfattande. En utgångspunkt i processen har varit de lokala miljömål som kommunfullmäktige antog i mars 2008. Kommunen har även tagit fram specifika klimatstrategier för byggande av bostäder och infrastruktur som ska beaktas vid planeringen. Översiktsplanen antas vinna laga kraft under våren 2011.

I arbetet med översiktsplanen har behov av en lokal klimat- och sårbarhetsutredning klarlagts. I ett sådant utredningsarbete undersöks vilka nya förutsättningar som klimatförändringarna kan ge för kommunen samt vilka anpassningsbehov som finns. Den klimat- och sårbarhetsutredning som genomförts på nationell nivå visar att Sverige riskerar skadekostnader på mer än 1000 miljarder på grund av klimatförändringar. Delar av dessa kostnader kan förebyggas genom klimatanpassning.

Under 2010 har kommunen genom Hemab påbörjat ett arbete för att revidera och fastställa vattenskyddsföreskrifter för våra sju kommunala vattentäkter. Syftet med projektet är att säkra dagens och framtidens vattenförsörjning. Projektet förväntas kunna vara klart under 2015.

Härnösand är medlem i Sveriges Ekokommuners förening och med stöd av EU-projektet Arena Miljölandet Västernorrland, har miljöindikatorer tagits fram i alla länets kommuner. Länsstyrelsen har ännu inte redovisat siffrorna för år 2009 - 2010. Redovisningen för 2008 visar bland annat att andelen miljöbilar i Härnösand hade ökat sedan år 2005 och utgjorde ca 2,5 procent av den totala bilparken år 2008. Antalet resor med kollektivtrafik hade däremot minskat något vilket även var gällande för resterande kommuner i länet.

Under 2010 har arbetet med att utforma ett attraktivt resecentrum i Härnösand fortgått. Bland annat så färdigställdes tunneln för biltrafiken på Bondsjöleden under sommaren. Kommunen har även fått medel beviljade av Tillväxtverket för projektet Härnösand nästa! Syftet med projektet är att skapa ett allsidigt, funktionellt, lättillgängligt och attraktivt resecentrum. Projektet kommer att pågå under 2011-2012.

Kommunen har sedan 2008 medverkat i EU-projektet Bästa resan, vars syfte är att uppnå en hållbar regionförstoring. Målsättningen är att förändra människors attityder och beteenden så att kollektivtrafiken upplevs som ett förstahandsval, att skapa ett samhällsbyggande som stödjer användandet av kollektivtrafik samt att skapa attraktiva bytespunkter mellan trafikslag. Projektet kommer att avslutas under 2011.

Enligt regionalt miljömål ska samtliga förorenade områden med riskklass 1 och 2 vara undersökta och vid behov åtgärdade senast år 2020. Det finns ca 20 stycken kända sådana objekt i kommunen, bland annat nedlagda avfallsdeponier, sågverk, verkstadsindustrier och kemtvätterier. I de fall kommunen har varit huvudman kommer kostnaden för åtgärden att belasta kommunen. Detta gäller bland annat tre nedlagda deponier vilket redovisas i Avfallsplan 2009-2013.

En omställning av samhällets energiförsörjning och användning krävs. Härnösand har upprättat en energiplan med åtgärder för att bidra till en minskad klimatpåverkan och bättre energihushållning. Härnösand har bland annat under året påbörjat ett projekt för en effektivare energianvändning inom kommunens förvaltningar och bolag. Projektet löper under perioden 2010-2014.

Miljöaspekter är integrerade i samtliga verksamheter som bedrivs inom skolans verksamheter. Specifika insatser görs i samtliga klasser i årskurserna 4, 5 och 6 där ett arbetsmateriel för ett hållbart samhälle används. Elevmateriel och handledningar finansieras av medel beviljade av kommunledningen. På Landgrenskolan har Trä- och metallslöjdsalen miljöcertificerats under 2010 enligt HN modellen, miljöledningssystem av Miljökompassen. Ett annat projekt på samma skola handlar om att man i omgångar vägt matavfall för att se hur mycket som slängs. Eleverna har fått belöning om avfallet minskar, vilket det har gjort. Detta arbete måste pågå under längre tid för att få långsiktig effekt.



# God ekonomisk hushållning

Kommunernas ekonomiska styrning baseras främst på Kommunallagen och Lagen om kommunal redovisning. Enligt Kommunallagen ska budgeten upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna och till detta balanskrav finns också krav på att mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning skall budgeteras och utvärderas. Budgeten ska även innehålla en plan för ekonomin de närmaste tre åren, varav budgetåret är det första. Årsredovisningens förvaltningsberättelse ska även innehålla en utvärdering om målen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts och om resultatet är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat om. Det är viktigt att både dessa mål och verksamhetsmålen är tydliga och mätbara.

Kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning och balanskravet lämnar inte utrymme för tolkningar. God ekonomisk hushållning ställer mycket högre krav på resultatet än vad balanskravet gör. Skillnaden är svår att kvantifiera, men att urholka tillgångar med inflation eller minskad investeringsnivå är inte god ekonomisk hushållning.

## Mål och måluppfyllelse

Härnösands kommun tillämpar målstyrning. Från och med 2009 års verksamhetsår skall Härnösands kommun använda balanserad styrning som styrmodell genom hela organisationen. Målstyrningen skall grundas på "Härnösand 2015" som antagits av kommunfullmäktige.

### Härnösand 2015

*Vision: Hela Härnösand en scen där alla spelar roll. – Vi vågar*

- En långsiktig hållbar ekonomi
- Attraktivt att bo och verka i Härnösand
- Attraktivt att arbeta för arbetsgivaren Härnösands kommun
- Genom strategisk regionsamverkan nå uppsatta mål effektivare

### Finansiella mål

För att uppnå en god ekonomisk hushållning är den övergripande ekonomiska målsättningen enligt balanspaketet 2015 styrande. Paketet innehåller finansiella mål för att få en ekonomi som kan ge en ekonomisk handlingsfrihet för att kunna bedriva kärnverksamheten i framtiden.

### Verksamhetsmål

För varje nämnd/styrelse har kommunfullmäktige beslutat om övergripande mål och inriktningsmål för 2010. Varje nämnd har sedan utarbetat mål/indikatorer utifrån fem fokusområden: ekonomi, personal, medborgare, verksamhet och utveckling. Genom de fem olika fokusområdena kommer ytterligare fokus att läggas på nämndernas verksamheter förutom det ekonomiska. Nedan presenteras kommunstyrelsens inriktningsmål och en sammanställning över alla nämnders måluppfyllelse. Nämndernas mål och måluppfyllelse finns närmare beskrivna i verksamhetsberättelserna.

Kommunstyrelsens inriktningsmål är ledning, styrning och samordning utifrån de mål som kommunfullmäktige har fastställt, med ambition att Härnösand ska vara en expansiv stad och kommun med ökande folkmängd och en växande arbetsmarknad. Intern ska kommunstyrelsen tillse att övergripande mål gällande verksamhet, personal och ekonomi uppnås samt att viss service tillhandahålls till övriga nämnder.

Finansiella mål	Måluppfyllelse
Resultatet skall vara minst 20 mnkr år 2010	✗ Resultatet 2010 var positivt plus 11,5 mnkr, dock inte tillräckligt. Detta innebär att det ekonomiska utrymmet minskar och ett behov av kostnadsminskningar ökar.
Det egna kapitalet skall uppgå till -100 mnkr år 2010	✗ Ligger på -125,5 mnkr, resultatet skulle varit 25,5 mnkr bättre för att nå målet. Målet att ha ett eget kapital på 30 mnkr år 2015 kommer att bli svårt att nå.
Sjukfrånvaron kommunen 5,0 procent	✗ Sjukfrånvaron stannade på 5,1 procent, väldigt nära målet. Den långsiktiga målnivån ska ses över 2011.
Låneskulden i kommunen ska maximalt uppgå till 800 mnkr 2015	✓ Koncernens låneskuld är 663 mnkr, en minskning med 37 mnkr från föregående år.

✓ Målet är uppfyllt ✗ Målet är inte uppfyllt

### Sammanfattning av styrelse/nämnds måluppfyllelse

	✓	✗	Antal mål	Uppfyllda mål i %
Kommunstyrelsen	3	5	8	38 %
Arbetslivsnämnden	8	1	9	89 %
Samhällsnämnden	7	4	11	64 %
Skolnämnden	5	10	15	33 %
Socialnämnden	7	5	12	58 %
<b>Totalt</b>	<b>30</b>	<b>25</b>	<b>55</b>	<b>55 %</b>

Utav de 55 antagna målen har 55 procent uppfyllts under året, det vill säga något bättre än föregående år, 50 procent. Däremot så har antalet uppfyllda mål minskat från 33 till 30 stycken men antalet antagna mål är färre än föregående år därför är uppfyllda mål i procent bättre. Sämst måluppfyllelse har skolnämnden på 33 procent (31 procent), bäst är arbetslivsnämnden med 89 procent (60 procent).

### Uppfyllda mål per fokusområde:

	Ekonomi	Personal	Medborgare	Verksamhet	Utveckling
Kommunstyrelsen	1 (1)	1 (2)	1 (1)	0 (2)	0 (2)
Arbetslivsnämnden	1 (1)	2 (2)	2 (2)	2 (3)	1 (1)
Samhällsnämnden	1 (1)	3 (3)	0 (3)	1 (1)	2 (3)
Skolnämnden	0 (1)	1 (3)	1 (3)	3 (5)	0 (3)
Socialnämnden	0 (1)	2 (3)	2 (3)	2 (3)	1 (2)
<b>Uppfyllda mål (antal mål)</b>	<b>3 (5)</b>	<b>9 (13)</b>	<b>6 (11)</b>	<b>8 (14)</b>	<b>4 (11)</b>
<b>Uppfyllda mål i %</b>	<b>60%</b>	<b>69%</b>	<b>55%</b>	<b>57%</b>	<b>36%</b>

Flest uppnådda mål är inom personalområdet främst för den sänkta sjukfrånvaron. Medborgarperspektivet var lägst förra året, men har förbättras till 55 procent (21 procent), bland annat har skolförvaltningen satsat mer på information till föräldrar och når målet 2010. Sämst måluppfyllelse är det inom utveckling, 36 procent. Den delen har varit låg de senaste åren och nämnderna bör prioritera det framöver.

# Finansiell analys

## Kommunen

### Finansiella mål

I december 2007 togs beslut att Balanspaketet 2015 skall ersätta Balanspaketet 2005/2010 med anledning av stora förändringar och att de mål som sattes i det gamla balanspaketet i många delar var svåra att uppnå. Balanspaketet 2015 har ersatt det gamla balanspaketet från och med 2009. För att uppnå god ekonomisk hushållning måste alla mål vara uppfyllda.

Härnösands kommun har från 2005 lagt in ansvarsförbindelsen avseende pensioner i resultat- och balansräkningen. Redovisningen speglar bättre den ekonomiska situation som kommunen befinner sig i.

### RK-modellen

Härnösands kommun använder RK-modellen som finansiell analysmodell. Syftet med modellen är att genom analys av de fyra aspekterna kunna identifiera finansiella problem och därmed kunna klargöra huruvida kommunen har god ekonomisk hushållning eller inte. De fyra aspekterna är det finansiella resultatet, kapacitetsutvecklingen, riskförhållanden samt kontrollen över den finansiella utvecklingen.

#### RK-modellen: Fyra aspekter vid finansiell bedömning

Vilken balans har kommunen haft över sina intäkter och kostnader under året och över tiden?

Resultat

Kapacitet

Vilken kapacitet har kommunen att möta finansiella svårigheter på lång sikt?

Föreligger några risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet?

Risk

Kontroll

Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen?

#### Det finansiella resultatet

I första aspekten kartläggs årets resultat och dess orsaker. En obalans, när kostnaderna överstiger intäkterna eller en rörelseriktning mot obalans är en varningssignal. Här visas också investeringar och dess utveckling över tid.

#### Kapacitetsutvecklingen

Aspekt nummer två benämns kapacitet eller långsiktig betalningsberedskap. Denna aspekt visar vilken finansiell motståndskraft kommunen har på lång sikt. Ju starkare kapacitet desto mindre känslig är kommunen inför de återkommande lågkonjunkturerna.

#### Risikförhållande

Den tredje aspekten visar hur kommunen är finansiellt exponerad. Vid god ekonomisk hushållning behöver kommunen på kort och medellång sikt inte vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. Som risk ingår även borgensåtaganden och kommunens samlade pensionsskuld.

#### Kontroll

Aspekt nummer fyra benämns kontroll, där upprättade finansiella målsättningar och planer följs upp. God ekonomisk hushållning uppnås bland annat genom en god följsamhet mot budget. Risk och kontroll hänger samman genom att båda är mått på förmågan att hantera problematiska situationer.

### Resultat och kapacitet

Årets resultat	2010	2009	2008
Före extraordinära poster, mnkr	11,5	-26,1	4,5
Efter extraordinära poster, mnkr	11,5	-26,1	4,5
Procent av skatteintäkter och statsbidrag, %	0,9	-2,2	0,4

Kommunens resultat uppgick till 11,5 mnkr (-26,1). Resultatet har förbättrats sedan föregående år, vilket framförallt beror på ökade generella bidrag med 38 mnkr och att de finansiella kostnaderna avseende pensioner har minskat med 33 mnkr. Jämfört med delårsresultatet, 61,4 mnkr, har resultatet försämrats avsevärt de sista fyra månaderna. Dock lades en prognos på 12 mnkr vid delårsbokslutet som ligger nära utfallet 2010. Men trots denna vetskap har åtgärder uteblivit för att vidmakthålla ett resultat som erfordras för att nå de finansiella målen.

Kommunens målsättning enligt balanspaketet 2015 är att resultatet från och med 2009 skulle vara positivt och minst 20 mnkr per år inklusive ansvarsförbindelsen för pensioner. Målet uppfylls inte detta år heller.

Årets resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår till 0,9 procent.

Balanskravsavstämning (Mnkr)	2010	2009	2008
Kommunens resultat	+11,5	-26,1	+4,5
Realisationsvinster	-6,3	-3,7	0,0
Ansvarsförbindelse pensioner	-7,6	+30,4	+5,9
<b>Resultat enligt balanskravet</b>	<b>-2,4</b>	<b>+0,6</b>	<b>+10,4</b>

Balanskravet innebär att intäkterna måste överstiga kostnaderna och ska ses som ett krav på en lägsta godtagbara nivå på resultatet. För att dessutom leva upp till kravet på en god ekonomisk hushållning ska resultatet över tiden överstiga denna miniminivå. Ett eventuellt underskott mot balanskravet ska återställas inom de kommande tre budgetåren.

Från kommunens resultat på +11,5 mnkr, ska det enligt balanskravet avräknas för realisationsvinster som inte utgör en del av den löpande verksamheten, som i år är -6,3 mnkr. Kommunen har även valt att avräkna ansvarsförbindelsen för pensioner från resultatet. Ansvarsförbindelsen påverkade resultatet med -7,6 mnkr att jämföra med föregående år då den påverkade resultatet positivt med +30,4 mnkr. Det beror på en låg ränte- och basbeloppsuppräknings samt bromsen.

Resultatet efter justering för balanskravet blir -2,4 mnkr. Kommunen klarar därmed inte balanskravet och måste återställa -2,4 mnkr inom tre år

<b>Intäkts- och kostnadsutveckling</b>			
<b>(Förändring i procent)</b>	<b>2010</b>	<b>2009</b>	<b>2008</b>
Verksamhetens intäkter	-5,0	-9,1	-8,6
Verksamhetens bruttokostnader	1,2	0,0	5,2
Skatteintäkter & statsbidrag	3,9	0,5	3,4
Verksamhetens nettokostnad	3,5	1,2	0,0

Verksamhetens intäkter inklusive jämförelsestörande uppgick till 224,0 mnkr (235,8), vilket är en minskning med 5 procent (11,8 mnkr) i jämförelse med samma period 2009. Förändringen består av minskade intäkter för taxor och avgifter -6,3 mnkr, där bland annat intäkter har uteblivit när simhallen har varit stängd för renovering. Försäljning av verksamhet har också minskat med -3,8 mnkr, där bland annat gymnasiet inte har sålt utbildningsplatser i samma utsträckning som förra året.

Verksamhetens kostnader, exklusive avskrivningar, uppgick till 1 413,0 mnkr (1 395,7), vilket är en ökning med 1,2 procent (17,3 mnkr) i jämförelse med samma period 2009. Bortsett de jämförelsestörande kostnaderna har den ökat med 1,8 procent (24,3 mnkr).

Förändringen består av:

- Ökade av kostnader för bidrag och transfereringar, 8,0 mnkr
- Minskad entreprenad och köp av verksamhet, 7,2 mnkr
- Ökade löner och övriga personalkostnader, 26,6 mnkr
- Minskade pensionskostnader, 20,9 mnkr
- Ökade kostnader för köp av material och tjänster, 10,8 mnkr

Kostnaden för bidrag och transfereringar har ökat och uppgår till 104 mnkr, vilket är en ökning med 8,4 procent. Kostnaderna för bidrag till kommunägda företag har ökat på grund av bidrag till curlinghall 4,6 mnkr och Va-ledning, 5,9 mnkr. Kommunen har även givit bidrag till Mittuniversitetet för renovering av Sambiblioteket, 3,2 mnkr. Dessa poster redovisas som jämförelsestörande poster i resultaträkningen. Bostadsanpassningar har ökat med 1,4 mnkr jämfört med 2009

Lönerna för perioden har ökat med 3,4 procent. Det kan förklaras med 2010 års lönerörelse samt en viss ökning av kostnader för uppdragstagare. Det genomsnittliga antalet årsarbetare under perioden har minskat med 2,4 procent jämfört med föregående år.

Pensionskostnaderna har minskat och uppgår till 51,6 mnkr (72,5) jämfört med förra året, vilket är en minskning med 29 procent. Det beror på att fler personer pensionerades enligt beslutade omställningsåtgärder 2009 och kostnaderna belastade 2009. Dessutom redovisas löneskatten på de ränte- och basbeloppsuppräkningsarna som en finansiell kostnad 2010. 2009 redovisades den som löneskatt på verksamhetens kostnader vilket

gör att löneskatten har minskat 2010.

Köp av material och tjänster har ökat med 9,4 procent till 125 mnkr. Det är framförallt inköp av förbrukningsinventarier och förbrukningsmateriel som ökat med 7,8 mnkr till 58,4 mnkr.

Årets skatteintäkter uppgick till 956,7 mnkr (948,1 mnkr) vilket är en ökning med 0,9 procent. I årets skattintäkter ingår en prognostiserad slutskatteavräkning för 2010 samt en slutavräkning 2009 med sammanlagt plus 11,9 mnkr. Slutskatteavräkningen för 2009 beräknades till minus 29,9 mnkr. Den faktiska slutavräkningen för 2009 blev minus 29,3, en ökning med 0,6 mnkr. Prognosen för slutskatteavräkningen 2010 beräknas till plus 11,3 mnkr, vilket motsvarar 456 kronor per invånare.

Generella statsbidrag och utjämningsbidrag, inklusive avgifter i utjämningsystemet ökar med 37,8 mnkr jämfört med föregående år och uppgår till 269,5 mnkr. Ökningen beror främst på det tillfälliga konjunkturstödet på 24,1 mnkr för 2010. Totalt har skatteintäkter och statsbidrag ökat med 3,9 procent.

En förutsättning för god ekonomisk hushållning är att verksamhetens nettokostnader inte bör öka i snabbare takt än skatteintäkter och statsbidrag. Under 2010 ökade nettokostnaden med 3,5 procent och skatteintäkter och statsbidrag ökade med 3,9 procent.

<b>Nettokostnadsandel av skatteintäkter och statsbidrag</b>			
<b>(Procent)</b>	<b>2010</b>	<b>2009</b>	<b>2008</b>
Nettokostnadsandel före finansnetto	97,0	98,3	96,8
Avskrivningarnas andel av skatteintäkter och statsbidrag	2,0	1,1	2,0
Nettokostnadsandel före finansnetto inkl avskr	99,0	99,4	98,8
Finansnettots andel av skatteintäkter och statsbidrag	0,1	2,8	0,9
Nettokostnadsandel inkl finansnetto	99,1	102,2	99,7

För att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning krävs en balans mellan intäkter och kostnader. Denna balans kan mätas genom nettokostnadsandelen som innebär att samtliga löpande kostnader, både exklusive och inklusive finansnetto relateras till kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag. En nettokostnad under 100 procent innebär en positiv balans mellan löpande kostnader och intäkter.

Verksamhetens nettokostnad i förhållande till skatteintäkter och statsbidrag före finansnettot uppgår till 99,0 procent och efter finansnetto till 99,1 procent, vilket visar på en balans mellan nettokostnaderna och skatteintäkter och generella statsbidrag. Dock är den för låg för att nå det finansiella målet för 2010. Nettokostnadsandel inkl finansnetto borde ha varit 97 procent för att nå målet med ett eget kapital på -100 mnkr.

<b>Investeringar</b>	<b>2010</b>	<b>2009</b>	<b>2008</b>
Nettoinvesteringar, mnkr	40	17	46,5
Avskrivningar, mnkr	25	13	23
Självfinansieringsgraden av året investeringar, %	91	-74	59
Nettoinvestering/ avskrivning, %	160	128	201
Investering relativt verksamhetens bruttokostnad, %	2,9	1,3	3,3

Kommunens bruttoinvesteringar 2010 uppgår till 54,3 mnkr, vilket är 18,8 mnkr högre än 2009 (35,5). Kommunens inkomster i samband med investeringar uppgick till 14,3 mnkr vilket är 4 mnkr lägre än 2009 (18,3). Från och med 2010 redovisas intäkterna som en förutbetalad intäkt bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod. Detta innebär att avskrivningarna görs på bruttoinvesteringen och inte på nettoinvestering som tidigare. Merparten av årets investeringar har gjorts inom Samhällsnämnden avseende gator och vägar och resecentrum.

Självfinansieringsgraden är ett mått på hur stor del av nettoinvestering som finansierats med egna medel, det vill säga talet skall vara över 100 procent. I år ligger självfinansieringsgraden på 91 procent. Nettoinvestering relaterat till avskrivningarna visar att vi investerar mer än vi skriver av, en nivå under 100 procent innebär att kommunen inte klarar av att reinvestera sina anläggningstillgångar. Investeringens volym har ökat sedan 2009, vilket visas i att investering relaterat till verksamhetens bruttokostnader är 2,9 procent jämfört med 1,3 procent.

<b>Soliditet</b>	<b>2010</b>	<b>2009</b>	<b>2008</b>
Soliditet, %	-15	-15	-12
Eget kapital, mnkr	-125,5	-137,0	-110,9

Soliditeten visar hur stor del av tillgångarna som är finansierade med eget kapital, det vill säga kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Ju högre soliditet, desto starkare finansiell handlingsberedskap har kommunen. De faktorer som påverkar soliditeten är resultatutveckling och tillgångarnas förändring. Härnösands kommun uppvisar en soliditet på -15 procent, en marginell skillnad från 2009, med 0,2 procentenheter.

Kommunfullmäktige har satt som mål att det justerade egna kapitalet med hänsyn till ansvarsförbindelsen för pensioner ska vara minst 30 mnkr 2015. Målet 2010 var -100 mnkr, utfallet blev -125,5 mnkr. Härnösands kommun uppnår inte målet.

## Risk och kontroll

<b>Likviditet</b>	<b>2010</b>	<b>2009</b>	<b>2008</b>
Balanslikviditet, %	97	122	148
Rörelsekapital, mnkr	-8	67	103
varav semesterlöneskuld	51	53	56
Anläggningskapital, mnkr	-118	-204	-213

Likvida medel uppgick till 56,7 mnkr vid årsskiftet, en minskning med 177,2 mnkr från 2009 (233,9 mnkr). Likviditet beskriver den kortsiktiga betalningsförmågan och mäts genom att ställa omsättningstillgångar i relation till kortfristiga skulder. Måttet skall ligga över 100 procent och kommunens balanslikviditet är 97 procent, en försämring på 25 procentenheter från 2009.

Rörelsekapitalet (omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder) har minskat till -8 mnkr. Det beror framförallt på att likvida medlen har minskat. Kortfristiga skulder har också minskat, men är 8 mnkr högre än omsättningstillgångarna. Dock består kortfristiga skulder av semestereskulden på 51 mnkr som inte kommer att betalas ut det kommande året. Likviditeten kommer att vara ansträngd 2011 med anledning av bland annat den höga investeringsnivån, risk finns att upplåning kommer att behövas.

<b>Låneskuld (mnkr)</b>	<b>2010</b>	<b>2009</b>	<b>2008</b>
Låneskuld	0	0	1

Låneskulden uppgår 2010-12-31 till 0 kr. Eventuellt kommer kommunen att behöva låna likvida medel under 2011.

<b>Borgensåtagande (mnkr)</b>	<b>2010</b>	<b>2009</b>	<b>2008</b>
Borgen	868,1	903,2	858,3
varav			
- kommunala bolag	832,1	865,0	817,6
- egna hem	2,5	2,9	3,5

Kommunens borgensåtagande uppgår till 868,1 mnkr, vilket är en minskning med 35,1 mnkr jämfört med 2009. Huvuddelen av åtagandet, 96 procent, beror på borgen som har tecknats för lån tagna i de helägda kommunala bolagen. Borgensåtagande utanför koncernen uppgår till 36 mnkr, varav 2,5 mnkr är att hänföra till borgensåtaganden för egna hem.

Kommunen borgar för huvuddelen av de kommunala bolagens lån. Från och med 2006 infördes borgenstak för de helägda kommunala bolagen samt även för Folkhögskolan i Härnösand. När det gäller infriande av borgensåtaganden för egna hem varierar detta år från år, men i snitt förekommer ett ärende om året. Kommun har betalt 0,08 mnkr 2010 i förlustansvar för en fastighet som såldes med förlust.

Från och med 2009 tar kommunen ut en borgensavgift av sina kommunala bolag, 2010 var avgiften 0,3 procent, och gav en finansiell intäkt på 2,6 mnkr.

<b>Pensionsåtagandet (Mnkr, inklusive löneskatt)</b>	<b>2010</b>	<b>2009</b>	<b>2008</b>
Avsättning KAP-KL	59	56	47
Avsättning Särskild ålderspension	9	20	8
Avsättning ansvarsförbindelse	587	652	726
<b>Totalt pensionskuld</b>	<b>655</b>	<b>728</b>	<b>781</b>



Härnösand redovisar från och med 2005 hela sin pensions-skuld i balansräkningen. Detta ger en mer rättvisande bild av kommunens ekonomiska ställning. Kommunens totala pensionsåtagande uppgår till 655 mnkr inkl löneskatt. Jämfört med 2009 har avsättningen minskat med 73 mnkr. Det beror bland annat på att 48,8 mnkr har överförts till Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse för att trygga delar av det pensionsåtagande kommunen har. Dessutom har ränte- och basbeloppsuppräkningsarna minskat med 34 mnkr. Avsättning särskild ålderspension har minskat med 11 mnkr, på grund av att det 2009 avsattes pension enligt omställningsåtgärder med 7,6 mnkr.

### Visstidspensioner

Kommunen har för närvarande 5 avtal om visstidspensioner vilka utbetalas fram till 65 års ålder. Visstidspensionen samordnas med förvärvsinkomster och socialförsäkringsförmåner. Åtaganden gäller för 3 förtroendevalda och 2 tjänstemän. Under året har 0,6 mnkr betalats ut fördelat på 5 åtaganden. För kommunalråd och förtroendevalda gäller reglemente PRF-KL, pensionsreglemente för heltidssysselsatta förtroendevalda. För tjänstemän gäller särskilt visstidsförordnande. Visstidspension utges till arbetstagare anställd på särskilt visstidsförordnande, som avgår antingen på grund av att ett förlängt förordnande inte erhålls eller om arbetstagaren innehaft särskilt visstidsförordnande sammanhängande i minst tolv år, på egen begäran. Visstidspension utges under tiden för avgången och längst till pensionsåldern, pensioneringsperiodens övre gräns eller den tidigare tidpunkt då ålderspensionen enligt PA-KL utges.

Budgetföljsamhet per helår (Mnkr)	2010	2009	2008
Kommunstyrelsen	22,9	45,5	23,1
Arbetslivsnämnden	3,0	6,3	-6,7
Samhällsnämnden	0,5	-0,1	-3,3
Skolnämnden	-16,8	1,6	-1,0
Socialnämnden	-6,9	-3,3	-1,3
<b>Avvikelse nämnder</b>	<b>2,7</b>	<b>50,0</b>	<b>10,8</b>

Budgetföljsamheten visar hur ekonomistyrningen i kommunen bidrar till att en god ekonomisk hushållning. En god budgetföljsamhet bidrar till att kommunen lättare kan korrigera eventuella svackor i ekonomin. I tabellen ovan visas avvikelser mot budget. Ett negativt värde innebär att nämnden/styrelsen har förbrukat mer medel än de har blivit tilldelade av kommunfullmäktige.

Årets avvikelse mot budget är +2,7 mnkr, vilket är en försämring med 47,3 mnkr. Kommunstyrelsen uppvisar den största avvikelsen med ett överskott på 22,9 mnkr. Det beror främst på att kostnaderna för sociala avgifter lämnar ett överskott eftersom kommunen internt tar ut ett högre påslag. Det största underskottet kommer från skolnämnden på -16,8 mnkr. Mer information finns att läsa för respektive nämnd i avsnittet verksamhetsberättelser.

### Helårsprognos, budgetavvikelse

(Mnkr)	Jan	April	Aug	Utfall
Kommunstyrelsen	8,5	22,0	12,5	22,9
Arbetslivsnämnden	0,0	0,0	1,4	3,0
Samhällsnämnden	-5,5	-4,4	-3,2	0,5
Skolnämnden	-2,0	0,0	-1,2	-16,8
Socialnämnden	-2,0	-12,4	-10,5	-6,9
<b>Avvikelse nämnder</b>	<b>-7,3</b>	<b>5,2</b>	<b>-0,7</b>	<b>2,7</b>

Under året har uppföljningar gjorts; januari, april, augusti och vid årsbokslutet. Tabellen visar prognoser och utfallet för 2010, exklusive avskrivningar och finansiering, men inklusive medtagna över- respektive underskott från tidigare år. I utfallet per helår visar nämnderna ett överskott på 2,7 mnkr. Jämfört med sista prognosen i augusti och utfallet är det en förbättring med 2 mnkr tack vare att kommunstyrelsen förbättrade sitt resultat med 10,4, medan skolnämnden tappade bort sig alldeles de fyra sista månaderna.

Känslighetsanalys (Mnkr)	2010	2009	2008
Skatteförändring, 1 kr	41,9	42,0	42,4
Löneökning, 1 %	8,1	7,9	8,1
Prisförändring varor och tjänster 1 %	5,5	5,3	5,4
Ränteförändring 1 %, långsiktiga lån	0,0	0,0	0,0
Lösen av borgen, 1 %	9,0	9,0	8,6

Kommunen påverkas av händelser utanför dess kontroll. Ett sätt för att visa och göra det tydligt hur olika förändringar påverkar kommunens finansiella situation är att upprätta en känslighetsanalys. Tabellen ovan visar hur ett antal faktorer påverkar kommunens finansiella resultat. En skattehöjning/sänkning med 1 kr 2010 skulle innebära en resultatpåverkan på drygt 41,9 mnkr. I tabellen framgår också att en procents löneökning innebär en kostnad för kommunen på 8,1 mnkr. Vidare visas att en procents ökning av bruttokostnaderna medför en resultatpåverkan på 5,5 mnkr. Ränteförändring påverkar inte kommunens finansiella situation eftersom kommunen inte har några lån. Att lösa 1 procent av lån som kommunen borgat för innebär en kostnad på 9 mnkr.

### Framtid

Det ekonomiska resultatet för 2010 blev i samma storleksordning som prognosen i kommunens delårsrapport i augusti. Resultatet är dock inte tillräckligt bra för att Härnösands kommun skall stå bra rustat inför de kommande åren, där det ekonomiska utrymmet leder till ett behov av att minska kostnaderna ytterligare. Målet som kommunfullmäktige har satt att år 2015 ha ett positivt eget kapital på 30 mnkr, kommer att bli mycket svårt att nå. Den ekonomiska krisen kommer även de kommande

åren att slå hårt mot den kommunala ekonomin. Med ett eget negativt kapital på 126 mnkr 2010 är vägen lång till målet. Med nuvarande budget för 2011 krävs det ett överskott på ungefär 40 mnkr årligen för perioden 2012 till 2015.

Arbetet med budgeten 2012 kommer att präglade framtiden för kommunen. Speciellt viktigt för att lyckas med framtiden blir arbetet med mål och styrning. För att lyckas måste samtliga medarbetare och politiker engageras och inse att om kommunen skall bli framgångsrik så hänger det på dem. Detta ställer nya och annorlunda krav än tidigare på ledarskap inom kommunen. Kommunen måste präglas av samarbete, inte bara mellan nämnder utan även med alla andra intressenter. Härnösand har goda grundförutsättningar med ett bra geografiskt läge och flera andra positiva förutsättningar. Det gäller nu att nuvarande ledarskap utnyttjar hela potentialen och vidtar de förändringar som är nödvändiga. Görs detta kan Härnösands kommun nå sin fulla potential. Om inte så kommer framtida generationer att få betala det som inte gjordes, för utan mål och styrning blir det inte heller ordning på ekonomin.

Det finns tre stora områden som måste förbättras i Härnösands kommun nämligen bättre ekonomi, utökad styrning via mål samt ett ökat utvecklingsfokus av den egna organisationen. Allt detta hänger samman, men måste göras, för att vi i Härnösands kommun i framtiden skall ha en god service till en rimlig kostnad. För att lyckas i framtiden måste Härnösands kommun satsa på utvecklingsarbete inom sin egen organisation med nyttjande av nya eller nygamla metoder för att kunna producera mera med samma eller mindre resurser.

## Koncernen

Koncernens resultat 2010 blev -11,4 mnkr, vilket är 10,7 mnkr bättre än föregående år. Största förändringen ligger hos AB Härnösandshus som skrivit ner det bokförda värdet med 38,8 mnkr för ett par av sina fastigheter vilket ger dem ett resultat på -33,8 mnkr. Kommunens resultat på 11,5 mnkr är en förbättring med 37,6 mnkr mot föregående år vilket framför allt beror på ökade generella bidrag med 38 mnkr och att de finansiella kostnaderna avseende pensioner har minskat med 33 mnkr. Det sammanslagna resultatet i koncernen blev negativt men ändå förbättrat mot föregående år.

## Koncernens verksamhet

Huvuddelen av de hårda verksamheterna såsom fastighets-, vatten- och avlopps- samt gatuverksamhet bedrivs i bolagsform i de två helägda kommunala koncernerna AB Härnösandshus samt Härnösand Energi och Miljö AB (HEMAB). De mjuka verksamheterna såsom skola, vård och omsorg finns i kommunen. I den sammanställda redovisningen ingår även Räddningstjänstförbundet Höga Kusten Ådalen där kommunens andel

uppgår till 33%, resterande del ägs till lika delar av Kramfors och Sollefteå kommuner.

Övriga organisationer som kommunen har betydande ägande i är av den storleken att deras påverkan på koncernen endast är marginell. Eftersom dessa organisationer dessutom medför en låg risk för kommunen har bedömningen gjorts att det inte är väsentligt att konsolidera dem in i koncernens siffror. Organisationerna som avses är följande (kommunens ägarandel anges inom parantes):

- Härnösands näringsliv AB (49%)
- Invest i Härnösand AB (100%)
- Länsmuseum i Västernorrland (30%)

## Resultat och kapacitet

Årets resultat	2010	2009	2008
Före extraordinära poster, mnkr	-7,5	-21,5	11,7
Efter extraordinära poster, mnkr	-11,4	-22,1	7,3

Koncernens resultat uppgår till -11,4 mnkr, vilket är en förbättring med 10,7 mnkr jämfört med föregående år.

### Resultat och avkastning på eget kapital enligt koncernens ägarförhållande i respektive bolag

	2010	2009	2008
AB Härnösandshus, mnkr	-33,8	-10,2	-4,8
AB Härnösandshus, % av eget kapital	-15,0%	-3,9%	-1,8%
HEMAB, mnkr	11,6	15,7	7,5
HEMAB, % av eget kapital	6,8%	9,9%	5,2%
Räddningstjänsten, mnkr	-0,5	0,7	0,4
Räddningstjänsten, % av eget kapital	-37,5%	40,0%	38,2%

Före elimineringar och konsolidering uppvisar bolagen följande resultat:

- AB Härnösandshus -33,8 mnkr
- Härnösands Energi och Miljö AB 11,6 mnkr.
- Räddningstjänstförbundet Höga Kusten Ådalen -1,5 mnkr, varav kommunens andel utgör -0,5 mnkr.

AB Härnösandshus resultat är framför allt hänförligt till årets nedskrivning av bokfört värde för bolagets fastigheter. Härnösandshus har tidigare år kollektivt värderat sitt fastighetsbestånd, vilket är vanligt förekommande bland SABO-företag (Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag). Något nedskrivningsbehov har inte förelegat då fastigheterna totalt sett har ett marknadsvärde som överstiger bokfört värde, men den kollektiva värderingen avviker från redovisningsrådets rekommendation. För att fullt ut följa rekommendationen har fastigheterna värderats var för sig vilket har inneburit att ett nedskrivningsbehov uppstått.

HEMABs resultat är cirka 2 mnkr bättre än budgeterat där framförallt affärsområdena Fjärrvärme och Renhållning har ett bättre utfall än budget med 3,3 mnkr respektive 0,5 mnkr. Räddningstjänstförbundets resultat beror bland annat på engångs- och omställningskostnader samt att pensionsskulden ökade med drygt 2 mnkr mer än tidigare prognos.

För de organisationer i koncernen som inte har konsoliderats in i koncernens siffror uppgår resultatet till -0,1 mnkr, att jämföra med övriga koncernens resultat på -11,4 mnkr. Resultatet på -0,1 mnkr fördelar sig enligt följande:

- Härnösands näringsliv AB (49%), 0,0 mnkr
- Invest i Härnösand AB (100%), -0,07 mnkr
- Länsmuseet i Västernorrland (30%), -0,03 mnkr

<b>Förändring av intäkter och kostnader (Procent)</b>	<b>2010</b>	<b>2009</b>	<b>2008</b>
Intäkter	-1,1	-3,9	-25,6
Kostnader	0,6	-0,2	1,9

Förändringarna av verksamhetens intäkter och kostnader visar att intäkterna har minskat med 1,1 procent (6,6 mnkr) och kostnaderna har ökat med 0,6 procent (30,3 mnkr). Resultatet av nettoförändringen blir 36,9 mnkr, jämfört med 2009 är förändringen 21,5 mnkr sämre. Under perioden 2007-2010 har intäkterna minskat samt kostnaderna ökat vilket är en oroväckande trend.

<b>Investeringar</b>	<b>2010</b>	<b>2009</b>	<b>2008</b>
Nettoinvesteringar, mnkr	148	81	165
Avskrivningar, mnkr	125	75	81
Nettoinv./avskrivning, %	119	108	203
Självfinansieringsgraden av årets investeringar, %	76	65	54

Huvuddelen av investeringarna ligger i de två helägda bolagen AB Härnösandshus och HEMAB, som innehar fastigheter, el-, vatten-, fiber- och fjärrvärmeanläggningar. Härnösandshus nettoinvestering på 48,4 mnkr innehåller bland annat renovering av Rådhuset och ombyggnad av sjöbodarna till året runt restaurang. HEMABs nettoinvestering på 59,2 mnkr innehåller framförallt en ny deponianläggning och driftsäkring av elnätet. Merparten av kommunens 40 mnkr avser gator och vägar samt resecentrum.

<b>Soliditet (Procent)</b>	<b>2010</b>	<b>2009</b>	<b>2008</b>
Soliditet	5	5	6

Koncernens långsiktiga betalningsberedskap, soliditeten, uppgår 2010 till 5 procent och är en försämring med 0,2 procentenheter. Det låga talet beror på tidigare års stora negativa resultat. Eget kapital för koncernen uppgår till 93 mnkr.

## Risk och kontroll

<b>Likviditet</b>	<b>2010</b>	<b>2009</b>	<b>2008</b>
Balanslikviditet, %	70	114	132
Rörelsekapital, mnkr	-114	60	127
Anläggningskapital, mnkr	207	45	0

Likvida medel uppgick till 98,3, en minskning med 223,4 mnkr från 2009 (321,7 mnkr). Balanslikviditeten i koncernen uppgår i år till 70 procent, att värdet understiger 100 procent innebär att koncernens kortfristiga skulder är större än de kortfristiga fordringarna. Rörelsekapitalet visar att vi har 114 mnkr mer i kortfristiga skulder än kortfristiga fordringar. Anläggningskapitalet har ökat med 207 mnkr.

<b>Låneskuld till kreditinstitut</b>	<b>2010</b>	<b>2009</b>	<b>2008</b>
Låneskuld, mnkr	663	700	622
Andel lån som förfaller till betalning, %			
- inom år 1	5%	56%	25%
- inom år 2 - 5	95%	42%	69%
- efter år 5	0%	2%	5%

Koncernens låneskuld har minskat jämfört med föregående år och uppgår till 663 mnkr 2010. Minskningen beror till största delen på att bolagen haft flera kortfristiga koncerninterna lån under året, istället för att vända sig till externa kreditgivare. Troligtvis kommer koncernens försämrade likviditet leda till en ökad låneskuld. AB Härnösandshus står för 90 procent av den totala låneskulden.

Det finns ingen gemensam policy i koncernen för upplåning men i ägardirektiven för AB Härnösandshus och HEMAB framgår att bolagen ska följa kommunens finanspolicy samt ett förbud mot att pantsätta tillgångar för att ta upp lån. 2005 togs beslut om att varje år ange borgenstak för de helägda kommunala bolagen samt för Härnösands Folkhögskola.

Den höga skuldsättningen gör koncernen känslig för förändringar på finansmarknaden. En viktig faktor i detta fall är givetvis räntekostnaderna på gamla lån, men också möjligheten till att skaffa nya medel till bra ränta. Det fortsatt låga ränteläget har även under 2010 bidragit till en låg räntekostnad, årets räntekostnad uppgår till 21,8 mnkr vilket är 2 mnkr lägre än föregående år. Kommunfullmäktige har i sitt balanspaket "Härnösand 2015", antagit målet att koncernens låneskuld under 2010 maximalt ska uppgå till 800 mnkr, målet är uppfyllt med god marginal.

<b>Pensionsåtaganden (Mnkr, inklusive löneskatt)</b>	<b>2010</b>	<b>2009</b>	<b>2008</b>
Pensionsåtagande	688	760	812

Genom att kommunen under 2005 övergick till fullkostnadsmodellen av pensioner ligger nu hela pensionsåtagandet för koncernen i balansräkningen. Huvuddelen på 687,6 mnkr ligger i kommunen och resterande fördelas på HEMAB med 27,0 mnkr och Räddningstjänsten med 15,1 mnkr.

<b>Känslighetsanalys (Mnkr)</b>	<b>2010</b>	<b>2009</b>	<b>2008</b>
Intäktsförändring, 1 %	6,1	6,2	6,4
Löneökning, 1 %	8,7	9,2	9,4
Ränteförändring 1 %	6,4	6,7	6,5

Känslighetsanalysen i tabellen här ovanför visar hur olika intäkt- och kostnadsförändringar påverkar koncernen ekonomiskt. En intäktsförändring med en procentenhet ger +/- 6,1 mnkr. En löneökning på en procent ger en kostnadsökning på 8,7 mnkr. En stor del lån i koncernen innebär en risk i att räntorna kan höjas. En procents förändring på långsiktiga lån ger +/- 6,4 mnkr, vilket är en minskning jämfört med 2009.

## Koncernens mellanhanden

<b>Försäljning</b>	<b>2010</b>		<b>2009</b>		<b>2008</b>	
	<b>Köpare</b>	<b>Säljare</b>	<b>Köpare</b>	<b>Säljare</b>	<b>Köpare</b>	<b>Säljare</b>
Härnösands kommun	52,5		51,1		50,2	
Härnösands Energi & Miljö AB		3,3		9,7		7,5
AB Härnösandshus		42,5		34,5		36,0
Räddningstjänsten		6,7		6,9		6,7
<b>Lån</b>	<b>Givare</b>	<b>Mottagare</b>	<b>Givare</b>	<b>Mottagare</b>	<b>Givare</b>	<b>Mottagare</b>
Härnösands kommun	212,6		152,9		166,3	
Härnösands Energi & Miljö AB		181,1		141,1		164,8
AB Härnösandshus		31,5		11,8		1,5
Räddningstjänsten		0,0		0,0		0,0
<b>Borgen</b>	<b>Givare</b>	<b>Mottagare</b>	<b>Givare</b>	<b>Mottagare</b>	<b>Givare</b>	<b>Mottagare</b>
Härnösands kommun	832,2		865,0		817,6	
Härnösands Energi & Miljö AB		234,5		260,4		205,9
AB Härnösandshus		597,7		604,6		611,9
Räddningstjänsten		0,0		0,0		0,0

Kommunens ekonomiska engagemang i bolagen är i stort sett lika mellan åren 2008-2010. Den mest iögonfallande förändringen under 2010 är att kommunen har ökat sin utlåning till bolagen med 60 mnkr. Ökningen består av kortfristiga lån som förfaller under 2011 och inte kommer att förnyas då kommunens likviditet fortsättningsvis inte tillåter det.

Kommunens borgensförpliktelse har under året minskat, vilket främst beror på att de helägda bolagen har lånat internt av kommunen. Den goda likviditeten i början av året har gjort att behovet av externa kreditgivare varit lägre än föregående år. Under 2010 har kommunen tagit ut en borgensprovision på 0,3 procent av bolagen.

# Medarbetare

## Kommunen

Målet för Härnösands kommun är att utifrån vårt uppdrag skapa mesta möjliga värde för invånarna, bästa upplevda kommunala service. För att klara detta behöver det finnas en balans mellan kunders och medarbetares utbyte. Vi behöver skapa en organisation, med en kultur och struktur, som utvecklar offensiv anpassningsförmåga i dessa relationer. En offensiv anpassningsförmåga förutsätter ett ständigt lärande hos våra medarbetare. Det innebär att basen för kommunens utvecklingsförmåga är att säkerställa att det personalpolitiska arbetet bärs upp av en kompetens- och personalförsörjning som klarar av att ta vara på, och ge utvecklingsstöd för, medarbetares olika kvaliteter. Kvaliteter som är såväl yrkestekniska, personliga som sociala. Härnösands kommun är beroende av den förmåga, och det engagemang som medarbetare har, känner och ger till våra invånare/brukare/kunder i arbetet. Med detta synsätt blir Härnösands kommuns attraktivitet som arbetsgivare en grundläggande överlevnadsfråga!

## Kompetensförsörjning

Om personalarbete skall möjliggöra utveckling krävs att det arbetet klarar att hantera såväl det strategiska som verksamhetens perspektiv. Härnösands kommun förenar dessa perspektiv genom en modell för kompetensförsörjningsarbetet med målbilden att organisationen skall vara Attraktiv-Kompetent-Effektiv för såväl medborgare som medarbetare. Detta genom att sätta personalarbetet i ett sammanhang och genom att indela personalarbetet i tre delar, IN-I-UT. IN-perspektivet handlar om att kommunen klarar att attrahera och rekrytera rätt kompetens. I-perspektivet handlar om att skapa goda förutsättningar för att behålla och ge utvecklingsmöjligheter för medarbetare. UT-perspektivet handlar om att förbereda och ge medarbetare bästa möjliga stöd för att gå vidare utanför organisationen. Med det synsättet befinner sig alltid personalarbete i någon av de tre delarna, IN, I eller UT. Den organisatoriska konsten är att hantera alla tre delarna samtidigt.

## Kompetensutveckling

För att medarbetares kompetensutveckling ska leda till att organisationens förmåga utvecklas krävs en god lärandemiljö. En central uppgift för ledarskapet är därmed att skapa förutsättningar för en god lärandemiljö. Regelbunden och systematisk kompetensutveckling för kommunens chefer blir då en nyckelaktivitet i och för kompetensförsörjningsarbetet.

Ett omfattande ledarutvecklingsprogram inleddes 29 november med en kick-off för kommunens samtliga 90 chefer. Programmet är obligatoriskt för kommunens alla chefer och omfattar totalt 18 dagar under knappt 2 år.

## Omställningsåtgärder – en aktiv del av kompetensförsörjningsarbete

En del i att uppnå ett långsiktigt kompetensförsörjningsarbete innebär tydliga riktlinjer som är gemensamma för hela kommunen. Detta gäller såväl vid rekryteringsbehov som när övertalighet uppstår. Nya riktlinjer vid rekrytering, som syftar till att än mer tydliggöra och konkretisera rekryteringsprocessen samt roller och ansvar har tagits fram under 2010. Riktlinjer för omställningsåtgärder finns sedan 2009.

I och med antagen budget ändrades förutsättningarna för omställningsarbetet under år 2010. Under 2009 bekostade Kommunstyrelsen individuella åtgärder för de nämnder där övertalighet uppkommit där alternativet i många fall varit eventuell uppsägning av yngre medarbetare. Numera bekostar varje nämnd sina åtgärder inom ramen för befintlig budget.

En del av de åtgärder som beslutats under år 2009 med centrala medel har trätt i kraft först under detta år. Pensionslösningar har bestått i särskild avtalspension och pensionsförstärkning vid förtida uttag. Dessa har erbjudits medarbetare som är fyllda 62 år och har en sammanlagd anställningstid av minst 10 år. Särskild avtalspension har beviljats i de fall tjänsten har kunnat dras in. Övriga åtgärder har varit 80 procent avgångsvederlag under ett år och minskad arbetstid med bibehållen tjänstepension.

### Antal åtgärder per nämnd som träder i kraft 2010/2011

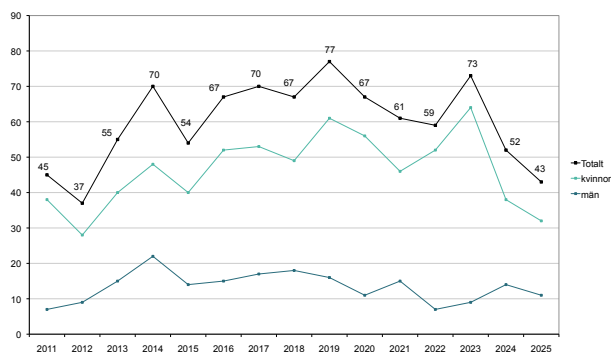
	Särskild avtalspension	Pensionsförstärkning	Minskad arbetstid	Avgångsvederlag	Antal åtgärder
Kommunstyrelsen					
Arbetslivsnämnden	1				1
Samhällsnämnden		1	1		2
Skolnämnden	11	5	1	2	19
Socialnämnden					
<b>Totalt</b>	<b>12</b>	<b>6</b>	<b>2</b>	<b>2</b>	<b>22</b>

## Pensionsavgångar

Under år 2010 har 71 av kommunens tillsvidareanställda gått i pension varav 18 personer har avslutat sin anställning genom att acceptera ett erbjudande om förtida pension. Under året har 53 tillsvidareanställda slutat med naturlig pensionsavgång.



Diagram: Beräknat antal pensionsavgångar 2011-2025, 897 medarbetare



Under kommande femårsperiod beräknas 261 av nuvarande 1 835 tillsvidareanställda gå i pension, vilket innebär cirka 14 procent eller en medarbetare i veckan. Beräkningarna är gjorda utifrån en pensionsålder på 65 år.

## Personalförsörjning

Antalet tillsvidareanställda uppgår per den 31 december 2010 till 1 835 personer, varav 1 404 kvinnor och 431 män. Av antalet tillsvidareanställda är 77 procent kvinnor.

Antal anställda	2010			2009		
	Män	Kvinnor	Total	Män	Kvinnor	Total
Tillsvidareanst.	431	1 404	1 835	435	1 449	1 884
Visstidsanst.	73	94	167	48	76	124
<b>Totalt</b>	<b>504</b>	<b>1 498</b>	<b>2 002</b>	<b>483</b>	<b>1 525</b>	<b>2 008</b>

Antalet tillsvidareanställda har minskat med 49 medarbetare och de visstidsanställda har ökat med 43 medarbetare. Med visstidsanställda menas de som innehar månadslön, i det här fallet långtidsvikarier och de med så kallad allmän visstidsanställning.

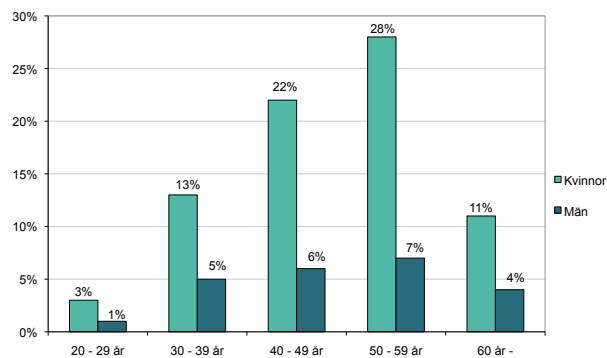
Antal tillsvidareanställda per nämnd	2010		2009	
	Anst.	Årsarb.	Anst.	Årsarb.
Kommunstyrelsen	139	130	141	132
Arbetslivsnämnden	48	47	37	37
Samhällsnämnden	72	67	76	70
Skolnämnden	750	722	757	726
Socialnämnden	826	758	873	802
<b>Totalt</b>	<b>1 835</b>	<b>1 724</b>	<b>1 884</b>	<b>1 767</b>

Årsarb. = Årsarbetare 1 700 timmar

Det totala antalet tillsvidareanställda är 1 835. Av dessa arbetar 1 413 (77 procent) heltid. 73 procent av kvinnorna och 88 procent av männen arbetar heltid. Medelssysselsättningsgraden för

tillsvidareanställda uppgår till 94 procent. För kvinnor är graden oförändrad, 93 procent, och för män har den ökat till 97 procent (96 procent). Ökningen inom Arbetslivsnämnden beror i huvudsak på att visstidsanställda medarbetare inom Arbetsmarknadsenheten erhållit en tillsvidareanställning genom så kallad konvertering. Detta tillsammans med den bedömning som arbetsgivaren gjort utifrån konkurrensituationen, vad gäller kvalificerade lärarresurser inom Kommunal vuxenutbildning, att den kräver att kommunen erbjuder tillsvidareanställningar. Minskningen inom socialnämnden beror till största delen på att verksamheter inom socialnämnden övergått till annan huvudman.

Diagram: Åldersintervall för tillsvidareanställda, 2010



De procentuella storleksskillnaderna mellan åldersgrupperna är i stort oförändrad. Som tidigare är det gruppen 50-59 år som är den största med 35 procent, och gruppen 20-29 år som är den minsta, med 4 procent, ca 80 av totala antalet medarbetare. Medelåldern uppgår till 47,8 år. För kvinnor är medelåldern 48,2 år och för män 46,7 år.

De totala lönekostnaderna för 2010 var totalt ca 817 mnkr, 3,4 procent högre än 2009. Lönekostnadsökningen kan förklaras med 2010 års löneöversyn samt en viss kostnadsökning för uppdragstagare.

Lönekostnader (mnkr)	2010	2009
Löner	602,8	583,2
Personalomkostnader	207,3	200,5
Sjuklönekostnad	7,3	6,8
<b>Totalt</b>	<b>817,4</b>	<b>790,5</b>

## Arbetsmiljö

Härnösands kommuns ambition är att vara en attraktiv arbetsgivare. En central del av attraktivitetsbegreppet handlar om god hälsa, trivsel och engagemang. Målet är att alla arbetsplatser ska vara hälsofrämjande. Basen i detta utvecklingsarbete utgörs av

friskvård som omfattar alla medarbetare och ett ledarskap med insikt om arbetsmiljöns betydelse och kunskap i hur det systematiska arbetsmiljöarbetet ska bedrivas.

Under året genomfördes inom Kommunstyrelseförvaltningen en enkät, avseende den psykosociala arbetsmiljön. Arbetet mynnade ut i arbetsplatsvisa handlingsplaner. Dessa handlingsplaner innefattar förtydligande av verksamhetens mål samt att göra arbetsmiljö till en ständig fråga vid de regelbundna arbetsplatsträffarna.

Under 2010 har sjukfrånvaron fortsatt att minska, dock i tydligt lägre takt än de senaste åren. Total sjukfrånvaro av sammanlagd ordinarie arbetstid uppgår till 5,1 procent.

<b>Sjukfrånvaro av sammanlagd ordinarie arbetstid (%)</b>	<b>2010</b>	<b>2009</b>
Totalt	5,1	5,4
Kvinnor	5,6	5,9
Män	3,7	3,8
29 år eller yngre	3,2	2,8
30 – 49 år	4,5	4,6
50 år och äldre	6,1	6,5
60 dagar eller mer av total sjukfrånvaro	57,0	61,9
<b>Nämnder</b>		
Kommunstyrelsen	2,8	3,0
Arbetslivsnämnden	2,6	3,8
Samhällsnämnden	3,0	4,0
Skolnämnden	5,1	5,3
Socialnämnden	6,0	6,0

*Tabellen avser framförallt att visa förändringar inom resp. gruppering inte för att göra jämförelser mellan olika grupper eftersom antalet skiljer sig markant åt mellan olika grupperingar.*

Andelen lång sjukfrånvaro, 60 dagar eller mer, har under 2010 haft en fortsatt snabb nedgång. Andelen lång sjukfrånvaro är 57,0 procent (2008 69,7 procent).

Gemensamma processer och aktiviteter i kommunens arbetsmiljöarbete:

Hälsoinspiratörer

Formgivaren

Långtidsfriskprojektet

Grön Helhet

Långtidsfriskprojektet utgör, tillsammans med nätverket av hälsoinspiratörer, ett nätverk bestående av 90 talet medarbetare med uppdraget att sprida kunskap om hälsofrågor till övriga medarbetare, basen i kommunens friskvårdsarbete.

I långtidsfriskprojektet finns möjligheten för enskilda arbetsplatser att söka finansieringsstöd till olika projekt som fokuserar på regelbundna hälsofrämjande aktiviteter. Under 2010 inkom 93 ansökningar varav 47 beviljades stöd.

Projekt som stödjer kommunens arbetsmiljöarbete är exempelvis: Formgivaren, en ny webb-baserad tjänst som kommunen tecknat avtal med i november 2010. Formgivaren innehåller bland annat en hälsoanalys med feedback, verktyg för hälsoinspiratörer och chefer samt individanpassade kost- och motionsråd.

Grön Helhet, ett treårigt projekt i samverkan med Arbetsförmedlingen, Vårsta diakonigård och Landstinget. Projektet pågår fram till årsskiftet 2011. Projektets syfte är att utveckla metoder för rehabilitering i en grön miljö. Grön Helhet vänder sig till anställda som är sjukskrivna eller som ligger i riskzonen för sjukskrivning. Totalt har 20 av kommunens medarbetare deltagit i ett åtta veckors rehabiliteringsprogram i grön miljö. Alla dessa har återgått i någon form av arbete i kommunen.

#### Under 2010 har:

- 36 procent av de anställda tagit ut sitt friskvårdsbidrag – vilket är en minskning från 2009 med 4 procentenheter
- Sjukfrånvaron nått sin lägsta nivå på 2000-talet, 5,1 procent – 2010 års nedgång, 0,3 procentenheter, motsvarar cirka 5 årsarbete
- 20 medarbetare haft stöd av personalkontoret i rehabiliteringsärenden. – en ökning med 7 ärenden jämfört med 2009
- Ekonomi- och personalkontoret hälsodiplomerats – att försöka leva som vi lär

## Övrigt utvecklande HR-arbete under 2010

### Lönekartläggning ett instrument för att utveckla en jämställd kommun

Arbetsgivare är, enligt Diskrimineringslagen, skyldiga att arbeta aktivt för jämställdhet. Lönekartläggning är lagstadgad för arbetsgivare med mer än 25 anställda. Syftet är att öka jämställdheten mellan könen avseende löneläget. Under året har lönekartläggning över 2009 års löner genomförts och kartläggningen visade osakliga löneskillnader inom fem yrkesgrupper. Totalt omfattar detta 95 medarbetare vilka fått sina löner justerade under året.

### Mätning av organisationskulturen, CTT - värdegrundsarbete

I mars 2010 gjordes en mätning av vad våra medarbetare anser kännetecknar arbetsplatsen idag och vad som skulle känneteckna arbetsplatsen när den fungerar som bäst. Mätningen visar främst tre saker: Organisationen har många styrkor, i form av gemensamma värden, gemensam vision och gemensamma värderingar efterfrågas och som organisation ser vi inte självklart vikten av en

god brukar-/kundrelation. Utgående från mätningen pågår ett arbete för att utveckla en gemensam värdegrund för organisationen samt goda kundmöten.

#### **Ny leverantör av företagshälsovård – en strategisk relation**

Företagshälsovårdsleverantör har upphandlats under året. Ny strategisk partner är Previa. Företagshälsovårdens främsta uppgift är att ge förebyggande insatser. Avtalet löper fram till och med 2013 med möjlighet till 1 års förlängning.

#### **Unga medarbetare – hjälper kommunen att utvecklas**

208 av kommunens medarbetare, 10 procent, är 35 år eller yngre. Dessa har inbjudits att delta i en enkätundersökning kring bland annat vad som är det viktigaste på en ideal arbetsplats. Resultatet visar att unga medarbetare i stora stycken är nöjda med Härnösands kommun som arbetsgivare samtidigt som det efterfrågas bättre introduktion samt ett nätverk för unga medarbetare. Nästa steg är att utifrån enkäten skapa en mötesarena för att påbörja en dialog. Långsiktigt är syftet att utveckla kommunens attraktivitet som arbetsgivare för yngre medarbetare.

## **Personalkontorets uppdrag**

Syftet med centraliseringen av personalkontoret 2007 var att driva en enhetlig personalpolitik, i beslutet bestämdes också att en utvärdering av detta skulle göras 2010. Den externledda utvärderingen visar ett antal strategiska förbättringsområden. Utvärderingen pekar ut följande prioriterade områden för personalarbetet:

- Kompetensförsörjningsplan
- Avgångssamtal
- Medarbetarsamtal

## **Härnösands kommun siktar framåt**

Hur ska Härnösands kommun klara sitt långsiktiga åtagande? En del av svaret kommer alltid vara att kommunen klarar av att utveckla sin attraktivitet som arbetsgivare. Som en förutsättning för det arbetet behöver en översyn göras av de långsiktiga personalpolitiska målen. I ett sådant sammanhang bör sjukfrånvaron betraktas som en konsekvens av den övergripande målsättningen att vara en attraktiv, kompetent och effektiv organisation. Det är den målsättningen som kompetensförsörjningsarbetet ska säkra.

Kompetensförsörjningsarbetet styrs av en väldigt enkel formel:

Framtid - Nuläge = Behov

## **Behovsbaserade organisationsgemensamma aktiviteter 2011**

#### **Kompetensförsörjningsplan**

Kompetensförsörjningsarbetet är beroende av ett helhetstänkande. Delar av den helheten är bland annat följande aktiviteter under 2011 ledarutvecklingsprogram, politikerutbildning, utvecklingsarenor för dialog som chefscaféer och mötesplats för yngre medarbetare samt nya policies för medarbetar- och avgångssamtal.

#### **Organisationskulturen, en framgångsfaktor**

En organisation som ska klara att anpassa sig offensivt och utveckla sin serviceförmåga behöver såväl en struktur som en kultur som stödjer detta. Kommunen avser därför att hösten 2011 göra en ny kulturmätning. Mätningen, som är en del av kommunens värdegrundsarbete, kommer att vända sig till såväl medborgare, politiker som medarbetare.

#### **Projektarbete – ett sätt att förstärka lärandemiljön**

Projektarbete är en viktig form för att öka kommunens utvecklingsförmåga, att gå från idé till förbättrad verksamhet. Under 2011 kommer en delvis ny modell för projektarbete att sjösättas. Arbetet drivs av kommunledningskontoret.

#### **Lönebildningsutveckling**

Förmågan att hantera kommunens lönebildning är en viktig del av att vara attraktiv, kompetent och effektiv som organisation. För att skapa en tydligare och mer enhetlig lönebildning kommer en strategisk utbildning för alla lönesättande chefer att genomföras under våren. Även politiker kommer att erbjudas en utbildningsmöjlighet.

#### **Rökfri arbetstid.**

Från och med 1 januari 2011 tillämpar kommunen rökfri arbetstid för medarbetare och förtroendevalda. Syftet är att skapa rökfria miljöer i kommunens verksamheter.

## Koncernen

Totalt antal anställda i koncernen uppgår till 2 240 personer. Antalet tillsvidareanställda har minskat med 52 medarbetare. Den minskningen beror främst på att kommunala verksamheter inom socialnämnden övergått till annan huvudman.

Antal anställda	2010			2009		
	Män	Kvinnor	Total	Män	Kvinnor	Total
Tillsvidareanst.	580	1 442	2 022	589	1 485	2 074
Visstidsanst.	117	101	218	88	79	167
<b>Totalt</b>	<b>697</b>	<b>1 543</b>	<b>2 240</b>	<b>677</b>	<b>1 564</b>	<b>2 241</b>

Antal tillsvidareanställda per koncerndel	Tillsvidareanst.	
	2010	2009
Kommunen	1 835	1 884
Hemab	128	129
Härnösandshus	34	36
Räddningstjänsten	25	25
<b>Totalt</b>	<b>2 022</b>	<b>2 074</b>

Medelsysselsättningsgraden för tillsvidareanställda i koncernen uppgår till 94 procent vilket är samma som föregående år. För kvinnor uppgår graden till 93 procent och för män uppgår den till 98 procent. I koncernen arbetar 79 procent heltid, 74 procent av kvinnorna och 91 procent av männen.

Tabellen nedan visar åldersfördelningen mellan åldersklasser. Endast drygt 4 procent eller cirka var tjugofemte medarbetare är yngre än 30 år. Andelen medarbetare 40 år eller äldre utgör mer än 77 procent. Medelåldern är i stort oförändrad och ligger på 47,9 år (48,0).

Åldersfördelning för tillsvidareanställda (%)	2010	2009
20 - 29 år	4,3	4,4
30 - 39 år	18,4	18,2
40 - 49 år	27,3	26,7
50 - 59 år	34,7	34,5
60 -	15,3	16,2
<b>Totalt</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Generationsväxling är en gemensam fråga inom hela koncernen. HEMAB är den del av koncernen som kommit längst i arbetet med att möta och praktiskt hantera sin generationsväxling genom projektet "HEMAB 2015 – strategiska satsningar".

## Arbetsmiljö

Koncernens förebyggande arbetsmiljöarbete syftar främst till att minska sjukfrånvaron. Sjukfrånvaron inom koncernen har minskat jämfört med föregående år. Minskningen är i stort generell

för alla indelningar. Extra glädjande är att kvinnors sjukfrånvaro fortsätter sin starka nedgång. Bolagens arbetsmiljöarbete sker på lite olika sätt. Generellt uppmuntras medarbetare på olika sätt till hälsofrämjande aktiviteter, de anställda har bland annat möjlighet att träna på arbetstid. Räddningstjänsten har schemalagda träningspass. AB Härnösandshus, som är certifierade i enlighet med AFS 2001 samt OHSAS 18001, genomför vartannat år en hälso- och arbetsmiljöprofilundersökning genom individuella samtal som hålls av en extern part. Resultatet av den undersökningen 2010 är väldigt glädjande. Medarbetarna upplever arbetet intressant och stimulerande samt stor delaktighet. Trivseln bland medarbetarna är också hög. Över 90 procent av medarbetarna uppger att man trivs ganska bra eller mycket bra med sina arbetskamrater och över 80 procent uppger att de trivs ganska bra eller mycket bra med sin närmaste chef. Härnösands kommun har genomfört en organisationskulturmätning. Den var starten för ett arbete som ska utmynna i en gemensam värdegrund.

### Sjukfrånvaro av sammanlagd ordinarie arbetstid

(%)	2010	2009
Totalt	4,9	5,2
Kvinnor	5,5	5,8
Män	3,5	3,7
29 år eller yngre	3,0	2,7
30 - 49 år	4,3	4,4
50 år och äldre	5,9	6,4
60 dagar eller mer av total sjukfrånvaro	56,3	61,6

### Koncerndelar

Kommunen	5,1	5,4
Hemab	2,1	3,1
Härnösandshus	5,5	6,0
Räddningstjänsten	1,9	2,5

## Kompetensutveckling

Arbete med kompetensutveckling sker kontinuerligt inom koncernen. Under året har utbildningar genomförts inom bland annat arbetsmiljö, miljö och HLR (Hjärt- och Lung- Räddning). Flera utbildningar har riktat sig till alla anställda inom respektive bolag. En viktig aspekt för att säkra kompetensen, något som koncernen i ökande grad kommit till insikt om och nu mer medvetet agerar för, är att ha kontroll på generationsväxlingen. Inom räddningstjänsten har det genomförts ett arbete för att säkerställa den framtida kompetensen. Arbetet har resulterat i en handlingsplan för rekrytering och kompetenshöjande åtgärder som sträcker sig flera år framåt. Inom HEMAB pågår en medveten satsning dels på att utveckla medarbetarskap och teamkänsla samt en ledarutbildning för chefer och blivande chefer. Kommunen har prioriterat ledarskapet under 2010 genom bland annat starten av ett gemensamt ledarutvecklingsprogram.

## Sammanfattning av koncernens personalredovisning

Totalt antal anställda i koncernen är i stort oförändrat och uppgår nu till 2 240 medarbetare. De tillsvidareanställda har minskat samtidigt som de visstidsanställda ökat. Såväl ökning som minskning härrör i huvudsak till kommunens verksamhet. Medelåldern bland de anställda har minskat marginellt och ligger nu på 47,9 år (48,0). Drygt 77 procent av medarbetarna är 40 år eller äldre. Koncernen arbetar generellt för att säkra sitt framtida kompetensbehov. En viktig del i det arbetet är att förbereda sig för förutsägbara kommande pensionsavgångar. Koncernens sjukfrånvaro fortsätter glädjande nog att minska, och ligger nu på 4,9 procent, detta tillskriver vi till stor del det sedan ett antal år pågående förebyggande arbetsmiljöarbetet med speciellt fokus på att minska sjukfrånvaron.





# Verksamhetsberättelser

# Kommunstyrelsen

## Verksamheten

Kommunstyrelsens viktigaste uppgift är att vara kommunens ledande politiska förvaltningsorgan, med ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomi. Styrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter och har uppsikt över övriga nämnders verksamheter. Utöver detta har kommunstyrelsen ansvar för verksamheterna rörande IT, kost och trafik.

## Årets händelser

Kommunstyrelseförvaltningen har att verka inom sin tilldelade ram som inkluderar medel för årets lönekostnadsökning.

Förvaltningen har 2010 haft vakanser på vissa chefsjänster samt att ny personalchef, kostchef och kommunchef tillsatts. Under senare delen av hösten har olika utvecklingsarbeten påbörjats. Ett utvecklingsområde heter "Förenkla helt enkelt", och syftar till att vidareutveckla närmare 100-talet medarbetare för att bli bättre på service till kund/medborgare/företagare. I det arbetet ingår att arbeta med attityder och att ta fram en aktuell värdegrund för kommunen. Utbildningen sker i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting. Under hösten 2010 gjordes, enligt beslut av kommunstyrelsen, en översyn av kommunstyrelseförvaltningens organisation som resulterade i att en centralisering av funktionerna för ekonomi, IT, personal och utredning/utveckling ska genomföras.

Personalkontoret har tagit fram en efterlängtd chefs- och ledarutbildning som startade under november-december och ska genomgås av kommunens alla chefer.

Kommunstyrelsen har under året haft stort fokus på att hitta alternativa driftformer för olika verksamheter. Konsultutredningar har gjorts för att förbereda entreprenadisering av kost och IT-verksamhet. Kostenhetens konkurrensutsättning resulterade i att verksamheten blev kvar i kommunal regi. Ett övergripande kommunalt kostprogram har utformats.

En översiktsplan har tagits fram och beslut tas innan årsskiftet. I den lyfts olika utvecklingsområden upp.

Många utvecklingsprojekt har påbörjats. Exempelvis har Härnösands vägnät förbättrats och försetts med fler rondeller och en vägtunnel under järnvägen har byggts i anslutning till Botniabanan. En pendelparkering tar form vid resecentrum. Det handelsområde som skapats vid resecentrum har resulterat i att flera intressenter vill investera i området. Efter anbudsförfarande har ett köpekontrakt tecknats mellan ICA Fastigheter AB och Härnösands kommun. Det första spadtaget för ICA Maxi Stormarknad togs under oktober och bygget beräknas vara klart hösten 2011. I EU-projektet Norrländska gästhamnar anläggs en pir med vågbrytare vid Kronholmen och i ett annat EU-projekt har kommunstyrelsen beslutat att bygga en ny Curlinghall.

## Måloppfyllelse

	Mål 2010	Utfall 2010
<b>Ekonomi</b>		
Nämndens resultat relativt tilldelade skattemedel	0 %	19 % ✓
<b>Personal</b>		
Sjukfrånvaro kommunstyrelseförvaltningen	5 %	2,8 % ✓
Sjukfrånvaro kommunen	5 %	5,1 % ✗
<b>Medborgare</b>		
Antal nystartade företag	50	125 ✓
<b>Verksamhet</b>		
Andel genomförda KF beslut senaste 12 mån	90 %	85 % ✗
Andel genomförda KS beslut senaste 12 mån	90 %	76 % ✗
<b>Utveckling</b>		
Antal nettoinflyttning	25	- 32 ✗
Näringslivsklimat ranking	200	288 ✗

✓ Målet är uppfyllt ✗ Målet är inte uppfyllt

### Ekonomi ✓

Kommunstyrelseförvaltningen visar ett överskott på 21,7 mnkr.

### Personal ✓ ✗

Enskilda aktiviteter för att minska sjukfrånvaron har utförts, som exempelvis hälsodiplomering och andra projekt med inriktning på hälsa. Generellt minskar sjukfrånvaron i kommunen och i det långsiktigt hälsofrämjande arbetet uppmuntras personalen till att nyttja sin friskvårdstimme och friskvårdspeng.

### Medborgare ✓

Antalet nystartade företag under 2010 uppgår till 125, vilket är ett resultat av att arbetet med nyföretagsamhet har prioriterats.

### Verksamhet ✗ ✗

Andelen genomförda KF och KS beslut under de senaste 12 månaderna ligger lägre än utsatt mål.

### Utveckling ✗ ✗

Utfallet för tredje kvartalet visar ett netto på minus 5 personer, och på helåret minus 32 personer, vilket avviker från målet. Näringslivsklimats ranking blev en försämring med 6 platser jämfört med fjolåret.

## Ekonomi

Kommunstyrelsen visar ett totalt överskott på 21,7 mnkr, nästan samtliga verksamheter går med överskott och då främst ekonomikontoret.

Personalkontoret visar ett överskott på 0,8 mnkr som förklaras med att planerade satsningar som bland annat en ledarskapsutbildning skjutits fram till nästa år.

Ekonomikontoret visar ett överskott på 17,5 mnkr, vilket främst beror på att PO - påslaget, påslaget på pensioner samt semesterlöneskulden tillsammans genererar ett överskott på 36 mnkr. Reavinst avseende försäljning av fastigheter har även det gett ett överskott på totalt 6,5 mnkr.

Detta vägs upp av kostnader för pensioner på totalt 13 mnkr, VA – ledning 6 mnkr samt kostnader för hyra och ombyggnation av Sambiblioteket på 6 mnkr.

Kansliet genererar ett överskott på 1,3 mnkr vilket har flera orsaker, bland annat har det inte betalats ut bidrag i den utsträckning som man budgeterat för samt en ökad intäkt på tryckeriet.

Kostenhetens överskott på 1,5 mnkr genereras av restriktivitet vid anställning av vakanta tjänster samt den intäktsökning som försäljningen av valmöjligheten till 2 maträtter har gett.

Överförmyndarenheten visar ett underskott på 0,6 mnkr vilket till största delen beror på det ökade behovet av gode män och förvaltare samt löneutbetalningar under det första halvåret då en medarbetare blivit utlöst. Enhetens tilldelade skattemedel täcker inte de kostnader som den ökade ärendemängden utgör, detta är lagstiftade kostnader som enheten inte kan komma ifrån.

Den redovisade investeringsbudgeten uppgår till 16 mnkr. Den största investeringskostnaden, på 8 mnkr, uppkom vid bygget av det nya handelsområdet. Projektet Norrlandskustens bästa gästhamn har genererat investeringskostnader på 6 mnkr. Till VA-ledningen vid Södra sundet har det gått 1 mnkr och för den resterande miljonen har investeringar gjorts på kommunstyrelseförvaltningen, bland annat en byggnation av ett kylaggregat till serverhallen.

Mnkr	2010	2009
Intäkter	133,2	150,9
Kostnader	-227,0	-258,1
<b>Nettokostnad</b>	<b>-93,8</b>	<b>-107,1</b>
Skattemedel	116,7	152,5
<b>Resultat</b>	<b>22,9</b>	<b>45,4</b>
<b>Verksamheter, nettokostnad</b>		
Kommunstyrelsen	-5,2	-8,3
Kommunchef	-3,0	-5,0
Hamnen	-	-2,9
Näringslivsenheten	-6,3	-10,1
Personalkontor	-15,0	-14,7
Ekonomikontor	-4,4	+9,9
Kansli	-16,7	-9,0
Kostenheten	+1,5	+1,1
IT-enheten	-9,8	-10,4
Trafikenheten	-28,7	-31,3
Överförmyndarenheten	-6,2	-5,8
Omställningsåtgärder	-	-20,6
<b>Summa</b>	<b>-93,8</b>	<b>-107,1</b>
Nettoinvestering	-15,8	-2,2

## Framtid

För närvarande pågår ett arbete där det utifrån förslagen i handlingsprogrammet för IT-verksamheten skall genomföras vissa åtgärder, bland annat införande av en köp- och säljorganisation. Detta skall fullföljas 2011 och innebär bland annat att all IT-verksamhet samlas centralt och att förvaltningarna hyr sin utrustning och köper tekniktöd.

Kommunen behöver även i fortsättningen se över kraven/behoven i våra kärnverksamheter och vad det innebär för att vi tillsammans ska nå en ekonomi som långsiktigt är i balans. Dessa krav bedöms också komma att påverka förvaltningens organisation och bemanning.

Kommunstyrelseförvaltningen har fått i uppdrag att göra en organisationsöversyn som skall presenteras senast mars 2011. Med anledning av kommande pensionsavgångar kommer ledande tjänstemän att rekryteras även kommande år.

Ny rödgrön majoritet har tillträtt och kommer att ta fram mål för mandatperioden. De olika utvärderingar som gjorts av kommunen visar behov av utveckling inom ett antal olika områden. Kommunstyrelsen har sedan tidigare beslutat att fokusera utvecklingsarbetet på ledning och styrning, rollfördelning politiker- tjänstemän samt information.

Under några år har kommunen förvärvat fastigheter runt östra Bondsjögatan med syftet att skapa ett nytt handelsområde. Under 2011 kommer uppbyggnaden av handelsområdet fortsätta att utvecklas, tillsammans med andra områden i den nya översiktsplanen.

# Arbetslivsnämnden

## Verksamheten

Verksamheterna inom nämndens ansvarsområden har till syfte att bryta utanförskap och stödja medborgarna i deras strävan att nå sina mål avseende egen försörjning samt att erbjuda utbildningar som kvalificerar för fortsatta studier.

## Årets händelser

### Vuxenutbildningsenheten

Introduktion av flyktingar och invandrare inklusive svenskundervisning för flyktingar och invandrare (SFI) har upphandlats av Härnösands Folkhögskola. Konceptet med SFI-undervisning i kombination med praktik möjliggör teoretisk och praktisk språkträning på heltid. Under året har 158 personer deltagit i verksamheterna. 43 av dessa personer har avslutat sin introduktion och nu gått vidare till annan aktivitet.

Vid Särvox har 60 personer deltagit i undervisningen som anpassas till varje enskild individs förmåga och förutsättningar. Med alternativa inlärningsmetoder kan även personer med läs- och skrivsvårigheter utveckla sin kunskap och sina färdigheter till nivåer som imponerar. Då funktionshindrade inte längre med automatik erhåller sjukersättning är det viktigt att kursdeltagarna ges en yrkesinriktad utbildning som möjliggör ett framtida lönearbete.

Grundläggande vuxenutbildning (GRUV) har under året haft ca 115 studerande. I ämnet svenska har de undervisats i tre olika grupperingar utifrån de förkunskaper de har. I de två grundläggande grupperna har endast personer med utländsk härkomst deltagit. Dessa kursdeltagare har oftast tidigare erhållit SFI-undervisning som avslutats på olika nivåer.

Deltagarna har en begränsad tid till förfogande för att tillägna sig de kunskaper de behöver för att etablera sig på arbetsmarknaden och i samhällslivet. Begränsningen ligger främst i den tid (max. 80 -100 veckor) som eleven kan erhålla studiestöd från centrala studiestödsnämnden. I samarbete med arbetsförmedlingen prövas en kombination av studier och praktik som möjliggör ersättning i form av aktivitetsstöd.

Gymnasial vuxenutbildning har givits i form av allmänna studie -förberedande kurser mestadels i Komvux regi där ca 500 studerande passerat under året. Ca 70 % av de studerande läser hela eller delar av sin utbildning på distans. I enstaka fall då komvux inte kan erbjuda sökt kurs har kurser köpts av andra kommuner alternativt externa utbildningsanordnare.

Yrkesutbildningar på gymnasienivå (YRK-vux) har i huvudsak köpts som enstaka utbildningsplatser. Staten har bidragit med 2 800 tkr som ett riktat bidrag för yrkesutbildningar. Utbildningar har givits inom vård, elinstallation, byggnad, handel och administration, trädgårdsanläggningar, florister, kock, restaurang och bageri. Utbildningsvolym är ca 55 heltidsstuderande.

Våra Kvalificerade Yrkesutbildningar (KY) inom drift- och

solenergiteknik avslutas sommaren 2011. KY-utbildningarna har utvecklat en del avseende innehåll och de utbildningar som startade hösten 2010 bedrivs fortsättningsvis under benämningen Yrkeshögskola (Yh). KY och Yh har idag 120 elever. Utbildningarna är tvååriga och ges på teknikernivå. Lärande i arbete (LIA) är en viktig del av undervisningen och uppgår till ca 20 veckor under utbildningen. Under 2010 har vi med stöd av ett EU-projekt kunnat erbjuda 5 elever LIA platser i Spanien och Österrike. Yh-utbildningarna avslutas med ett examensarbete. Yrkeshögskoleutbildningar beviljas av yrkeshögskolemyndigheten. Härnösands kommun kommer att starta en tre terminer lång utbildning till apotekstekniker med start hösten 2011.

Yrkeshögskolan bedriver även uppdragsutbildning, dessa utbildningars främsta syfte är att hålla sig ajour med det yrkesliv vi utbildar för. Aktuellt är Forsmarks Kraftgrupp som vänt sig till ”Heta Utbildningar” för att få hjälp med att utbilda trainee-anställda i drift och underhåll. Det är 7 trainee-anställda som kommer att få praktiska och teoretiska moment växelvis i Härnösand och Forsmark. Uppdraget omfattar 6 veckor och kommer att ske under våren 2011.

### Arbetsmarknadsenheten

Arbetsmarknadsenheten har under 2010 arbetat inom flera områden tillsammans med olika aktörer för att nå fastställda mål med huvudsyftet att skapa förutsättningar för individen att komma till egen försörjning.

Enheten har genom ett bra samarbete med arbetsförmedling och socialtjänst samt en utvecklad praktikpool med 303 praktikplatser, kunnat uppvisa positiva resultat. Praktikpoolen visar på en mycket positiv ökning gällande antal företag inom kommunen som medverka genom att: ”bli en resurs för en resurs”. Dvs. erbjuda praktik till en arbetssökande eller till personer som är i behov av arbetsträning. Kontakten med företag inom praktikpoolen genererar nöjda företagare vilka får hjälp att finna framtida arbetskraft samt nöjda individer som får hjälp till en meningsfull sysselsättning. Arbetsmarknadsenhetens arbete har bidragit till minskad ökning av försörjningsstöd liksom ökade skatteintäkter och ökade statliga intäkter i form av varierande anställningsstöd för 78 personer.

Resursgruppen har under året sysselsatt 96 personer, varav 43 personer har gått till egen försörjning. Totalt har resursgruppen under året levererat 40 000 arbetstimmar till kommunala verksamheter. Resursgruppen har bedrivit verksamhet i olika arenor så som: miljö- och gröna arbeten, service, fritid-kultur, bilvård, bageri och café m.m. En positiv utveckling är att resursgruppen får in uppdrag från exempelvis HEMAB, vilket ökar utbudet av bra praktikplatser för de sökande. Arbetsmarknadsenheten har i samarbete med arbetsförmedlingen hjälpt 250 personer att få aktivitetsstöd vid praktik, då både inom offentlig och privat sektor. Mottagandet av flyktingar har under 2010 uppgått till 78 personer. Introduktion för nyanlända har genomförts för totalt



158 personer där 43 av dessa personer har blivit avslutade efter genomförd introduktion och nu gått till annan aktivitet. Under året har enheten haft vuxna personer inbokade 550 gånger för kartläggning och/eller uppföljning inför eller efter arbetsmarknadsåtgärd.

Via jobb- och utvecklingsgarantin har 57 personer kommit till sysselsättning.

Samtal, introduktionsplanering, vägledning, uppföljning och i vissa fall praktikplacering har erbjudits 110 ungdomar aktuella inom introduktion.

Kommunens satsning på att ge arbetssökande ungdomar en anställning/nystartjobb under 6 månader har varit mycket framgångsrikt. Under året har 168 ungdomar deltagit i verksamheten "En dörr in". Dessa ungdomar har fått en kartläggning utifrån deras behov och därefter planering mot studier, praktik och/eller anställning. Under året har 57 ungdomar fått anställning via "En dörr in". Av dessa 57 ungdomar har 18 personer gått från försörjningsstöd till en anställning. Glädjande är att ett flertal företagare inom kommunen har erbjudit anställningar till ungdomarna under tiden de deltagit i "En dörr in".

Sommaren 2010 fick 152 ungdomar sommararbeten fördelade inom olika verksamheter som idrottsföreningar, hemtjänsten, ridskolan, badvärd, turistvärd med flera.

### Ekonomi ✓

Arbetslivsnämndens verksamheter redovisar ett överskott på 3 mnkr.

### Personal ✓✓

Samtliga medarbetare hade sitt medarbetarsamtal innan augusti månads utgång. Vad gäller lönesamtalen var det 2 personer som inte hade sina samtal under utsatt tid, det vill säga under oktober månad, men de har haft sina samtal innan årets slut.

Sjukfrånvaron inom förvaltningen har sjunkit med drygt 1 procent sedan föregående år vilket kan förklaras med bland annat riktade friskvårdssatsningar.

### Medborgare ✓✓

Den faktiska väntetiden till introduktion för nyanlända uppgick till 14 dagar. Enligt den enkätundersökning som gjorts bland kursdeltagarna tycker 82 procent att kursutbudet möter deras önskemål.

### Verksamhet ✓✓✗

Andelen egen försörjda efter deltagande i Resursgruppen uppgår till 45 procent och andelen nyanlända i egen försörjning ett år efter ankomst uppgår till 29 procent. Nöjd Kund Index är svårt att mäta. Anser sig en arbetssökande nöjd så länge hon/han saknar en anställning? Målsättningen omformuleras.

### Utveckling ✓

Andelen anställda med utländsk härkomst uppgår till 30 procent och målet är därmed uppfyllt.

## Måluppfyllelse

	Mål 2010	Utfall 2010
<b>Ekonomi</b>		
Nämndens resultat relativt tilldelade skattemedel	0 %	10 % ✓
<b>Personal</b>		
Medarbetarsamtal och lönesamtal	95 %	98 % ✓
Sjukfrånvaro	5 %	2,6 % ✓
<b>Medborgare</b>		
Faktisk väntetid för nyanlända till introduktion	16 dgr	14 dgr ✓
Möter vårt kursutbud kursdeltagarnas önskemål	75 %	82 % ✓
<b>Verksamhet</b>		
Andel egenförsörjda efter deltagande i Resursgruppen	25 %	45 % ✓
Andel nyanlända i egen försörjning ett år efter ankomst	10 %	29 % ✓
Införande av Nöjd-kund-index 2 enheter +projekt		1 enhet ✗
<b>Utveckling</b>		
Andel anställda med utländsk härkomst	20 %	30 % ✓

✓ Målet är uppfyllt ✗ Målet är inte uppfyllt

## Ekonomi

Arbetslivsnämnden redovisar ett överskott på 3 mnkr

Nämndsverksamheten går med ett överskott på 0,3 mnkr, färre deltagande suppleanter vid sammanträden och ett inställt sammanträde under juni genererar detta överskott.

Ledning och gemensam administration redovisar ett underskott om 1,5 mnkr. Orsaken är att förvaltningens övergripande kostnader underbudgeterats och utvecklingskostnader för en tidigare anställd har belastat verksamheten med omkring 0,3 mnkr.

Arbetsmarknadsenheten ger ett överskott på 3,6 mnkr. I ett förtroendefullt samarbete med arbetsförmedlingen har arbetslivsförvaltningen kunnat sluta överenskommelser som genererat medel för stöd till arbetssökande och ersättningar för utfört arbete vid arbetslivsförvaltningen. Enhetens överskott genereras av dessa bidrag som ej hunnit förbrukats i sin helhet. Förändringar i direktiven till arbetsförmedlingen och utfallet av dessa beslut på kommunnivå är oförutsägbara och dessutom föremål för lokala överenskommelser. I dagsläget är förutsättningarna för samarbetet med arbetsförmedlingen fortsatt goda men chef vid lokalkontoret i Härnösand meddelade arbetslivsnämnden vid decembersammanträdet att de ekonomiska ramarna för köp av kommunala tjänster är betydligt snävare 2011 jämfört med 2010.



Vuxenutbildningen genererar ett överskott om 0,6 mnkr vilket till största delen beror på lägre personalkostnader, nyrekryterad personal har lägre löner än nu pensionerad personal

Mnkr	2010	2009
Intäkter	45,6	40,0
Kostnader	-73,7	-60,8
<b>Nettokostnad</b>	<b>-28,1</b>	<b>-20,8</b>
Skattemedel	31,1	27,1
<b>Resultat</b>	<b>3,0</b>	<b>6,3</b>
<b>Verksamheter, nettokostnad</b>		
Arbetslivsnämnden	-0,6	-0,8
Ledning och gemensam administration	-10,3	-8,1
Arbetsmarknadsenheten	-6,9	-0,5
Vuxenutbildningen	-10,3	-11,4
<b>Summa</b>	<b>-28,1</b>	<b>-20,8</b>

## Framtiden

### Vuxenutbildning

Det finns ett växande antal deltagare på grundläggande vuxenutbildning som kräver större lärarinsatser och andra typer av kurser. Både lärare och elever ser ett ökat behov av att arbeta mer med dessa elevers hälsa och psykiska välmående i ett större sammanhang, därför planeras att erbjuda kurser som syftar till att hjälpa deltagarna till en aktiv fritid. Då ett flertal av eleverna inte har svenska som modersmål kommer vi erbjuda fler kurser i klassrum samt förstärka svenska språket med kurser i yrkes-svenska.

Vad gäller framtida utmaningar så fortskrider arbetet vidare med att försöka minska antalet elevavhopp och antalet elever som ej påbörjar sina utbildningar, framförallt vad gäller distansutbildningen. Det finns också en strävan efter att bli bättre på validering av deltagarnas tidigare kunskaper samt att ytterligare förstärka yrkesutbildningarna.

Det finns också en framtida utmaning i arbetet inför VUX 12 där alla distans- och klassrumskurser måste omarbetas för att överensstämma med reviderade kursinnehåll, förordning och skollag.

Under 2011 fortsätter genomförandet av det delvis nya kursinnehåll som konvertering från KY till Yh innebär. Digitalisering av vissa kursmoment i samarbete med vårt eget projekt eAkademien planeras. Digitaliseringen syftar till ökad åtkomlighet för deltagarna med möjligheter till repetitioner liksom minskad undervisningstid i form av fysiska möten för utbildarna.

Om kommunen beviljas apoteksteknikerutbildning måste planeringsarbetet för utbildningen påbörjas redan under januari.

### Arbetsmarknadsenheten

Inom Arbetsmarknadsenheten kommer nya arbetsmetoder att implementeras bland personalen. Detta för att öka fokus och medvetenheten gällande att jobba med de sökande personerna som kunder och nöjda medborgare. Personalen inom sysselsättningsgruppen har fått gå en utbildning med inriktning att finna bra arbetsmetoder som kan lyfta deltagarna ännu mer och öka deras anställningsbarhet. Arbetet skall genomsyra enhetens alla delar och vara ett gemensamt arbetssätt att börja med under första delen av 2011.

En uppföljning av de ungdomar som deltagit i "En dörr in" skall genomföras under året.

En utveckling av Sambandet kommer att ske under året. Personalen vid Sambandet har ökat sin tjänstgöringsgrad och kommer att använda mertiden till att utveckla arbetsmetoderna. Detta öppnar för möjligheter då fler deltagare får ta del av de framgångsrika arbetsmetoder Sambandet uppvisar.

"Ingen utanför" är ett samarbete tillsammans med arbetsförmedlingen där arbetssökande i Härnösand erbjuds komma i aktivitet. Prioriterade målgrupper under 2011 kommer att vara: ungdomar, nyanlända, de som deltar i jobb och utvecklingsgarantin samt rehab. Personerna får kartläggning via enheten och erbjudande om praktik, utbildning eller ett arbete.

# Samhällsnämnden

## Verksamheten

Samhällsnämnden bedriver miljöarbete, fysisk planering, bygglov, mark- och fastighetsfrågor, mätningssuppgifter, gator och parker, naturvård, miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroller samt fritids-, kultur- och ungdomsaktiviteter.

## Årets händelser

Samhällsförvaltningen har nu varit i Johannesbergshuset drygt ett år och lokalerna är ändamålsenliga för förvaltningens verksamheter.

En personalnyhet 2010 blev att tre badmästare gjorde del av sin tjänstgöring på ungdomens Hus (Kåken). Detta sedan simhallen stängde för renovering i februari. Deras unika kontakt med ungdomar i Härnösand har sannolikt bidragit till de ökande besöksstalen på ungdomens hus under året. Fredagarnas besöksstal närmade sig under hösten 100-strecket!

Simhallen i Härnösand genomgår en omfattande renovering där nu motionshallarna, spinninglokalen, Spegeln, Actic (före detta Natuulus), fotvården och restaurangen har öppnats. På Högslettan har en efterlängtat konstgräsplan anlagts och invigningen ägde rum i början av september med cirka 1 775 åskådare. En gjuten platta och en ny sarg har färdigställts i Högslettans ishall.

Under året har Sambiblioteket firat sitt tioårsjubileum med allt från gratis glass till barn och ungdomar, fototävling, olika utställningar och evenemang samt en stor jubileumsbuffé för särskilt inbjudna. Konsthallen renoverades under våren och under renoveringstiden flyttade både Konsthallen och turistverksamheten till Sambiblioteket. I april kunde verksamheterna flytta tillbaka till Konsthallen på torget. På teatern har golvet renoverats och stolarna bytts ut mot nya. Officiell invigning hölls i september.

Inom området fysisk planering har arbetet med översiktsplanen inneburit en stor arbetsinsats från förvaltningen och förslaget har under hösten varit utställt hos Samhällsförvaltningen och på Sambiblioteket. Flera större detaljplaner har färdigställts, ny anslutningsväg till Murberget, industritomter östra Saltvik, området kring Simhallen, nordöstra delen av Kronholmen och två nya planområden för fritidsbebyggelse i Sjövik och Ulvik. En förstudie kring ny utformning av Nybrogatan har tagits fram och varit ute på bred remiss.

Antalet ansökningar om bygglov har fortsatt att vara högt. Flera mycket stora bygglovsärenden har behandlats, bland andra Ica Maxi och Domkyrkan.

Inom teknikområdet har en tunnel under järnvägen, den nya Stationsgatan, två rondeller efter Bondsjöleden samt en ny infart med refug vid Simhallen byggts och öppnats för trafik. I övrigt har reinvesteringar genomförts genom ombyggnad av gator. Arbetet med att tillgänglighetsanpassa och åtgärda enkelt avhjälp

hinder har genomförts på två gatustråk. Säkerhetsutrustning som stegar och bojar med mera har monterats vid kajerna. En översyn har genomförts av samtliga lokala trafikföreskrifter och införts i ett nationellt digitalt register. Avgiftsfri parkering infördes i juni och parkeringsskiva finns gratis att hämta på ett antal platser i staden. Stadsparken har fått ett nytt gångstråk och en ny torgplats. En säkerhetsöversyn har gjorts på alla lekparken.

I augusti hölls en välbesökt invigning av det första kommunala naturreservatet Gådeåbergsbrännan. Inom miljösidan pågår flera projekt, bl a ett för att förbättra ett stort antal enskilda avlopp som finns i områden med höga skyddsvärden. Ett arbete har påbörjats med att se över och fastställa skyddsområden för vattentäkter. Även på livsmedelsområdet bedrivs tillsynsarbete till stor del i projektform vilket har inneburit att många verksamheter besökts.

Under hösten har verksamhetssystemet miljöreda installerats och ett omfattande arbete med utbildning och införande genomförts. Verksamhetssystem finns nu inom både bygg och miljö vilket kommer underlätta handläggningen på många sätt.

Två personer inom bygg- och miljö har via finansiering från E-länsprojektet utvecklat rutiner, information med mera för kommunens kontakter med företag.

## Måluppfyllelse

	Mål 2010	Utfall 2010
<b>Ekonomi</b>		
Nämndens resultat relativt tilldelade medel	0%	0% ✓
<b>Personal</b>		
Andel kompetensutvecklingsplaner	50%	90% ✓
Andel medarbetar- och lönesamtal	90%	100% ✓
Sjukfrånvaro	3%	3% ✓
<b>Medborgare</b>		
NKI Bygglov	70	50 ✗
NKI tillståndsgivning av livsmedelslokaler	70	50 ✗
NKI kommunens egna verksamheter inom fritid/kultur/ungdom	70	0 ✗
<b>Verksamhet</b>		
Verksamhetsplanerna för samtliga områden skall följas upp och uppdateras under året	50%	100% ✓
<b>Utveckling</b>		
Planlagd industrimark skall öka till 10 ha	10	10 ✓
Minst 25 planlagda tomter för bostäder i centralorten Härnösand	25	25 ✓
Genomföra försök med helt webbaserad ärendehantering	1	0 ✗

✓ Målet är uppfyllt ✗ Målet är inte uppfyllt

### Ekonomi ✓

Samhällsnämnden har uppfyllt målet och redovisar ett överskott på 0,4 mnkr.

### Personal ✓✓✓

I medarbetarsamtalet ingår att diskutera behov av kompetensutveckling och att upprätta planer. Målet är uppfyllt för både sjukfrånvaron och medarbetar- och lönesamtal.

### Medborgare ✗✗✗

Under året har det genomförts en enkätundersökning om receptionens bemötande av besökare till Samhällsförvaltningen. Resultatet var mycket positivt och kunderna kände att de erhöll den information som efterfrågades och fick ett mycket bra bemötande. Nöjdhetsindex (NKI) har genomförts med utvalda företag när det gäller bygglov och tillståndsgivning av livsmedelslokaler och målet är uppfyllt gentemot företagen, men inga privatpersoner har tillfrågats. NKI inom fritid/kultur/ungdom har inte genomförts på grund av tids- och resursbrist. Målet är inte uppfyllt.

### Verksamhet ✓

Verksamhetsplanerna för samtliga områden har följts upp och även uppdaterats under året. Målet är uppfyllt.

### Utveckling ✓✓✗

Planlagd industrimark omfattar 10 ha och det finns 25 planlagda tomter för bostäder i centralorten Härnösand. Målen är därmed uppfyllda.

Målet att genomföra försök med helt webbaserad ärendehantering har inte varit möjligt att genomföra. Däremot går det att fylla i ansökan på nätet och e-posta in till förvaltningen.

## Ekonomi

Samhällsnämnden redovisar ett överskott på 0,5 mnkr. Nämndsverksamheten redovisar ett underskott. Administrationen redovisar ett mindre överskott beroende på en budgeterad post med "oförusett" som inte behövt användas fullt ut. Överskottet inom ungdomsverksamheten beror på att en vakant 0,75 tjänst ej behövt tillsättas eftersom badmästare har arbetat och fortfarande arbetar där under simhallens renovering och fram till att badbasängerna öppnar i mars 2011. Fritidsverksamheten redovisar ett större underskott som dels beror på att Simhallen har varit helt stängd från april till september för renovering och dels på att de ökade kostnader som uppkommit på Högsletten, i samband med årets reinvesteringar, inte kompenseras fullt ut. Överskottet för kulturverksamheten beror främst på att hyreskostnaderna blev lägre än budgeterat. Inom bygg- o miljöverksamheten är det främst lönekostnaderna som bidrar till överskottet, genom att vakanta tjänster ej tillsatts samt en del tjänstledigheter och långtidssjukskrivningar. Även kostnaden för underhållet på gatubelysningen blev lägre än budgeterat. Däremot har budgeten för bostadsanpassning och parkering överskridits. Upphandlade entreprenörer sköter underhåll och upprustning av kommu-

nens gator och vägar (Svevia) samt parker och grönytor (Svensk Markservice).

När det gäller investeringsbudgeten redovisas ett överskott på 5,8 mnkr.

En ny sarg har färdigställts i Högsletten ishall. Under året har de allra flesta planerade investeringsprojekten inom bygg- och miljö genomförts. Några projekt pågår och vissa mindre insatser som planerats har av olika orsaker inte kunnat påbörjas. Den tidiga vintern innebar att några arbeten inte hann färdigställas. Det redovisade överskottet behövs för att slutföra planerade insatser och bör ombudgeras till 2011.

Mnkr	2010	2009
Intäkter	15,8	17,9
Kostnader	-150,1	-146,2
<b>Nettokostnad</b>	<b>-134,3</b>	<b>-128,3</b>
Skattemedel	134,8	128,3
<b>Resultat</b>	<b>0,5</b>	<b>0,0</b>
<b>Verksamheter, nettokostnad</b>		
Samhällsnämnden	-1,1	-1,1
Administration	-8,4	-8,6
Ungdomsverksamhet	-2,4	-2,8
Fritid	-27,2	-25,9
Kultur	-30,4	-30,7
Bygg- och miljö	-42,0	-36,6
Entreprenaderna	-22,8	-22,6
<b>Summa</b>	<b>-134,3</b>	<b>-128,3</b>
Nettoinvestering	-28,7	-15,6

## Framtiden

Förutom den ordinarie verksamheten på nuvarande "Kåken" har diskussionen kring bildandet av Härnösands nya allaktivitetshus, dominerat ungdomsverksamhetens arbete. I juni 2010 togs beslut i Samhällsnämnden att utse före detta Tidningshuset (TÅ), som inriktning för det fortsatta arbetet med ett allaktivitetshus. I november avsattes pengar till en förstudie, kring vilken hyreskostnaden för olika ytor i detta hus skall specificeras. På grund av tidsnöd i planeringsskedet förlängs kontraktet i nuvarande Ungdomens Hus, till november utgång 2011.

På fullmäktige i oktober beslutades om projektering av en ny internationell curlinghall på Högsletten. Kommunfullmäktige tar ställning till investerings- och driftkostnad efter mars månad 2011.

Bassäng- och SPA/Relaxavdelningarna på Simhallen beräknas vara färdigställda sista veckan i februari 2011.

Sambiblioteket kommer under sommarhalvåret förhoppningsvis att byggas om, bland annat kommer lektionssalar att finnas på plan 3 och en gradängsal för ett hundratal åhörer att byggas på plan 4.

Härnösands konsthall kommer att utrustas med ny skyltning och en handikappramp vid huvudingången.

Planeringsarbete pågår med att kunna erbjuda digitala underhållsevenemang på Härnösands teater.

I maj 2011 träder en ny och väsentligt förändrad plan- och bygglagstiftning i kraft. Den kommer att innebära betydligt ökade arbetsuppgifter inom framförallt tillsynen av byggen. Utbildning och nyrekrytering krävs under våren.

På plansidan kommer arbete bland annat att fortsätta med revidering av detaljplan för Lövudden, industritomter västra Saltvik, Kaptensgatan, brygganläggningar vid Kattastrand och Nattviken. En förstudie kommer att genomföras kring utvecklingsmöjligheter för boende och kommunalt avlopp på Södra Härnön .

Översiktsplanen kommer förhoppningsvis att antas under våren och det krävs resurser och kompetens att fortsätta arbetet med att ta fram alla de strategiska dokument som planen visat att vi behöver. Det första tematiska tillägget till översiktsplanen om vindkraft kommer att remissbehandlas.

Genomförd samhällsplanering innebär behov av nyinvestering på flera platser. Bland annat ska en ny anslutningsgata till Murberget byggas.

Med hjälp av statligt bidrag och kommunal medfinansiering kommer en naturguide att tas fram för Härnösands kommun. Arbetet kommer att bedrivas i bred samverkan mellan berörda verksamheter i kommunen.

Kommunen har också beviljats ett statligt stöd för arbete med energieffektivisering. Till att börja med kommer en kartläggning att ske och sedan ska en handlingsplan tas fram. Arbetet sker i samverkan med Hemab och Härnösandshus.

Härnösand är medlem i Sveriges ekokommuners förening. Kommunen bör utveckla det strategiska miljöarbetet både genom att införa ett miljöledningssystem och genom ett fortsatt aktivt arbete med våra miljömål.

# Skolnämnden

## Verksamheten

Skolnämnden ansvarar för verksamheter för barn från 1-21 år. Förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, fritidshem, grundskola, särskola, gymnasium och gymnasiesärskola samt den kommunala musik & kulturskolan. Verksamheten är indelad i rektorsområden under ledning av en rektor. Genom att skapa en god lärandemiljö ger vi våra barn och ungdomar förutsättningar till en hög måluppfyllelse.

## Årets händelser

Härnösands gymnasium har certifierats för Vård- och omsorgs College och Teknik College. College är en samverkansform på regional och lokal nivå mellan arbetsliv och utbildningssamordnare. Genom att förbättra samarbetet, tydliggöra var och ens ansvar och säkra kvaliteten kommer de samlade resurserna att nyttjas mer effektivt. För att uppnå certifiering krävs att man uppfyller flera kvalitetskriterier.

Vid årets ranking av Föräldraalliansens grundskoleindex placerar sig Härnösand som bäst i länet. Detta är ett kvalitetsindex som utgår från ett föräldraperspektiv och bland årets ”raketer” uppmärksammas Härnösand som stigit 194 placeringar. Ett kvitto på det målmedvetna utvecklingsarbete som bedrivits under de senaste åren. Även i lärarförbundets ranking blev Härnösands kommun den kommun som klättrat mest.

Skolförvaltningen har startat ett enormt omställningsarbete inför ”Skola 2011” med en gemensam Kick-off för all personal inom skolan. Fokus vid denna upptakt var den nya skollagen och de övergripande förändringarna inom alla skolans reformer.

Under hösten har vissa av förskolorna i Härnösand haft internationellt besök av ett antal delegater från tio olika länder för att lära sig mer om det svenska förskolesystemet. De tittade även på organisation, fortbildningsinsatser och kreativa lärmiljöer. Väldigt roligt att kommunen internationellt blivit uppmärksammas för det pedagogiska förskolearbetet.

Ett samverkansavtal mellan länets kommuner gällande gymnasiesamverkan har under hösten tecknats. Avtalet gäller från höstterminen 2011 och gör samtliga länets elever till förstahandssökande på gymnasieutbildningar i länets kommuner.

## Måluppfyllelse

	Mål 2010	Utfall 2010
<b>Ekonomi</b>		
Nämndens resultat relativt tilldelade medel	0,0%	-4% ❌
<b>Personal</b>		
Gott ledarskap	80%	79% ❌
Sjukfrånvaro i %	5,5%	5,1% ✔️
Medarbetares delaktighet	85%	79% ❌

<b>Medborgare</b>		
Föräldrars känsla av delaktighet	82%	80% ❌
Föräldrars känsla av samarbete	83%	82% ❌
Föräldrars känsla av information	80%	83% ✔️
<b>Verksamhet</b>		
Delaktighet och inflytande	80%	73% ❌
Meritvärde i grundskolan	200	211 ✔️
Andel med fullständiga betyg i grundskolan	75%	83% ✔️
Andel behöriga till gymnasiet	90%	97% ✔️
Andel behöriga till högskolan	90%	80% ❌
<b>Utveckling</b>		
Svarsfrekvens av elevenkät	95%	79% ❌
Svarsfrekvens av medarbetarenkät	75%	58% ❌
Svarsfrekvens av föräldraenkät	70%	57% ❌

✔️ Målet är uppfyllt ❌ Målet är inte uppfyllt

### Ekonomi ❌

Nämnden redovisar ett underskott på 16,8 mnkr vid årets slut, vilket innebär en avvikelse på 4 % från målet.

### Personal ❌ ✔️ ❌

Målen för gott ledarskap och medarbetares delaktighet är inte uppnådda. En omorganisation som innebär att arbetsuppgifter omfördelas mellan skolkontoret och skolområden kommer leda till ökade möjligheter att tydliggöra det goda ledarskapet och med det även medarbetarnas känsla av en större delaktighet. Sjukfrånvaron har minskat under året och ligger under det uppsatta målet.

### Medborgare ❌ ❌ ✔️

Målen för föräldrars känsla av delaktighet och samarbete är inte uppnådda. Föräldrars känsla av information hade den lägsta måluppfyllelsen under 2009 och utifrån det har det satsats extra på detta under 2010 vilket också gett önskat resultat.

### Verksamhet ❌ ✔️ ✔️ ✔️ ❌

Målet handlar främst om elevernas resultat och meritvärdet i grundskolan, andel med fullständiga betyg i grundskolan och andel behöriga till gymnasiet är samtliga uppfyllda. Delaktighet och inflytande och andel behöriga till högskola är inte uppfyllda och beror främst på att gymnasiet genomgår en större förändring med minskat elevantal och ny organisation och det räknas med att resultatet kommer att stiga på sikt.

### Utveckling ❌ ❌ ❌

Målen är inte uppnådda. Då det under 2009 gjordes en satsning på dessa mål hade vi hoppats att resultatet skulle fortsätta öka men det visar sig att en aktiv handling för att klara detta måste genomföras vid varje tillfälle. Det innebär att det nästa år igen måste göras aktiva åtgärder på detta område.

## Ekonomi

Resultatet för 2010 visar på ett underskott på 16,8 mnkr.

Av dessa 16,8 mnkr är det ca 8,5 mnkr som berörs av inter-

kommunala kostnader och intäkter på gymnasiet. Det är fler elever än beräknat som har valt att läsa på annan ort vilket har lett till högre kostnader samtidigt som det även är färre elever från andra orter än beräknat som har valt att läsa vid Härnösands gymnasium som då har lett till lägre intäkter. När det gäller gymnasiesärskolan så är det ett underskott på ca 1,5 mnkr och det beror på att det är färre elever från andra orter som har sökt till Härnösands gymnasiesärskola.

Den skolpeng som är beräknad för 2010 är räknad på färre barn än vad som under året funnits i verksamheten, vilket gör att skolpengen är för högt beräknad. Detta gäller främst förskolan där inflyttningen varit stor samt att en större andel väljer att låta sina barn gå i förskola. Det har lett till att det centralt blir ett underskott för att man både internt och externt betalat ut mer än vad som var räknat i budget.

Musik- och kulturskolan visar på ett underskott på 0,8 mnkr. Detta är en följd av att man inte klarat sin intäktsbudget, man har inte sålt tillräckligt mycket inom verksamheterna klassorkestern och kulturskola.

Förvaltningen har även gjort ett antal överenskommelser med personal om att gå i förtida pension. Detta är en stor kostnad i år men det kommer på sikt att minska kostnaderna då tjänsterna inte återbesätts.

Mnkr	2010	2009
Intäkter	113,1	66,3
Kostnader	-602,3	-533,5
<b>Nettokostnad</b>	<b>-489,1</b>	<b>-467,2</b>
Skattemedel	472,3	468,9
<b>Resultat</b>	<b>-16,8</b>	<b>1,6</b>
<b>Verksamheter, nettokostnad</b>		
Nämnd	-0,9	-0,9
Barnomsorg	-95,7	-97,4
Skolbarnomsorg/förskoleklass	-30,6	-25,7
Grundskola	-202,9	-189,4
Särskola	-18,6	-21,2
Gymnasium	-107,5	-102,5
Gymnasiesär	-9,2	-8,7
Musik- & kulturskola/Komtek	-8,2	-7,1
Gemensam administration	-15,5	-14,3
<b>Summa</b>	<b>-489,1</b>	<b>-467,2</b>

## Framtiden

Under 2011 står skolan inför en stor förändringsprocess. Aldrig förr har så mycket förändrats i skolans regelverk på en gång. Ny skollag, nya förordningar, nytt betygssystem och nya eller omarbetade läroplaner för både förskola, grundskola och gymnasium. I dessa läroplaner kommer dessutom nya kurs- och ämnesplaner att finnas. Sist men inte minst genomförs en gymnasiereform till

nästa läsår. Det innebär att vi nu behöver koncentrera mycket av våra resurser, både i pengar och tid, för arbete med implementering av detta.

Den stora utmaningen för kommande år är att öka måluppfyllelsen i grundskolan och gymnasieskolan. De resultat vi hittills analyserat visar att vi är på god väg.

Vårt utvecklingsarbete, det så kallade Framarbetet, kommer att fortsätta utvecklas ytterligare. I detta arbete utmanar vi våra pedagoger och ledare i tänkandet och görandet, allt för att den pedagogiska utvecklingen ska leda oss mot bättre resultat.

De utvecklingsområden vi just nu arbetar med gällande kvalitetsutveckling, modersmålsstöd etcetera fortgår enligt planerna. Delar av de åtgärder vi kommit fram till har under året kommit igång medan andra delar återstår att genomföra.



# Socialnämnden

## Verksamhet

Socialnämndens uppdrag är att erbjuda enskilda och familjer stöd i sin livsföring. Nämnden ska verka för en god vård och omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning samt bedriva verksamhet som ger stöd för den enskilde att leva ett självständigt och aktivt liv i gemenskap med andra.

## Årets händelser

Älandsgården och Uggjans särskilda boenden har upphandlats. Carema Äldreomsorg AB vann upphandlingen och därav driver boendena från första december. Socialnämnden har ansvar för såväl egen som upphandlad äldreomsorg.

Inom hemtjänsten har större delen av 2010 ägnats åt ett omställningsarbete för att införa Lagen om valfrihet (LOV). I omställningsarbetet ingår att öka effektiviteten inom kommunens hemtjänst. Målet är att öka valfriheten samt att öka tiden hos kunden och reducera kringtiden. Inom ramen för ovanstående pågår en översyn av logistik, arbetsscheman och ekonomiska ersättningsnivåer.

I november beslutade Socialnämnden efter upphandling att Aleris Omsorg, på entreprenad ska driva tre boenden inom socialpsykiatriverksamheten från och med april 2011.

Vid årets början öppnades ett nytt gruppboende för personer med psykisk funktionsnedsättning.

Under året har en bemanningsenhet inrättats för att öka kvalitén och minska kostnaderna för personalplanering.

Inom individ och familjeomsorgen har verksamheter riktade till barn och unga och deras föräldrar prioriterats högt.

Individ- och familjeomsorgen har under året erbjudit föräldrar stöd i form av bland annat Föräldrastegen, som är ett program för föräldrar om ungdomar, relationer och droger. Ytterligare en stödinsats var Kompassen, en mötesplats för föräldrar och deras barn som behöver extra stöd och/eller vägledning i sitt föräldraskap. Det har även erbjudits stödgrupper för barn till missbrukande föräldrar.

Kostnaderna för försörjningsstödet ökade kraftigt i början av 2010. Från och med halvårsskiftet avtog dock den dramatiska ökningen avtagit men kostnaderna för försörjningsstödet var högre 2010 jämfört med 2009.

Anhörigcenter har arbetat med anhörigstöd i form av demens-, psykiatri-, stroke- och Parkinsonsgrupper. Ett 25-tal volontärer har inom frivilligverksamheten arbetat med att ge personer i dessa grupper guldkant på tillvaron.

Under 2010 har biståndsenheten ändrat sin organisation. Två biståndshandläggare arbetar i vårdplaneringsteamet i samarbete med länets sjukhus och primärvården Västernorrland. Dessa handläggare har fått nya arbetsuppgifter i form av boendesamordning (fördelar lediga bostäder i särskilda boenden), ha hand om uppföljningar av beslut på korttidsboendet samt handlägga ansökningar om bistånd på Uggjans och Älandsgårdens gruppboenden som drivs av Carema Äldreomsorg AB.

Korttidsboendet med 27 lägenheter har under året flyttat från tidigare lokaler på sjukhuset till mer ändamålsenliga lokaler på Härnögården.

Projektet Vårdhund på Härnögården, Viktor Vinde på Älandsgården och rehabprojekt korttidsboenden har pågått under året.

## Måluppfyllelse

	Mål 2010	Utfall 2010
<b>Ekonomi</b>		
Nämndens resultat relativt tilldelade medel	0,0 %	- 1,6 % ❌
<b>Personal</b>		
Sjukfrånvaron	6,5 %	6,0 % ✔️
Andel i personalgruppen socialsekreterare som utreder barn med angiven kompetens	85 %	93 % ✔️
Antalet anställda med utländsk härkomst	60	i.u. ❌
<b>Medborgare</b>		
Socialnämnden antal informationer om sina verksamheter	6	12 ✔️
NKI (NöjdKundIndex) inom äldreomsorgen	50	78 ✔️
Antalet inkomna synpunkter	70	28 ❌
<b>Verksamhet</b>		
Andel brukare inom särskilda boenden och hemtjänst som har en genomförandeplan enligt SoL och HSL	90 %	81 % ❌
Antal modeller inom omsorg om funktionshindrades för samarbete med frivilligorganisationerna	2	3 ✔️
Antalet arbetslösa med försörjningsstöd	335	323 ✔️
<b>Utveckling</b>		
Antal grupper där kvalitetsmätningar genomförts inom hemtjänsten	5	0 ❌
Antal vetenskapliga metoder IFO:s verksamhetsområde	5	6 ✔️

✔️ Målet är uppfyllt ❌ Målet är inte uppfyllt

### Ekonomi ❌

Målet har inte uppfyllts då resultatet uppgår till -6,9 mnkr vilket motsvarar 1,60 % av tilldelade skattemedel.

### Personal ✔️✔️❌

Sjukfrånvaron minskade under året och ligger under det uppsatta målet.

Under 2010 har det varit möjligt att rekrytera erfarna socialsekreterare i högre grad än tidigare år, vilket inneburit att målet uppfyllts. Antalet anställda med utländsk härkomst saknar tydliga kriterier och är därför svår att validera.

### Medborgare ✔️✔️❌

Socialnämnden har under 2010 haft tolv informationer om sina verksamheter vilket innebär att målet uppfyllts. Äldreomsorgens

hemtjänst i Härnösands kommun har ett totalt NKI (Nöjd kund index) på 78. NKI varierar mellan de olika hemtjänstgrupperna från 74 till 82, och inom de särskilda boendena uppgår det till 80. Värdet 40 betecknas som godkänd och mindre än 40 är ett dåligt värde. Målet med att få in synpunkter på våra verksamheter har inte uppfyllts. Förvaltningen arbetar vidare med att informera om att det finns möjlighet att skicka in synpunkter via kommunens synpunktshandtering.

#### Verksamhet

Alla som bor i särskilt boende har en genomförandeplan men inom hemtjänsten har inte detta kunna upprättats hos alla kunder. För att förbättra resultatet har nya rutiner införts gällande genomförandeplaner och kommer att träda i kraft 2011. Dessutom har extra resurs satts in som har till uppgift att stödja cheferna i arbetet med genomförandeplaner.

Målet uppnås när det gäller modeller för samarbete med frivilligorganisationerna. RSMH (Riksförbundet för Social och Mental Hälsa) har flyttat sitt kansli till omsorgens verksamhet på Herrgårdsvägen och kontinuerligt inbokade gemensamma träffar har genomförts. Personliga Ombudens arbete medför att många spontana kontakter knutits. Psykiatrins Dag är ett annat gemensamt arbete med föreningarna.

Antalet arbetslösa med försörjningsstöd var 323 personer. Denna grupp är mycket beroende av Arbetsförmedlingen och Arbetslivsförvaltningens möjligheter att erbjuda anställning eller praktik. Under 2010 har Arbetsförmedlingen haft möjlighet att erbjuda olika typer av anställningsstöd vilket inneburit att antalet arbetslösa med försörjningsstöd blivit färre än beräknat.

#### Utveckling

En omprioritering har beslutats inom förvaltningen vilket innebär att kvalitetsmätningar inte har genomförts inom hemtjänsten. Kvalitetsmätningar har däremot gjorts på samtliga äldreboenden mot bakgrund av att det under 2010 kom in externa utförare inom boendena.

Av undersökningarna framkom bland annat att arbetet med att utveckla den sociala samvaron för de boende behöver prioriteras. För övrigt kunde konstateras att de som svarat på enkäterna upplevde vården, bemötandet och påverkansmöjligheterna positivt. Kvalitetsmätningar kommer att genomföras inom alla hemtjänstgrupper under 2011, då det planeras införande av LOV.

Vetenskapliga metoder som används inom Individ- och familjeomsorgen är ASI, ADAD, Föräldrastegen, MI, BBIC samt Signs of safety.

## Ekonomi

Mnkr	2010	2009
Intäkter	102,0	109,6
Kostnader	-540,3	-541,0
<b>Nettokostnad</b>	<b>-438,3</b>	<b>-431,4</b>
Skattemedel	431,4	428,1
<b>Resultat</b>	<b>-6,9</b>	<b>-3,3</b>

Verksamheter, nettokostnad		
Socialnämnd	-1,4	-1,3
Ledning och gemensamt	-20,0	-19,9
Individ- och familjeomsorg	-62,4	-59,9
Äldreomsorg	-245,6	-240,4
Omsorg om funktionshindrade	-108,2	-109,9
Bemanningsenhet	-0,7	
<b>Summa</b>	<b>-438,3</b>	<b>-431,4</b>

Resultatet uppgår till -6,9 mnkr och det motsvarar 1,6 % av tilldelade skattemedel. I detta underskott finns 5,4 mnkr som avser underskottet som nämnden fått ta med sig från 2009. Tas inte hänsyn till underskottet för 2009 skulle förvaltningen ha redovisat ett underskott på 1,5 mnkr som motsvarar 0,3 % av tilldelade skattemedel. Att tidigare års underskott inte arbetats in under 2010 beror till viss del på att det skett en del förändringar inom förvaltningen. Det har skapats en bemanningsenhet som byggts upp under året trots att det inte funnits en budget för detta arbete. Det har även påbörjats ett stort omställningsarbete inom hemtjänsten, korttidsboendet har flyttat och entreprenadiseringar har införts.

Verksamheten ledning och gemensamt samt nämnden redovisar tillsammans ett underskott på 3,1 mnkr varav socialnämnden står för 0,4 mnkr. Nämndens verksamhet innehåller även kostnader för kommunala handikapprådet och kommunala pensionärsrådet vilket inte andra nämnder har. Detta trots att underskottet från 2009 på 5,4 mnkr är inräknat. Det som påverkat resultatet positivt är bland annat att det funnits tillfälligt vakanta tjänster, medel kvar för inventarier, individuella avtal och friskvård.

Äldreomsorgen redovisar ett underskott på 1,9 mnkr. Detta trots att antalet beviljade timmar inom hemtjänsten har ökat från 2009 till 2010 med 105 timmar i snitt per dygn. Hemtjänsten redovisar ett underskott för 2010 med 2,7 mnkr. Det som kan ha påverkat att antalet beviljade timmar ökat är att betalningsansvaret för utskrivningsklara minskat, det vill säga att kommunen snabbare kan ta emot de som blivit färdigbehandlade på sjukhuset.

Under slutet av året har Ugglan och Ålandsgården fått externa utförare vilket innebär att den inestående semesterskulden har betalats ut och belastat årets resultat med 0,6 mnkr.

Det som påverkar att äldreomsorgen inte har ett större underskott är att det har funnits tillfälligt vakanta tjänster, minskade kostnader för larm och en del andra mindre poster.

Individ och familjeomsorgen redovisar ett underskott på 1,8 mnkr. Kostnaderna för försörjningsstödet ökade under 2010 fram till juni jämfört med samma period 2009. Därefter skedde ett trendbrott och under den senare delen av året har kostnaderna legat på samma nivå som 2009 års kostnader. Vid årets slut redovisades ett underskott på 2,4 mnkr i förhållande till budget.

Kostnaderna för placeringar av vuxna uppgick till 5,7 mnkr vilket var 1,0 mnkr lägre än föregående år. Antalet personer som

beviljades behandling var lika många under 2010 som under 2009. Placeringar av vuxna redovisar ett underskott på 2,3 mnkr i förhållande till budget.

Kostnaderna för placeringar av barn och ungdomar minskade med 2,4 mnkr i jämförelse med 2009 vilket till största del kan förklaras genom att fler barn och unga placeras på familjehem istället för på HVB (Hem för vård och boende). Verksamheten redovisar trots detta ett budgetöverskridande med 0,7 mnkr.

Avtalsverksamheterna Semret och Tellus samt Bogården redovisar tillsammans ett överskott på 1,9 mnkr i förhållande till budget.

Ungdomssatsningen inom individ- och familjeomsorgen visar på ett överskott på 1,8 mnkr då de tilldelade medlen inte har hunnit förbrukats fullt ut under 2010.

Omsorg om funktionshindrade redovisar ett överskott på 1,0 mnkr. Kostnaderna för externa placeringar överskred budget med 0,6 mnkr.

Boende för barn och unga samt boende för vuxna redovisar tillsammans ett överskott på 1,0 mnkr. Vid halvårsskiftet 2010 påbörjades nästkommande års besparingar och en strikt bemaningsplanering har genomförts. Ytterligare en bidragande orsak till överskottet är att alla vakanser inte har tillsatts.

Under hösten har inte heller alla vakanser på enhetschefstjänster varit tillsatta vilket motsvarar ett överskott på 0,2 mnkr i förhållande till budget.

Daglig verksamhet redovisar ett överskott på 0,3 mnkr i förhållande till budget, vilket dels beror på ökade intäkter och del på att vikariat tillsättningen har hållits på en låg nivå med en flexibel planering inom verksamheten.

## Framtiden

Under 2011 kommer LOV att införas inom hemtjänsten, vilket innebär att hemtjänstens kunder själva kan välja vem som ska utföra hemtjänst hemma hos dem. De företag som de kan välja ska vara certifierade och godkända av kommunen.

Tre boenden inom socialpsykiatri får Aleris Omsorg som utförare.

För att möta det stora behovet av daglig verksamhet, sysselsättning och arbetspraktik för personer som beviljats insatser enligt LSS eller SoL har Kommunfullmäktige beviljat Socialnämnden resursförstärkning. Ny verksamhet öppnar i Franzensskolans lokaler under de första månaderna 2011.

Under våren 2011 lägger Missbruksutredningen fram sitt förslag. Konsekvenserna för kommunens missbruksvård förväntas bli ett mer utvecklat samarbete med landstinget kring frågor om missbruk och beroende.

Mer stödinsatser behövs för barn som är placerade. Vikten av att lyckas i skolan är avgörande för de barn som är placerade och därför planeras ett samarbete med skolan om mer riktade insatser till denna grupp.

Anhörigstödet inom socialförvaltningens alla programområden ska utvecklas under 2011. Pågående projekt kommer att avslutas under 2011.

För projektet Vårdhund på Härnögården och rehabiliteringsprojektet på Korttidboendet har stimulansmedel sökts för 2011.

# AB Härnösandshus

Härnösandshus ägs i sin helhet av Härnösands kommun. Bolaget är Härnösands största bostadsbolag med cirka 1 750 lägenheter fördelat på följande boendeformer, vanliga lägenheter, plusboendelägenheter, studentlägenheter, korttidsboende och övernattningslägenheter.

Härnösandshus vanliga hyresrätter finns centralt belägna i Härnösands tätort och uppgår till cirka 1 270 stycken.

Antal lägenheter i Härnösandshus Plusboende uppgår till 380 stycken och finns i 8 stycken fastigheter i centrala Härnösand. Plusboende är i grunden fräscha hyreslägenheter anpassade för lite äldre hyresgäster, samlade i utvalda hus i flera av våra mest attraktiva bostadsområden. I Plusboende finns hög bekvämlighet, trygghet och tillgång till gemensamma utrymmen för aktiviteter som främjar gemenskapen mellan hyresgästerna. Plusboende är alltjämt en populär boendeform som intresserar en stor del av Härnösandsborna. Plusboende har också rönt stort intresse utanför Härnösand med många studiebesök som följd.

Härnösandshus har cirka 100 studentlägenheter. Det finns både möblerade och omöblerade studentlägenheter samlade på 4 fastigheter. I alla våra studentlägenheter ingår bredband. Sveriges förenade studentkårer har i sin bostadsrapport för 2010 givit så kallad grönt ljus för Härnösand som en av endast tre högskole- och universitetsorter som tillhandahåller en bostadsgaranti för studenter.

Härnösandshus korttidsboende finns på Södergården och är ett vandrarhemslignande boende framtaget främst för SIDA:s kursverksamhet. 31 sängplatser i enkelrum, dubbelrum eller rum med tre bäddar finns att tillgå.

Härnösands kommunfastigheter äger sedan 1997-12-30 lokaler för i huvudsak kommunal verksamhet. I fastighetsbeståndet finns bland annat Rådhuset, räddningstjänstens byggnad, samt fritidsanläggningar, till exempel. Simhallen och Höglätten.

## Förändringar i fastighetsbeståndet

Härnösandshus har i början av året förvärvat fastigheten Sländan 40 av dotterbolaget Härnösands kommunfastigheter. Förvärvet har genomförts för att renodla fastighetsbeståndet i koncernen. Sländan 40 hyrdes tidigare ut till Härnösands kommun som ett s.k. servicehus men då kommunen har lämnat sin förhyrning har lägenheterna övergått till det ordinarie lägenhetsbeståndet och omfattas av moderbolaget Härnösandshus verksamhet.

Härnösandshus har under 2010 genomfört ett stambyte med tillhörande badrumsrenovering i fastigheten Fiskalen 5. Arbetet färdigställdes i maj. Härnösandshus har vidare under året genomfört en konvertering från direktverkande el till fjärrvärme på fastigheterna Stenhammar 1:100, 1:101. Bytet från direktverkande el till fjärrvärme omfattar sammanlagt 18 lägenheter och är ett led i Härnösandshus långsiktiga miljöarbete.

Under 2010 har Härnösandshus råkat ut för en större brand i ett bostadshus på Sidensvansvägen. Lyckligtvis kom ingen person

till skada till följd av branden men byggnaderna gick inte att rädda.

Härnösands kommunfastigheter har under 2010 fortsatt arbetet på fritidsanläggningarna Höglätten och Simhallen. I ishallen har den gamla grusbädden bytts ut mot en gjuten betongplatta med isolering och markvärme. Syftet med investeringen har varit att spara energi vid framställandet av is samt att underlätta tillverkningen och skötseln av ishockeyrinken. I samband med anläggandet av en ny ishockeybana har dessutom investeringar gjorts i en ny sarg och nya spelar- och utvisningsbåsar. Arbetet färdigställdes i september.

Härnösands kommunfastigheter har under 2010 också låtit uppföra en konstgräsplan på Höglättens idrottsplats. Planen värms upp med fjärrvärme och ny belysning har uppförts. Arbetet färdigställdes i augusti. Installationen av fjärrvärme kommer att ske under februari månad 2011.

I simhallen har ombyggnadsarbetet fortsatt. Arbetet har inneburit att i princip hela simhallen byggts om och all teknisk utrustning har bytts ut mot nyare och mer energieffektiv utrustning. Dessutom har anläggningen konverterats från direktverkande el till fjärrvärme.

Simhallen kommer efter ombyggnationen att få en helt ny barnavdelning med tre små bassänger med tillhörande lekutrustning för de minsta barnen. Övriga bassänger har fått helt nya ytskikt i form av kakel och klinkers. En helt ny relaxavdelning har också uppförts på plan 2 med ett antal bassänger, bubbelpool, ångbastu och upplevelseduschar. En serveringsdel finns också på relaxavdelningen.

Arbetet har delats in i två etapper där den ena etappen omfattat allmänna utrymmen och motionslokaler med tillhörande ventilation med mera. Denna etapp färdigställdes under september månad och togs i bruk i samband med detta. Den andra etappen har omfattat utrymmen för bad och relaxavdelning. Denna etapp färdigställs under mars 2011.

## Investeringar och underhåll

Det totala underhållet inklusive reparationer har i koncernen under 2010 uppgått till 18,9 mnkr (30,3). Årets investeringar uppgick till 22,1 mnkr (23,3). Reparations- och underhållskostnaderna samt investeringarna fördelar sig på respektive bolag i koncernen enligt följande:

Härnösandshus har genomfört reparations- och underhållsåtgärder för 17,3 mnkr och gjort investeringar inklusive förvärvet av fastigheten Sländan 40 för 17,0 mnkr. Härnösands kommunfastigheter har genomfört reparations- och underhållsåtgärder i fastighetsbeståndet för 1,5 mnkr och gjort investeringar för sammanlagt 5,1 mnkr.

## Bostadshyror

Hyran för 2010 har höjts med 1,3 procent. Härnösandshus har under drygt tio år inte haft någon förhandlingsordning med Hyresgästföreningen men under 2007 begärde Hyresgästföreningen via Hyresnämnden att återfå förhandlingsordningen. Den nya förhandlingsordningen trädde i kraft under 2008 och tillämpades första gången vid förhandling om 2009 års hyror.

Under slutet av 2010 avslutades förhandlingarna om 2011 års hyror. Parterna var efter förhandlingarna överens om att hyran för 2011 skall höjas med 2,60 procent.

Enligt SABO:s statistik har Härnösandshus vid utgången av 2010 den fjärde lägsta genomsnittshyran bland de kommunägda bostadsföretagen i länet och betydligt lägre än genomsnittshyran i riket.

## Verksamhetssystemet

Det kontinuerliga förbättringsarbetet i enlighet med verksamhetssystemets intentioner fortsätter. Personalen arbetar målmedvetet och engagerat vidare med verksamhetssystemet vilket har inneburit att bolaget vid årets revision rekommenderats fortsätta ISO-certifiering i kvalitet (ISO 9001), miljö (ISO 14001) och arbetsmiljö (AFS 2001:1 samt OHSAS 18001) under en tre års period.

## Ekonomiska oegentligheter

I mars 2010 uppdagades att Härnösandshus utsatts för ekonomiska oegentligheter. En intern utredning tillsattes. Ärendet har överlämnats till polisen för vidare utredning.

De kostnader som man i dagsläget kan konstatera att Härnösandshus drabbats av i samband med oegentligheterna har återbetalats till företaget.

Härnösandshus har som en följd av de ekonomiska oegentligheterna bland annat genomfört en utbildning i etik i bostadsföretag. Efter utbildningen har en etikpolicy med riktlinjer för Härnösandshus verksamhet tagits fram som antagits i styrelsen under hösten. Etikpolicyn bygger på fyra grundläggande värderingar som tagits fram gemensamt av medarbetarna i företaget.

## Årets resultat

Härnösandshus redovisar ett positivt resultat före nedskrivning på 5,7 mnkr. Efter nedskrivning av fastigheterna värde med sammanlagt 40 mnkr uppgår årets förlust till 34,3 mnkr.

År 2010 har varit ett bra år för Härnösandshus med en stabilt låg vakansgrad samt ett gynnsamt ränteläge vilket inneburit att bolagets resultat före nedskrivningar är bättre än på många år. Driftskostnaderna har ökat något till följd av ökade snöröjnings-, uppvärmnings- och elkostnader.

Härnösandshus har tidigare år kollektivt värderat sitt fast-

ighetsbestånd, vilket är vanligt förekommande bland SABO-företag. Något nedskrivningsbehov har då inte förelegat då fastigheterna totalt sett har ett marknadsvärde som överstiger bokfört värde. Den kollektiva värderingen avviker från redovisningsrådets rekommendation. För att fullt ut följa rekommendationen har fastigheterna värderats var för sig vilket har inneburit att ett nedskrivningsbehov uppstått.

Koncernens resultat för 2010 utvisar en förlust på -33,8 mnkr.

De planmässiga avskrivningarna i Härnösandshus uppgår till 1,7 procent. I Härnösands kommunfastigheter sker avskrivning med 2,0 procent. Underhållsuttaget i moderbolaget måste öka för att vidmakthålla fastigheternas värde.

Under 2011 kommer Härnösandshus att fortsätta sitt miljöarbete. Ett stort arbete med att spara energi har påbörjats och detta arbete beräknas pågå under ett flertal år. Under nästa år planerar bolaget att konvertera den sista fastigheten med direktverkande el till fjärrvärme. När denna konvertering är genomförd värms alla Härnösandshus hyreshusfastigheter upp med fjärrvärme eller bergvärme.

<b>Resultaträkning (mnkr)</b>	<b>2010</b>	<b>2009</b>
Intäkter	137,7	136,3
Kostnader	-94,0	-105,5
Avskrivningar	-17,8	-18,9
Finansiella intäkter	0,3	0,4
Finansiella kostnader	-21,2	-22,5
Nedskrivningar anläggningstillgångar	-38,8	0
<b>Rörelseresultat efter finansnetto</b>	<b>-33,8</b>	<b>-10,2</b>
Skatt	0	0
<b>Årets resultat</b>	<b>-33,8</b>	<b>-10,2</b>



# Härnösand Energi & Miljö AB

## Verksamheten

HEMAB-koncernens verksamhet är uppdelad i fyra affärsområden; Fjärrvärme, Renhållning, Vatten (huvudman) och Elnät. Elnätsverksamheten bedrivs i dotterbolaget HEAB medan övriga verksamheter bedrivs i moderbolaget. HEMAB har liksom tidigare varit ägarens beställarombud för driften av gator och vägar. Koncernens nettoomsättning uppgick till 288,5 mnkr (282,4) och resultatet före skatt blev 15,8 mnkr (16,9). Investeringarna i materiella anläggningstillgångar uppgick till 75,4 mnkr (53,5) och bestod i huvudsak av anläggningar för el, fjärrvärme och vatten. Målsättningen att ge Härnösand länets lägsta priser fortsätter att prägla våra verksamheter. Vi behåller tätpositionerna med lägst pris i Västernorrland för fjärrvärme till villor samt vatten- och avloppstjänster till flerbostadshus. För alla andra tjänster närmar vi oss målet.

## Fjärrvärme - Länets lägsta pris och ny vindkraft allt närmare!

HEMAB har länets lägsta fjärrvärmepris för småhus. Priset för flerbostadshus och lokaler ligger några procent över länets lägsta men vi fortsätter att närma oss målet att ha lägst pris även där. Fjärrvärmerna i Härnösand är inte bara prisvärd utan miljövänlig också. Nästan 98 procent av energiomsättningen baseras på förnyelsebar energi.

Våra fjärrvärmeleveranser är kvalitetsmärkta enligt Reko Fjärrvärme. Det betyder att HEMAB har en god öppenhet med möjlighet till insyn i verksamhet och ekonomi. I slutet av året genomfördes två informationsmöten för våra fjärrvärmekunder där delar av innehållet bestod av kundernas egna frågeställningar.

Fjärrvärmeförsäljningen uppgick till 198 GWh och elförsäljningen uppgick till 46 GWh, varav 1 GWh var el från Vårdkasens vindkraftverk.

109 nya kunder har installerat fjärrvärme under 2010. Flertalet har tidigare haft direktverkande el men ett antal kunder bytte från värmepump och pelletspanna.

Investeringar i ledningsnät och upprustning av så kallade ledningskammare har genomförts. Vid Kraftvärmeverket har nya distributionspumpar installerats. Tillgängligheten på kraftvärmeproduktionen var 97,9 procent, vilket var i nivå med målet på 98 procent.

HEMABs två nya vindkraftverk kommer allt närmare ett förverkligande och vissa av de synergieffekter och lokala förbättringar som följer av projektet börjar nu synas. Under 2010 utfördes skogsrojning och upprustningen av Vårdkasvägen påbörjades.

## Renhållning - 13 miljoner investerades i ny deponi

Medan andra kommuner i Västernorrland avvecklar eller drar ner ambitionerna för sina deponiytor gör vi tvärtom och inves-

terar för framtiden. Samtidigt som den äldre deponin vid Ålands avfallsanläggning (etapp 1) successivt avslutas och täcks över har vi nu anlagt en ny deponi (etapp 2) intill den gamla på samma fastighet. Den nya deponin behövs för egna och kunders behov kommande år. Sluttäckningen av den gamla deponiytan (etapp 1) beräknas vara slutförd år 2020.

Vi har på prov installerat ny teknik för luftning av lakvatten vid Ålands avfallsanläggning som kommer att spara 90 procent av elförbrukningen, motsvarande cirka 100 000 kr per år. Satsningen är ett viktigt miljöprojekt och en eventuell permanent investering sker 2011.

Vi har Västernorrlands enda anläggning för behandling av förorenade jordar. Under året blev de första renade massorna färdigbehandlade och kunde användas för att täcka den gamla deponin. Jordbehandlingen är ett samarbete med SAKAB. Ytterligare drygt 38 000 ton jord togs emot för behandling under året. En del av jorden går till deponi eller direkt till sluttäckning.

2010 skickade vi 11 504 ton avfall till förbränning i Sundsvall, en nedgång med 16 procent jämfört med året innan. Av denna mängd var 45 procent hushållsavfall (5 140 ton, -8,2 procent).

Från 1 januari 2011 sköts insamlingen av glas vid återvinningsstationerna runt om i kommunen av en annan entreprenör efter att vi haft insamlingsuppdraget för Svensk Glasåtervinning AB i 15 år.

I Härnösands kommuns medborgarundersökning hösten 2010 låg betygsindexet för renhållningen, statistiskt säkerställt, högre än genomsnittet för undersökta kommuner samt för kommuner av samma storleksordning. Undersökningen bekräftar HEMABs egen Nöjd Kund Index (NKI) undersökning där 99 procent av privatpersonerna var mycket nöjda, ganska nöjda eller nöjda. Motsvarande siffra bland företag var 95 procent.

## Vatten – självavläsning har införts

Ett nytt sätt att läsa av vattenmätaren har introducerats under 2010, så kallad självavläsning. Kunderna ombesörjer att en gång per år själva rapportera aktuell mätarställning till HEMAB via Internet eller självavläsningskort som skickas med post.

Inför år 2010 höjdes va-taxan med ca 1,5 procent, vilket var en lägre höjning än flertalet andra va-aktörer i länet. Detta bidrog till att vi närmade oss målet att ge Härnösand länets lägsta priser för va-tjänster till villor också, något vi redan uppnått för flerbostadshus.

Tidigare insatser och förbättringar i dricksvattenprocessen i form av UV-ljus respektive kloramindosering har följts upp under året med goda resultat. Förbättringsarbetet fortsätter nu i andra delar av processen för att om möjligt få en ännu högre och jämnare vattenkvalitet.

Längs Södersundsvägen har nya va-ledningar byggts till det nya bostadsområdet Nickebostrand där ett antal nybyggda hus har anslutits. Ledningsnätet har förnyats på flera håll. Större projekt har genomförts i exempelvis Sågarvägen, Starred, del av Rönngatan, del av Hammarvägen, del av Framnäsavägen samt Hospitalsgatan. Ombyggnadsarbeten med anledning av järnvägs-



projektet Ådalsbanan har slutförts.

I december upptäcktes ett oljeutsläpp till avloppsledningsnätet på fastlandet och Miljökontoret engagerades. För att inte riskera processen vid Kattastrands reningsverk bräddades orenat avloppsvatten till norra hamnområdet under cirka ett dygn innan utsläppet hade spårats och upphört.

Gata/väg-verksamheten bedrivs från och med 2008 inom affärsområde Vatten. HEMAB har en ombuds- och kontrollfunktion där vi företräder Härnösands kommun i den driftentreprenad som upphandlats för perioden 2006-2011. En förhandling har avslutats som innebär nyttjande av de två avtalsenliga optionsåren, vilket betyder att nuvarande entreprenör, Svevia, fortsätter att sköta Härnösands gator och vägar fram till 2013-05-31.

Vinterväghållning är en viktig del av den löpande gatuverksamheten. Vid några tillfällen under året förekom stora snöfall med åtföljande problem såväl under slutet av vintersäsongen 2009-2010 som under början av vintersäsongen 2010-2011.

## Elnät – Satsningar på driftsäkerhet

Under året investerade vi 6,4 miljoner i Gerestas fördelningsstation i syfte att förbättra leveranssäkerheten för kunder som får sin el via denna fördelningsstation. Stationen byggdes i början av 1970-talet och är en av åtta fördelningsstationer i Härnösand. Cirka 3 000 kunder på Härnön får sin el från Gerestas fördelningsstation. Ombyggnaden är en del av arbetet med att utveckla och modernisera elnätet för att göra det mindre störningskänsligt. Även Kronholmens fördelningsstation har byggts om och moderniserats.

Oplanerade elavbrott drabbar varje år våra kunder. Bland felorsakerna visar statistiken att den vanligaste under 2010 har varit avgrävda elkablar. Årskilliga elavbrott skulle ha undvikits om kabelvisning använts på ett riktigt sätt. Vi har diskuterat problemet med några utförare av entreprenadarbeten. Under året har det förekommit korta elavbrott på överliggande elnät, det så kallade regionnätet, vilket orsakat problem hos våra kunder. Vi har haft en dialog med regionnätägaren som bland annat utfört helikopterbesiktningar av ledningar i utredningssyfte. Bortsett från de korta elavbrotten kan vi samtidigt se att större elstörningar har minskat påtagligt, i huvudsak beroende på att oisolerade luftledning, (10 kV), har ersatts med elkablar i marken.

Strategin med driftsäker teknik fortsätter där kravet är att uppfylla Energimarknadsinspektionens krav på leveranssäkra elnät från 2011-01-01. Under 2010 byggdes nytt elnät och optofibernät i Berge, Solum, Gryttjom, Bötsle och Skabäcken. Projektet genomfördes i samarbete med ServaNet AB. Motsvarande projekt i Barsviken från 2009 avslutades under 2010 i och med att sträckningen ner till Malviken slutfördes. Samtidigt förbättrar vi leveranssäkerheten genom att öka omkopplingsmöjligheterna i elnätet. Vi får därmed större möjligheter att koppla förbi eventuella fel och på så sätt undvika längre elavbrott.

Vårt arbete med GIS-system och dokumentation har utvecklats och förfinats. När ett projekt har avslutats i fält är också den digitala dokumentationen klar. Det förändrade arbetssättet är ett stort utvecklingssteg för oss. Dokumentationen finns nu tillgänglig via dator för både kontors- och fältpersonal.

## Infrastruktur för bredband (före detta Stadsnät)

Driften av Härnösands och Sundsvalls stadsnät är gemensam och bedrivs sedan 1 januari 2009 i ServaNet AB. Sundvall Elnät äger 80 procent av ServaNet AB och HEMAB äger 20 procent. HEMAB äger fortfarande 100 procent av infrastrukturen i Härnösand med optofibrer, kanalisation med mera. HEMABs kvarstående ansvar är fördelat på VD, ekonomichef och operativ samordnare.

Resultaträkning (mnkr)	2010	2009
Intäkter	300,8	309,5
Kostnader	-234,6	-241,9
Avskrivningar	-42,0	-42,1
Finansiella intäkter	1,1	2,2
Finansiella kostnader	-9,8	-9,2
<b>Resultat efter finansiella poster</b>	<b>15,5</b>	<b>18,5</b>
Skatt	-3,9	-4,9
<b>Årets resultat</b>	<b>11,6</b>	<b>13,6</b>

# Räddningstjänsten Höga Kusten Ådalen

## Verksamhet

Räddningstjänsten Höga Kusten - Ådalen är ett kommunalförbund som arbetar för ett säkrare samhälle och vårt uppdrag sträcker sig från vardagens olyckor till katastrofer och krig.

Räddningstjänsten satsar på förebyggande arbete i vid bemärkelse för att minska antalet olyckor och deras effekter. För att hantera de olyckor som ändå inträffar har vi en väl fungerande utryckningsverksamhet.

Som modern och professionell räddningstjänstorganisation arbetar vi utåtriktat och sätter samverkan med andra och miljöhänsyn i första rummet.

Ledstjärnan i alla sammanhang är att vi skall förtjäna uppdragsgivarnas och allmänhetens förtroende.

## Årets händelser

2010 har varit omställningens år. Besparingarna har genomförts och har inneburit att en del räddningsstyrkors storlek har minskats och på andra håll har heltidsbrandmän i jour ersatts av deltidbrandmän med beredskap i hemmet. Förändringen har genomförts utan att någon tillsvidareanställd sagts upp.

Ett omfattande arbete har lagts ner för att ta fram riskbedömningar och säkra metoder för FIP (första insatsperson) och den lägre förmågan som minskad storlek på huvudstyrkan skapat.

I samband med att "Lagen om brandfarliga och explosiva varor" övertog räddningstjänsten ansvaret för tillstånds- och tillsynshandlingen från medlemskommunerna. Ansvaret har förberetts av en intern arbetsgrupp där rutiner och delegerationer fastställdes av direktionen den 15 oktober.

Tillsynsverksamheten har fokuserats till hotell och vandrarhem vilket inneburit en hel del föreläggande och några överklaganden. Slutsatsen är att behovet av förbättrat brandskydd fanns och nu är åtgärdat.

Botnia- och Ådalsbanan har tagit stora resurser i anspråk för hjälp till kommunernas byggprocesshantering samt uppstart av övningsverksamheten och insatsplaneringen.

Antalet räddningsinsatser var 933 under 2010. Glädjande är att antalet brand i byggnad och trafikolyckor har minskat något. Förhoppningsvis är det ett trendbrott.

Trots en fin sommar med vackert väder var det inga stora skog- och markbränder. Det var få större räddningsinsatser som krävde stora resurser för att hantera.

## Ekonomi

Under året har beslutade neddragningar genomförts och förberetts. Den sista nedskärningen av räddningsstyrkan i jour i Kramfors kommer att vara helt genomförd den 17 januari 2011. Det ekonomiska underskottet för 2010 var -1,5 mnkr. Orsaken är att pensionsskulden ökade med drygt 2,0 mnkr mer än tidigare prognos. Underskottet tas ur det egna kapitalet. Årets resultat är bra då engångs- och omställningskostnader i samband med besparingarnas genomförande har belastat redovisningen.

Resultaträkning (Mnkr)	2010	2009
Intäkter	4,8	5,8
Kostnader	-68,7	-66,5
Avskrivningar	-2,7	-2,9
<b>Nettokostnad</b>	<b>-66,6</b>	<b>-63,6</b>
Kommunbidrag	65,1	65,8
Finansiella intäkter	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-0,0	-0,0
<b>Årets resultat</b>	<b>-1,5</b>	<b>2,2</b>

## Framtiden

- En ny direktion, där 50 procent av ledamöterna är nya, skall sättas in i sitt uppdrag. Tillsammans med kommunerna ta fram egna och gemensamma handlingsprogram för skydd mot olyckor.
- Utveckla metodik och arbetssätt så att kvalitén förbättras genom att nyttja hela förbundets kunskap inom skedena före – under – efter en olycka på bästa möjliga sätt med de resurser som finns att använda.
- Utveckling och samordning av folkhälsa, trygghet och säkerhet inom kommunernas geografiskaområde.
- Lösa de lokalproblemen som finns.
- Optimera räddningsutrustningen för att nå effektivitetsvinster och minskade framtida investeringsbehov.
- Skapa ett ägarsamråd och utveckla strategisk dialog med medlemskommunerna.





# Finansiella rapporter

## RESULTATRÄKNING

Mnkr		Kommunen	Kommunen	Koncernen	Koncernen
		2010	2009	2010	2009
Verksamhetens intäkter	Not 1	217,7	232,1	603,8	613,0
Jämförelsestörande intäkter	Not 2	6,3	3,7	6,3	3,7
Verksamhetens kostnader	Not 3	-1 399,3	-1 375,1	-1 675,2	-1 658,7
Jämförelsestörande kostnader	Not 4	-13,7	-20,7	-13,7	-20,7
Avskrivningar	Not 5	-25,0	-13,4	-124,5	-75,3
<b>Verksamhetens nettokostnader</b>		<b>-1 214,0</b>	<b>-1 173,3</b>	<b>-1 203,4</b>	<b>-1 138,0</b>
Skatteintäkter	Not 6	956,7	948,1	956,7	948,1
Generella statsbidrag	Not 7	269,5	231,7	269,5	231,7
Finansiella intäkter	Not 8	11,1	12,2	3,1	4,4
Finansiella kostnader	Not 9	-11,8	-44,8	-33,4	-67,7
<b>Resultat före extraordinära poster</b>		<b>11,5</b>	<b>-26,1</b>	<b>-7,5</b>	<b>-21,5</b>
Skattkostnad	Not 10			-3,9	-0,6
<b>Årets resultat</b>	Not 11	<b>11,5</b>	<b>-26,1</b>	<b>-11,4</b>	<b>-22,1</b>

## KASSAFLÖDESANALYS

		Kommunen	Kommunen	Koncernen	Koncernen
		2010	2009	2010	2009
<b>Den löpande verksamheten</b>					
Årets resultat		11,5	-26,1	-11,4	-22,1
Justering för av- och nedskrivning		25,0	13,4	124,5	75,3
Justering för gjorda avsättningar		-23,3	33,0	-10,5	29,5
Justering för ianspråktaga avsättningar		-5,6	-0,3	-5,6	-0,3
Justering för uppskjuten skatt				3,9	
Minskning av avsättningar pga utbetalning		-46,1	-84,1	-46,1	-84,1
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>		<i>-38,5</i>	<i>-64,2</i>	<i>55,1</i>	<i>-1,7</i>
Ökning (-) / Minskning (+) förråd och varulager		15,7		22,6	-21,7
Ökning (-) / Minskning (+) kortfristiga fordringar		-72,9	-36,1	-14,9	32,3
Ökning (+) / Minskning (-) kortfristiga skulder		-45,3	85,7	-57,7	41,8
<b>Kassaflöde från den löpande verksamheten</b>		<b>-141,0</b>	<b>-14,6</b>	<b>5,1</b>	<b>50,7</b>
<b>Investeringsverksamheten</b>					
Investering i materiella anläggningstillgångar		-54,3	-35,5	-253,1	-102,1
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	Not 12	5,5	0,1	39,2	0,1
Bidrag till materiella anläggningstillgångar		13,6	18,2	13,6	18,2
Investering i finansiella anläggningstillgångar		-0,1	0,0	-0,3	4,3
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0,0	0,0	0,0	0,2
<b>Kassaflöde från investeringsverksamheten</b>		<b>-35,3</b>	<b>-17,3</b>	<b>-200,6</b>	<b>-79,3</b>
<b>Finansieringsverksamheten</b>					
Ökning långfristiga fordringar		-0,2	0,0	-5,0	-0,8
Minskning av långfristiga fordringar		0,0	32,6	0,0	0,0
Långfristig upplåning		-0,7	-1,1	-22,9	14,3
<b>Kassaflöde från finansieringsverksamheten</b>		<b>-0,9</b>	<b>31,5</b>	<b>-27,9</b>	<b>13,5</b>
<b>Årets kassaflöde</b>		<b>-177,2</b>	<b>-0,4</b>	<b>-223,4</b>	<b>-15,1</b>
Likvida medel vid årets början		233,9	234,3	321,7	336,8
Likvida medel vid årets slut		56,7	233,9	98,3	321,7
<b>Förändring av likvida medel</b>		<b>-177,2</b>	<b>-0,4</b>	<b>-223,4</b>	<b>-15,1</b>

## BALANSRÄKNING

Mnkr		Kommunen 2010	Kommunen 2009	Koncernen 2010	Koncernen 2009
<b>TILLGÅNGAR</b>					
<b>Anläggningstillgångar</b>					
<b>Imateriella anläggningstillgångar</b>	Not 13	0,0	0,0	0,5	0,5
<b>Materiella anläggningstillgångar</b>					
Byggnader, mark och tekn. anlägggn.	Not 14	247,5	212,8	1 554,8	1 482,6
Maskiner och inventarier	Not 15	6,2	8,5	70,4	66,9
<b>Summa materiella anläggningstillgångar</b>		<b>253,7</b>	<b>221,3</b>	<b>1 625,2</b>	<b>1 549,5</b>
<b>Finansiella anläggningstillgångar</b>					
Andelar i koncern- och intresseftg m fl	Not 16	179,6	179,5	7,3	6,9
Fordr. hos koncern- och intresseftg m fl	Not 17	133,6	133,4	5,4	0,4
<b>Summa finansiella anläggningstillgångar</b>		<b>313,2</b>	<b>312,9</b>	<b>12,7</b>	<b>7,3</b>
<b>Summa anläggningstillgångar</b>		<b>566,9</b>	<b>534,2</b>	<b>1 638,4</b>	<b>1 557,3</b>
<b>Omsättningstillgångar</b>					
Förråd mm	Not 18	-1,4	14,3	3,6	26,2
Kortfristiga fordringar	Not 19	191,7	118,8	162,8	147,8
Kortfristiga placeringar	Not 20	0,0	93,9	0,0	93,9
Kassa och bank	Not 21	56,7	140,0	98,3	227,8
<b>Summa omsättningstillgångar</b>		<b>247,0</b>	<b>367,0</b>	<b>264,7</b>	<b>495,7</b>
<b>SUMMA TILLGÅNGAR</b>		<b>813,9</b>	<b>901,2</b>	<b>1 903,1</b>	<b>2 053,1</b>
<b>EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER</b>					
<b>Eget kapital</b>					
Ingående eget kapital		-137,0	-110,9	104,4	127,4
Årets resultat		11,5	-26,1	-11,4	-22,1
Förändringar i eget kapital					-0,9
<b>Summa eget kapital</b>	Not 22	<b>-125,5</b>	<b>-137,0</b>	<b>93,0</b>	<b>104,4</b>
<b>Avsättningar</b>					
Avsättning för pensioner	Not 23	655,5	728,1	687,6	760,1
Andra avsättningar	Not 24	15,3	9,1	35,0	24,4
Latent skatt				64,4	60,5
<b>Summa avsättningar</b>		<b>670,8</b>	<b>737,2</b>	<b>787,0</b>	<b>845,0</b>
<b>Skulder</b>					
Långfristiga skulder	Not 25	13,6	0,7	644,5	667,4
Kortfristiga skulder	Not 26	255,0	300,3	378,6	436,3
<b>Summa skulder</b>		<b>268,6</b>	<b>301,0</b>	<b>1 023,1</b>	<b>1 103,7</b>
<b>SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER</b>		<b>813,9</b>	<b>901,2</b>	<b>1 903,1</b>	<b>2 053,1</b>
<b>Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser</b>					
Borgensåtaganden	Not 27	868,1	903,2	36,0	38,2
Ansvarsförbindelser	Not 28	1 945,1	1 885,9	1 955,2	1 910,2



## NOTER

Mnkr	Kommunen 2010	Kommunen 2009	Koncernen 2010	Koncernen 2009
<b>Not 1 Verksamhetens intäkter</b>				
Verksamhetens intäkter	403,8	425,3	865,4	881,6
Avgår interna intäkter:				
Kommuninterna intäkter mellan nämnderna	-156,9	-164,1	-156,9	-164,1
Kommuninterna kalkylerade kapitalkostnader	-29,2	-29,1	-29,2	-29,1
Koncerninterna intäkter			-75,5	-75,4
<b>Summa Verksamhetens intäkter</b>	<b>217,7</b>	<b>232,1</b>	<b>603,8</b>	<b>613,0</b>
<b>Not 2 Jämförelsestörande intäkter</b>				
Försäljning fastigheter, reavinster	6,3	3,7	6,3	3,7
<b>Summa jämförelsestörande kostnader</b>	<b>6,3</b>	<b>3,7</b>	<b>6,3</b>	<b>3,7</b>
<b>Summa intäkter</b>	<b>224,0</b>	<b>235,8</b>	<b>610,1</b>	<b>616,7</b>
<b>Not 3 Verksamhetens kostnader</b>				
Verksamhetens kostnader	-1585,4	-1568,3	-1936,8	-1927,3
Avgår interna kostnader:				
Kommuninterna kostnader mellan nämnderna	156,9	164,1	156,9	164,1
Kommuninterna kalkylerade kapitalkostnader	29,2	29,1	29,2	29,1
Koncerninterna kostnader			75,5	75,4
<b>Summa verksamhetens kostnader</b>	<b>-1 399,3</b>	<b>-1 375,1</b>	<b>-1 675,2</b>	<b>-1 658,7</b>
<b>Not 4 Jämförelsestörande kostnader</b>				
Bidrag HEMAB, VA-ledning	-5,9		-5,9	
Bidrag Kommunfastigheter, Curlinghall	-4,6		-4,6	
Bidrag Mittuniversitetet, Sambiblioteket	-3,2		-3,2	
Omställningsåtgärder	0,0	-20,7	0,0	-20,7
<b>Summa jämförelsestörande kostnader</b>	<b>-13,7</b>	<b>-20,7</b>	<b>-13,7</b>	<b>-20,7</b>
<b>Summa kostnader</b>	<b>-1 413,0</b>	<b>-1395,8</b>	<b>-1 688,9</b>	<b>-1 679,4</b>
<b>Not 5 Avskrivningar</b>				
Avskrivningar enligt plan	-16,4	-13,9	-77,1	-73,8
Nedskrivning Skidan 3-7	-10,6	0,5	-10,6	-1,5
Nedskrivning bokfört värde fastigheter hos Härnösandshus			-38,8	
Återföring nedskrivning Skonaren	2,0		2,0	
<b>Summa avskrivningar</b>	<b>-25,0</b>	<b>-13,4</b>	<b>-124,5</b>	<b>-75,3</b>
<b>Not 6 Skatteintäkter</b>				
Kommunalskatt	944,5	976,5	944,5	976,5
Avräkning kommunalskatt				
- definitiv avräkning	0,6	0,9	0,6	0,9
- preliminär avräkning	11,2	-29,9	11,2	-29,9
Mellankommunal kostnadsutjämning	0,3	0,6	0,3	0,6
<b>Summa skatteintäkter</b>	<b>956,7</b>	<b>948,1</b>	<b>956,7</b>	<b>948,1</b>
<b>Not 7 Generella statsbidrag</b>				
Inkomstutjämning	176,9	188,7	176,9	188,7
Strukturbidrag	1,6	1,6	1,6	1,6
Kostnadsutjämning LSS	20,4	19,4	20,4	19,4
Kommunal fastighetsavgift	39,4	37,8	39,4	37,8
Tillfälligt konjunkturstöd	24,1		24,1	
<b>Summa generella statsbidrag och utjämningsbidrag</b>	<b>262,4</b>	<b>247,5</b>	<b>262,4</b>	<b>247,5</b>

Mnkr	Kommunen 2010	Kommunen 2009	Koncernen 2010	Koncernen 2009
<b>Avgifter i utjämningsystemet</b>				
Regleringsavgift	6,3	-12,1	6,3	-12,1
Kostnadsutjämning	0,8	-3,7	0,8	-3,7
<b>Summa avgifter i utjämningsystemet</b>	<b>7,1</b>	<b>-15,8</b>	<b>7,1</b>	<b>-15,8</b>
<b>Summa generella statsbidrag</b>	<b>269,5</b>	<b>231,7</b>	<b>269,5</b>	<b>231,7</b>
<b>Summa skatteintäkter och generella statsbidrag</b>	<b>1 226,2</b>	<b>1179,8</b>	<b>1 226,2</b>	<b>1179,8</b>
<b>Not 8 Finansiella intäkter</b>				
Ränteintäkter	0,9	1,5	2,3	2,5
Ränteintäkter från bolagen	7,2	6,4	0,0	0,0
Borgensprovision från bolagen	2,6	2,6	0,0	0,0
Övriga finansiella intäkter	0,4	1,7	0,8	1,9
<b>Summa finansiella intäkter</b>	<b>11,1</b>	<b>12,2</b>	<b>3,1</b>	<b>4,4</b>
<b>Not 9 Finansiella kostnader</b>				
Låneräntor	-0,2	-0,9	-21,8	-23,8
Ränta mellankommunal utjämning	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Ränta pensionsskuld PFA	-1,3	-2,9	-1,3	-2,9
Ränta pensionsskuld garantipension och visstidspens.	-0,2	-0,5	-0,2	-0,5
Ränta pensionsskuld ansvarsförbindelse	-10,0	-40,4	-10,0	-40,4
Övriga finansiella kostnader	-0,1	0,0	-0,1	0,0
<b>Summa finansiella kostnader</b>	<b>-11,8</b>	<b>-44,8</b>	<b>-33,4</b>	<b>-67,7</b>
<b>Finansnetto</b>	<b>-0,7</b>	<b>-32,6</b>	<b>-30,3</b>	<b>-63,3</b>
<b>Not 10 Skattekostnad</b>				
Aktuell skatt			-3,9	-1,2
Justering uppskjuten skatt på obeskattade reserver, preliminära uppgifter föregående år				0,6
<b>Summa skattekostnad</b>			<b>-3,9</b>	<b>-0,6</b>
<b>Not 11 Årets resultat enligt balanskravet</b>				
Årets resultat enligt resultaträkningen	11,5	-26,1	-11,4	-22,1
Realisationsvinster	-6,3	-3,7	-6,3	-3,7
Ianspråktagande av reservation			0,5	
Ansvarsförbindelse pensioner	-7,6	30,4	-7,6	30,4
<b>Justerat resultat</b>	<b>-2,4</b>	<b>0,6</b>	<b>-24,8</b>	<b>4,6</b>
<b>Not 12 Försäljning av materiella anläggningstillg</b>				
Försäljning mark/tomrätt	5,5	0,1	39,2	0,1
<b>Not 13 Immateriella anläggningstillgångar</b>				
Ingående anskaffningsvärde			8,6	8,3
Årets investeringar			0,3	0,3
<b>Utgående ackumulerade anskaffningsvärden</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>8,9</b>	<b>8,6</b>
Ingående ackumulerade avskrivningar			-8,1	-7,8
Årets avskrivningar			-0,3	-0,3
<b>Utgående akumulerade avskrivningar</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>-8,4</b>	<b>-8,1</b>
<b>Utgående bokfört värde</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,5</b>	<b>0,5</b>
<b>Not 14 Byggnader, mark och tekn. anlägg.</b>				
Ingående anskaffningsvärde	367,6	368,0	2 438,5	2 415,5
Årets investeringar	54,0	31,2	137,5	117,0
Försäljning	-5,5	-0,1	-22,8	-0,4
Investeringsbidrag		-18,3		-66,1

	Kommunen	Kommunen	Koncernen	Koncernen
Mnkr	2010	2009	2010	2009
Omklassificeringar		-13,4	44,8	-30,6
Justering från fg. År			2,1	3,1
<b>Utgående ackumulerade anskaffningsvärden</b>	<b>416,1</b>	<b>367,6</b>	<b>2 600,1</b>	<b>2 438,5</b>
Ingående ackumulerade avskrivningar	-154,8	-143,9	-955,9	-884,6
Årets avskrivningar	-13,8	-10,9	-63,4	-61,3
Årets nedskrivningar			-38,8	-10,0
Försäljning			12,8	
<b>Utgående akumulerade avskrivningar</b>	<b>-168,6</b>	<b>-154,8</b>	<b>-1 045,3</b>	<b>-955,9</b>
<b>Utgående bokfört värde</b>	<b>247,5</b>	<b>212,8</b>	<b>1 554,8</b>	<b>1 482,6</b>
<i>Fördelning per område:</i>				
- markreserv	19,9	27,2	19,9	20,2
- verksamh.fastigheter	7,9	5,5	788,4	837,3
- fastigheter för affärsverksamhet (va-verk, hamnar)	1,5	7,9	77,1	68,8
- publika fastigheter (gator, vägar, parker)	200,2	161,2	200,2	168,2
- exploateringsmark	2,1	7,0	2,1	7,0
- tekniska anläggningar (fjärrvärmeanl., reningsanl. m.m.)	0,0	0,0	368,7	349,9
- pågående arbete	15,9	4,0	98,4	31,2
<b>Utgående bokfört värde</b>	<b>247,5</b>	<b>212,8</b>	<b>1 554,8</b>	<b>1 482,6</b>
Taxeringsvärden, byggnader och mark	36,3	32,3	545,6	495,7
<b>Not 15 Maskiner och inventarier</b>				
Ingående anskaffningsvärden	134,5	130,3	314,5	292,2
Årets anskaffningar	0,3	4,3	19,6	22,6
Försäljningar/utrangeringar		0,0	-16,4	-0,3
<b>Utgående ackumulerade anskaffningsvärden</b>	<b>134,8</b>	<b>134,5</b>	<b>317,7</b>	<b>314,5</b>
Ingående avskrivningar	-126,0	-123	-247,6	-233,8
Årets avskrivningar	-2,6	-3,0	-13,6	-14,1
Försäljning / utrangeringar			13,8	
Nedskrivning inventarier				0,3
<b>Utgående ackumulerade avskrivningar</b>	<b>-128,6</b>	<b>-126,0</b>	<b>-247,4</b>	<b>-247,6</b>
<b>Utgående planenligt restvärde</b>	<b>6,2</b>	<b>8,5</b>	<b>70,4</b>	<b>66,9</b>
<i>Fördelning per område:</i>				
- inventarier	3,1	5,0	63,4	58,6
- maskiner o fordon			3,9	4,8
- förbättringsutgift i annans fastighet	3,1	3,5	3,1	3,5
<b>Utgående bokfört värde</b>	<b>6,2</b>	<b>8,5</b>	<b>70,4</b>	<b>66,9</b>
<b>Summa materiella anläggningstillgångar</b>	<b>253,7</b>	<b>221,3</b>	<b>1 625,2</b>	<b>1 549,5</b>
<b>Not 16 Andelar i koncern- och intresseföretag m fl</b>				
Härnösands Energi & Miljö AB	50,1	50,1		
AB Härnösandshus	127,5	127,5		
Västernorrlands Länsstrafik AB	0,9	0,9	0,9	0,9
Härnösand Invest AB	0,1	0,1	0,1	0,1
Kommuninvest i Sverige AB	1,0	0,9	1,0	0,9
Hemab Elförsäljning AB				
Kommunbränsle i Ådalen AB			3,5	3,1
ServaNet AB			0,8	0,8
Övriga långfristiga värdepappersinnehav			1,0	1,1
<b>Summa andelar i koncern- och intresseföretag m fl</b>	<b>179,6</b>	<b>179,5</b>	<b>7,3</b>	<b>6,9</b>
<b>Not 17 Fordringar hos koncern- &amp; intresseföretag m fl</b>				
Härnösand Energi & Miljö	121,1	121,1		
AB Härnösand Kommunfastigheter	8,4	11,9		
Räddningstjänstförbundet				

	Kommunen	Kommunen	Koncernen	Koncernen
Mnkr	2010	2009	2010	2009
Förlagsbevis Kommuninvest i Sverige AB	3,7		3,7	
ServaNet AB			1,3	
Västernorrlands Länstrafik AB	0,4	0,4	0,4	0,4
<b>Summa långfristiga fordringar hos koncern mfl</b>	<b>133,6</b>	<b>133,4</b>	<b>5,4</b>	<b>0,4</b>
<b>Summa finansiella anläggningstillgångar</b>	<b>313,2</b>	<b>312,9</b>	<b>12,7</b>	<b>7,3</b>
<b>Not 18 Förråd mm</b>				
Exploateringsmark	-1,4	14,3	-1,4	14,3
Varulager			5,0	5,0
Pågående arbeten				6,9
<b>Summa förråd mm</b>	<b>-1,4</b>	<b>14,3</b>	<b>3,6</b>	<b>26,2</b>
<b>Not 19 Kortfristiga fordringar</b>				
Kundfordringar	6,6	7,2	56,1	43,0
Statsbidragsfordringar	23,6	23,3	23,6	23,3
Förutbetalda kostnader & upplupna intäkter	57,4	47,1	55,0	52,4
Kortfr. lånefordran Härnösands Energi & Miljö AB	60,0	20,0		
Kortfr. lånefordran Härnösandshus AB	23,0			
Momsfordran	15,5	14,1	15,6	14,4
Övriga kortfristiga fordringar	5,6	7,1	12,5	14,7
<b>Summa kortfristiga fordringar</b>	<b>191,7</b>	<b>118,8</b>	<b>162,8</b>	<b>147,8</b>
<b>Not 20 Kortfristiga placeringar</b>				
Fastränteplacering		49,9		49,9
Certifikat		44,0		44,0
<b>Summa kortfristiga fordringar</b>	<b>0,0</b>	<b>93,9</b>	<b>0,0</b>	<b>93,9</b>
<b>Not 21 Kassa och bank</b>				
Kassa, bank och postgiro	5,3	5,2	46,9	90,6
Nordea Bank AB	0,0	14,4	0,0	16,8
Koncernkonto totalt	51,4	120,4	51,4	120,4
<i>Fördelat koncernkonto:</i>				
- Härnösands kommun	27,4	106,3	27,4	106,3
- Härnösand Energi & Miljö AB	23,4	17,6	23,4	17,6
- Härnösandshus AB	0,0	-4,1	0,0	-4,1
- Härnösands Turism ek.förening	0,0	0	0,0	0
- Härnösand Näringsliv AB	0,6	0,7	0,6	0,7
<b>Summa kassa och bank</b>	<b>56,7</b>	<b>140,0</b>	<b>98,3</b>	<b>227,8</b>
<b>Summa omsättningstillgångar</b>	<b>247,0</b>	<b>367,0</b>	<b>264,7</b>	<b>495,7</b>
<b>Not 22 Eget kapital</b>				
Balanserat resultat	-137,0	-110,9	104,4	127,4
Årets resultat	11,5	-26,1	-11,4	-22,1
Fusion av Näringsfastigheter AB	0,0	0,0	0,0	-0,9
<b>Utgående eget kapital</b>	<b>-125,5</b>	<b>-137,0</b>	<b>93,0</b>	<b>104,4</b>
<i>Egna kapitalet består av</i>				
- anläggningskapital	-117,5	-203,7	29,7	44,9
- rörelsekapital	-8,0	66,7	63,3	59,42
<i>Summa</i>	<i>-125,5</i>	<i>-137,0</i>	<i>93,0</i>	<i>104,4</i>

Mnkr	Kommunen	Kommunen	Koncernen	Koncernen
	2010	2009	2010	2009
<b>Not 23 Avsättningar pensioner</b>				
<b>Ansvarsförbindelse</b>				
<b>Ingående avsättning</b>	<b>524,8</b>	<b>583,9</b>	<b>524,8</b>	<b>583,9</b>
Pensionsstiftelsen	-46,1	-83,6	-46,1	-83,6
Ränta- o basbeloppsuppräknig	8,1	40,3	8,1	40,3
Utbetalningar	-21,5	-20,9	-10,2	-20,9
Övriga poster	7,3	5,1	-4,0	5,1
<i>Utgående avsättning</i>	<i>472,5</i>	<i>524,8</i>	<i>472,6</i>	<i>524,8</i>
Löneskatt	114,6	127,3	114,7	127,3
<b>Summa inklusive löneskatt</b>	<b>587,1</b>	<b>652,1</b>	<b>587,3</b>	<b>652,1</b>
<b>Avsatt till pensioner exkl ÖK-SAP</b>				
<b>Ingående avsättning</b>	<b>45,1</b>	<b>37,6</b>	<b>45,1</b>	<b>37,6</b>
Pensionsstiftelsen	-2,7	-0,5	-2,7	-0,5
Ränte- och basbeloppsuppräknig	1,0	2,9	1,0	2,9
Utbetalningar	-2,1	-2,1	-2,1	-2,1
Intjänande	5,3	5,9	5,3	5,9
Övriga poster	1,0	1,3	1,0	1,3
<i>Utgående avsättning</i>	<i>47,6</i>	<i>45,1</i>	<i>47,6</i>	<i>45,1</i>
Löneskatt	11,6	11,0	11,6	11,0
<b>Summa inklusive löneskatt</b>	<b>59,2</b>	<b>56,1</b>	<b>59,2</b>	<b>56,1</b>
<b>Avsatt till pensioner ÖK-SAP</b>				
<b>Ingående avsättning</b>	<b>16,1</b>	<b>6,1</b>	<b>16,1</b>	<b>6,1</b>
Ränte- och basbeloppsuppräknig	0,2	0,5	0,2	0,5
Utbetalningar	-7,9	-5,8	-7,9	-5,8
Arbetstagare som pensionerats	5,9	5,8	5,9	5,8
Övriga poster	0,7	1,9	0,7	1,9
Nya ÖK-SAP ej med i KPAs beräk.	-7,6	7,6	-7,6	7,6
<i>Utgående avsättning</i>	<i>7,4</i>	<i>16,1</i>	<i>7,4</i>	<i>16,1</i>
Löneskatt	1,8	3,8	1,8	3,8
<b>Summa inklusive löneskatt</b>	<b>9,2</b>	<b>19,9</b>	<b>9,2</b>	<b>19,9</b>
<b>Summa kommunens avsättning pensioner</b>	<b>655,5</b>	<b>728,1</b>	<b>655,6</b>	<b>728,1</b>
Aktualiseringsgrad	78%	77%	78%	77%
<b>Avsättning pensioner för Hemab</b>				
Ingående avsättning			28,2	28,6
Årets avsättning			0,0	0,0
Utbetalningar			-1,2	-0,4
<b>Utgående avsättning</b>			<b>27,0</b>	<b>28,2</b>
<b>Avsättning pensioner för Räddningstjänsten</b>				
Ingående avsättning			3,9	3,1
Årets avsättning			0,9	0,5
Utbetalningar			-0,1	-0,1
Ränte- och basbeloppsuppräknig			0,1	0,2
<i>Utgående avsättning</i>			<i>4,8</i>	<i>3,7</i>
Löneskatt			0,2	0,2
<b>Summa inklusive löneskatt</b>			<b>5,0</b>	<b>3,9</b>
<b>Avsättningar pensioner inklusive koncernbolagen</b>	<b>655,5</b>	<b>728,1</b>	<b>687,6</b>	<b>760,1</b>

Sedan 2005 har hela ansvarsförbindelsen legat i balansräkningen. Det har påverkat resultatet med 7,6 mnkr. Härnösands kommun har ett pensionsåtagande som är tryggt med 132,9 mnkr i Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse.

	Kommunen	Kommunen	Koncernen	Koncernen
	2010	2009	2010	2009
<b>Mnkr</b>				
<b>Not 24 Andra avsättningar</b>				
<i>Skonaren 2 nedskrivning och rivning</i>				
Ingående värde	6,0	6,5	6,0	6,5
lanspråktaga avsättningar		-0,5		-0,5
Outnyttjade belopp som återförts	-6,0		-6,0	
<b>Utgående avsättning</b>	<b>0,0</b>	<b>6,0</b>	<b>0,0</b>	<b>6,0</b>
<b>Lokala investeringsprogrammet (LIP)</b>				
Ingående värde	1,5	1,7	1,5	1,7
lanspråktaga avsättningar		-0,2		-0,2
<b>Utgående avsättning</b>	<b>1,5</b>	<b>1,5</b>	<b>1,5</b>	<b>1,5</b>
<b>Omställningsåtgärder</b>				
Ingående värde	1,1		1,1	
Nya avsättningar		1,1		1,1
lanspråktaga avsättningar	-1,1		-1,1	
<b>Utgående avsättning</b>	<b>0,0</b>	<b>1,1</b>	<b>0,0</b>	<b>1,1</b>
<b>Moms parkeringsavgifter</b>				
Ingående värde	0,6	0,6	0,6	0,6
Nya avsättningar				
lanspråktaga avsättningar	-0,6		-0,6	
<b>Utgående avsättning</b>	<b>0,0</b>	<b>0,6</b>	<b>0,0</b>	<b>0,6</b>
<b>Skidan 3-7</b>				
Ingående värde	0,0		0,0	
Nya avsättningar	10,6		10,6	
<b>Utgående avsättning</b>	<b>10,6</b>	<b>0,0</b>	<b>10,6</b>	<b>0,0</b>
<b>Ombyggnation sambiblioteket</b>				
Ingående värde	0,0		0,0	
Nya avsättningar	3,2		3,2	
<b>Utgående avsättning</b>	<b>3,2</b>	<b>0,0</b>	<b>3,2</b>	<b>0,0</b>
<b>Garantikostnader (AB Härnösandshus)</b>				
Ingående värde			0,3	0,5
lanspråktaga avsättningar			-0,1	-0,2
<b>Utgående avsättning</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,2</b>	<b>0,3</b>
<b>Deponiyta 1 (Hemab)</b>				
Ingående värde			12,7	16,2
Nya avsättningar			3,8	1,0
lanspråktaga avsättningar				-4,5
<b>Utgående avsättning</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>16,5</b>	<b>12,7</b>
<b>Deponiyta 2 (Hemab)</b>				
Ingående värde			0,0	
Nya avsättningar			1,1	
<b>Utgående avsättning</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>1,1</b>	<b>0,0</b>
<b>Bandsjölänken (Hemab)</b>				
Ingående värde			2,2	1,6
Nya avsättningar				0,6
lanspråktaga avsättningar			-0,3	
<b>Utgående avsättning</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>1,9</b>	<b>2,2</b>
<b>Summa ingående avsättningar</b>	<b>9,2</b>	<b>8,8</b>	<b>24,4</b>	<b>27,1</b>
Årets förändringar	6,2	0,4	10,7	-2,7
<b>Summa utgående avsättningar</b>	<b>15,3</b>	<b>9,2</b>	<b>35,0</b>	<b>24,4</b>



	Kommunen	Kommunen	Koncernen	Koncernen
Mnkr	2010	2009	2010	2009
<b>Not 25 Långfristiga skulder</b>				
<b>Förutbetalda intäkter som regleras över flera år</b>				
Investeringsbidrag	13,6		13,6	
Återstående antal år (snitt)	13		13	
<b>Summa förutbetalda intäkter</b>	<b>13,6</b>		<b>13,6</b>	
Mellankommunal utjämning		0,7		0,7
Övriga långfristiga skulder		0,0		4,6
<b>Ingående skuld till kreditinstitut</b>	<b>0,0</b>	<b>0,6</b>	<b>662,1</b>	<b>650,8</b>
Justering prel uppgifter föregående år			-6,7	9,8
Nettoupplåning			7,5	39,0
Kortfr. del av långfr skuld		-0,6	-32,0	-37,5
<b>Utgående långfristig skuld kreditinstitut</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>630,9</b>	<b>662,1</b>
<b>Summa långfristiga skulder</b>	<b>13,6</b>	<b>0,7</b>	<b>644,5</b>	<b>667,4</b>
<b>Långgivare</b>				
Kommuninvest			454,5	531,5
Nordea			82,7	43,0
Stadshypotek			41,8	34,0
Swedbank			51,3	53,6
Inne kontr NCC			0,6	0,0
<b>Summa långgivare</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>630,9</b>	<b>662,1</b>
<b>Not 26 Kortfristiga skulder</b>				
Skulder inom koncernkontot	24,2	14,2	24,2	14,2
Leverantörsskulder	38,7	51,2	81,7	90,1
Personalens skatter och avgifter	88,7	90,9	98,9	101,6
varav källskatt	13,1	12,8	14,5	14,3
varav övertidsskuld	4,2	4,7	4,6	5,2
varav semesterlöneskuld	51,3	53,0	56,2	57,7
varav löner	5,2	5,9	5,8	6,6
varav arbetsgivaravgifter	14,9	14,5	17,7	17,8
Upplupna kostnader	72,1	83,3	92,8	88,4
varav intjänade pensioner	27,0	24,8	27,6	24,8
varav särskild löneskatt	6,5	6,0	8,1	6,0
varav skatteavräkning	38,6	52,5	38,6	52,5
varav räntekostnad	0,0	0,0	1,9	5,1
Övriga kortfristiga skulder	6,4	4,8	13,6	
Interimsskulder	24,9	55,8	67,5	142,0
<b>Summa kortfristiga skulder</b>	<b>255,0</b>	<b>300,3</b>	<b>378,6</b>	<b>436,3</b>
<b>Not 27 Borgensåtaganden</b>				
Borgen i kommunala bolag	832,1	865,0	0,0	0,0
Borgensåtagande egna hem	2,5	2,9	2,5	2,9
Övriga förpliktelse	33,5	35,3	33,5	35,3
<b>Summa borgensåtaganden</b>	<b>868,1</b>	<b>903,2</b>	<b>36,0</b>	<b>38,2</b>

Mnkr	Kommunen 2010	Kommunen 2009	Koncernen 2010	Koncernen 2009
Härnösands kommun har i december 1993 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga förpliktelser. Samtliga 260 kommuner som per 2010-12-31 var medlemmar i Kommuninvest har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga dessa kommuner har ingåtts ett avtal om hur ansvaret skall fördelas på varje medlemskommun vid ett eventuellt infriande av borgensansvaret. Principerna för denna fördelning sker efter en beräkningsmodell grundad på samtliga medlemskommuners respektive ägarandel i Kommuninvest. Härnösands kommun hade vid årsskiftet 2010/2011 en ägarandel i Kommuninvest som uppgick till 0,36 procent.				
Härnösands kommun innehar pantbrev på 10,1 mnkr från Härnösands folkhögskola				
<b>Not 28 Ansvarsförbindelser</b>				
<b>Tilläggsupplysning garantibelopp</b>				
Prognos garantibelopp Fastigo inom 1 år			0,0	0,0
Prognos garantibelopp Fastigo senare än 1 år men inom 5 år			0,0	0,0
Prognos garantibelopp Fastigo senare än 5 år			0,2	0,3
<b>Tilläggsupplysning operationell leasing</b>				
Prognos leasingavgifter inom 1 år	3,3	3,5	3,3	9,5
Prognos leasingavgifter senare än 1 år men inom 5 år	4,9	5,6	4,9	23,6
Prognos leasingavgifter senare än 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
<b>Tilläggsupplysning hyresavtal längre än tre år</b>				
Prognos hyresavgifter inom 1 år	141,5	146,8	142,8	146,8
Prognos hyresavgifter senare än 1 år men inom 5 år	513,9	511,8	521,0	511,8
Prognos hyresavgifter senare än 5 år	1257,6	1211,0	1259,1	1211,0
<b>Tilläggsupplysning medfinansiering EU-projekt</b>				
EU-projekt budgeterat inom 1 år	20,3	4,6	20,3	4,6
EU-projekt budgeterat senare än 1 år men inom 5 år	3,6	2,6	3,6	2,6
EU-projekt budgeterat senare än 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
<b>Summa ansvarsförbindelser</b>	<b>1 945,1</b>	<b>1 885,9</b>	<b>1 955,2</b>	<b>1 910,2</b>

## DRIFTREDOVISNING

Mnkr	Intäkter	Kostnader	Netto	Budget	Avvikelse m budget
Kommunfullmäktige	0,4	-5,8	-5,4	-5,9	0,5
Kommunstyrelse	133,2	-227,0	-93,8	-116,7	22,9
Arbetslivsnämnden	45,6	-73,7	-28,1	-31,1	3,0
Samhällsnämnden	15,8	-150,1	-134,3	-134,8	0,5
Skolnämnden	113,1	-602,2	-489,1	-472,3	-16,8
Socialnämnden	102,0	-540,3	-438,3	-431,4	-6,9
Avskrivningar			-25,0	-23,0	-2,0
<b>Summa verksamheter</b>	<b>410,1</b>	<b>-1 599,1</b>	<b>-1 214,0</b>	<b>-1 215,2</b>	<b>1,2</b>
<b>Finansiering</b>					
Skatteintäkter			956,7	946,0	10,7
Utjämnings-/statsbidrag			269,5	274,0	-4,5
Finansiella intäkter			11,1	9,0	2,1
Finansiella kostnader			-11,8	-14,0	2,2
<b>Summa totalt</b>			<b>11,5</b>	<b>-0,2</b>	<b>11,7</b>

## INVESTERINGSREDOVISNING

Mnkr	Inkomster	Utgifter	Netto	Budget	Avvikelse m budget
Kommunfullmäktige					
Kommunstyrelse	3,8	15,0	11,2	15,7	4,5
Arbetslivsnämnden					
Samhällsnämnden	10,5	39,3	28,8	34,5	5,8
Socialnämnden					
Skolnämnden					
<b>Summa</b>	<b>14,3</b>	<b>54,3</b>	<b>40,0</b>	<b>50,3</b>	<b>10,3</b>

# Redovisningsprinciper

Härnösands kommuns årsredovisning är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning. Kommunen följer de rekommendationer som lämnats av Rådet för kommunalredovisning och strävar i övrigt efter att följa god redovisningssed men med undantag för pensionsredovisningen.

## Pensionskostnader och pensionsskuld

Lagen om kommunalredovisning anger att det endast är nyintjänade pensionsförmåner från och med 1998 som skall redovisas som en avsättning i balansräkningen (blandmodellen). Härnösands kommun har från och med 2005 redovisat hela pensionsåtagandet som en avsättning i balansräkningen (fullkostnadsmodellen). Av den orsaken så skiljer sig Härnösands kommuns redovisning mot andra kommuners som istället redovisar pensionsförmåner som intjänats före 1998 som ansvarsförbindelse inom linjen. I Härnösands redovisning är hela förändringen av pensionsåtagandet i resultaträkningen som verksamhetens kostnader och finansiella kostnader. Avsikten är att ge en rättvisande bild av kommunens finansiella ställning och utveckling samt en god redovisning. Som en följd av detta följer Härnösands kommun inte rekommendation nummer 17.

Fullkostnadsmodellen har påverkat resultatet år 2010 positivt med 7,6 mnkr.

Härnösands kommun har ett pensionsåtagande som är tryggt med 132,9 mnkr i Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse. Engångsutbetalningar till stiftelsen bokförs över balansräkningen.

## Anläggningstillgångar och avskrivningar

Som anläggningstillgång räknas en tillgång där anskaffningsvärdet uppgår till minst ett halvt basbelopp, 21 200 kr (föregående år 21 400 kr) exklusive moms, och som har en livslängd på minst tre år. Anläggningstillgångar tas i balansräkningen upp till anskaffningsvärde efter avdrag för planerliga avskrivningar. Investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar tas från och med 2010 upp som en förutbetalad intäkt och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod. Tidigare redovisades dessa så att de reducerade det bokförda värdet. Ej avslutade investeringar balanseras som pågående arbeten.

Kommunens avskrivningstider har fram till 2009 gjorts med vägledning av SKL:s förslag till avskrivningstider. Avskrivningar beräknas inte för mark, konst och pågående arbeten. På övriga anläggningstillgångar sker linjär avskrivning utifrån förväntad ekonomisk livslängd. Någon anpassning av avskrivningstiderna bolagen emellan i den sammanställda redovisningen har ej skett. Kommunens investeringar från och med 2010, skrivs av utifrån nyttjandetiden. Avskrivning påbörjas den dag anläggningstillgången är färdig att tas i bruk.

**Fram till och med 2009 tillämpas huvudsakligen följande ekonomiska livslängder:**

### Fastigheter och anläggningar

- 20, 33 och 50 år

### Maskiner och inventarier

- 5-10 år

### Energidistributionsanläggningar

- 25 år

### VA-anläggningar

- 10, 20 och 33 år

**Från och med 2010 tillämpas huvudsakligen följande nyttjandetider för investeringar som är gjorda 2010:**

### Fritidsanläggningar

- 10 år

### Parker

- 15 och 25 år

### Gatu- och belysningsanläggning

- 25 år

### Maskiner och inventarier

- 5 år

## Kassaflödessanalys

År 2010 har Rådet för kommunal redovisning utgivit en ny rekommendation 16.2, redovisning av kassaflöden. I denna rekommendation redogörs för vad som är god redovisningssed vid upprättandet av en kassaflödessanalys. Härnösands kommun följer rekommendationen.

## Leasing

Från och med bokslutet 2004 redovisas all leasing i en tilläggsupplösning. Alla leasingavtal i kommunen har klassificerats som operationell leasing. Den totala leasingkostnaden för ett avtal ska vara över 43 000 kr och löpa över mer än tre månader.

## Lånekostnader

Härnösands kommun tillämpar huvudmetoden.

## Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen har upprättats i enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer. Den sammanställda redovisningen för Härnösands kommun omfattar kommunen, AB Härnösandshuskoncernen, Hemabkoncernen och Räddningstjänsten Höga kusten - Ådalen. Enhetliga principer för redovisning och värdering gäller ej för den sammanställda

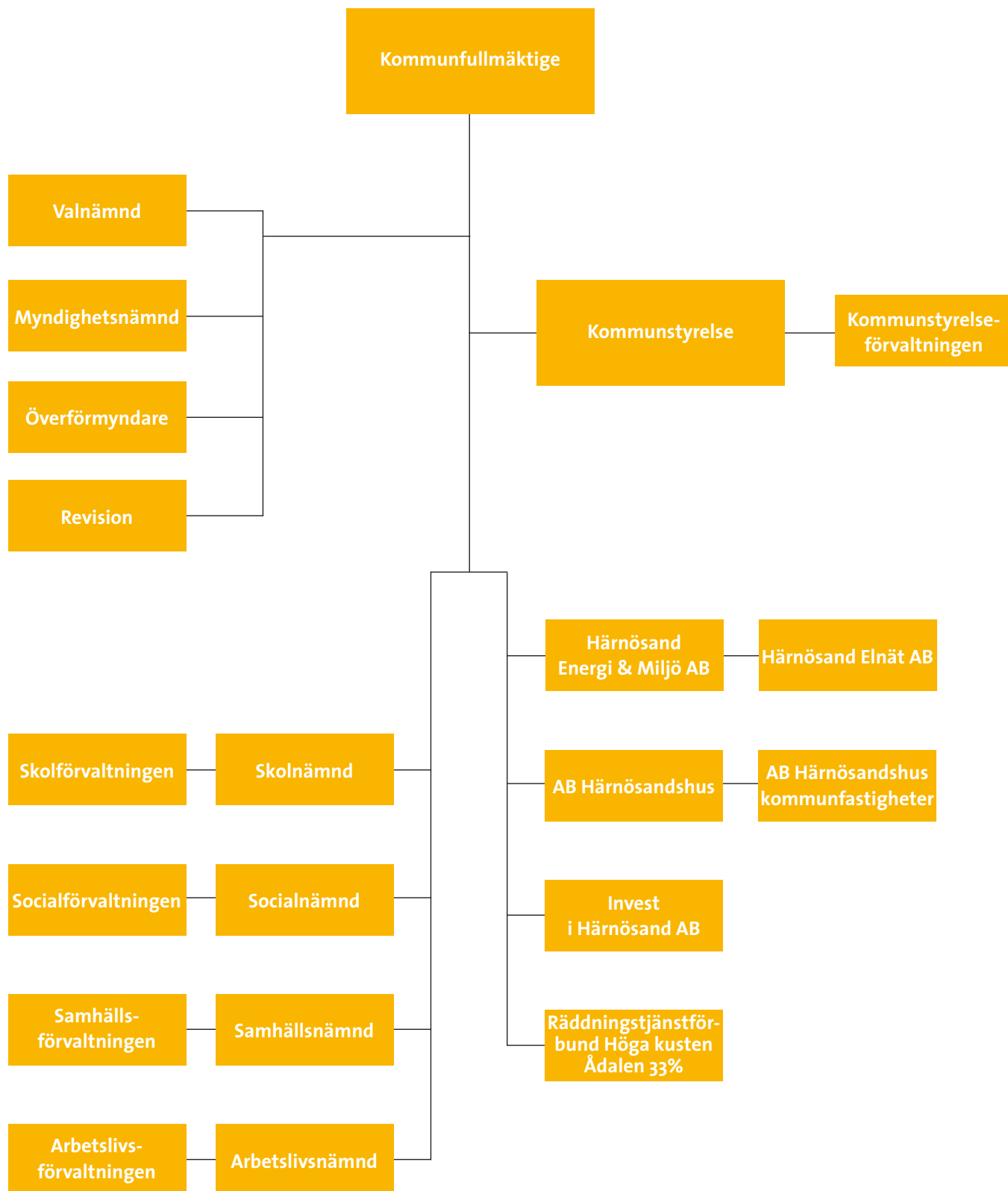
redovisningen. Differenser kan förekomma i eget kapital mellan bolagen och den sammanställda redovisningen, vilket beror på att bolagen inte färdigställt sin årsredovisning vid upprättande av detta dokument. Justeringar redovisas som justerat ingående eget kapital och visas inte på resultaträkningen.

## **Intäkter från avgifter, bidrag och försäljning (RKR 18)**

Härnösands kommun tillämpar denna rekommendation från och med 2010. Rekommendationen innebär att investeringsbidrag, gatukostnadsersättningar till anläggningstillgångar och anslutningsavgifter periodiseras över anläggningstillgångens nyttjandeperiod.

Omklassificeringen av statsbidrag innebär att anskaffningsvärdet för anläggningstillgångar samt avskrivningar ökat och att en motsvarande skuld redovisas bland långfristiga skulder. Årets avskrivningar och verksamhetens intäkter har på grund av principändringen ökat med 0,7 mnkr. Resultatet har dock inte påverkats. Jämförelsetal för föregående år har inte räknats om på grund av systemet för anläggningstillgångarna inte är anpassade enligt denna nya rekommendation.

# Organisationsschema





# Ekonomisk ordlista

## Anläggningstillgång

Tillgångar avsedd för stadigvarande innehav såsom anläggningar och inventarier.

## Avskrivning

Planmässig värdeminskning av anläggningstillgångar för att fördela kostnaden över tillgångens livslängd.

## Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och hur den förändrats under året. Av balansräkningen framgår hur kommunen har använt sitt kapital (i anläggnings- och omsättningstillgångar), respektive hur kapitalet anskaffats (lång- och kortfristiga skulder samt eget kapital).

## Eget kapital

Skillnaden mellan tillgångar och skulder.

## Extraordinära poster

Saknar tydligt samband med ordinarie verksamhet och är av sådan art att de inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet, samt uppgår till väsentligt belopp.

## Finansiella kostnader & intäkter

Poster som inte är direkt hänförliga till verksamheten, exempelvis räntor.

## Intern ränta

Kalkylmässig kostnad för det kapital som utnyttjas inom en viss verksamhet.

## Jämförelsestörande poster

Är kostnader och intäkter som inte tillhör den ordinarie verksamheten och som är viktig att uppmärksamma vid jämförelse med andra perioder.

## Kapitalkostnad

Benämning för internränta och avskrivningar.

## Kortfristiga fordringar och skulder

Skulder och fordringar som förfaller inom ett år från balansdagen.

## Likviditet

Betalningsberedskap på kort sikt.

## Långfristiga fordringar och skulder

Skulder och fordringar som förfaller senare än ett år från balansdagen.

## Omsättningstillgång

Tillgångar i likvida medel och kortfristiga fordringar mm. Dessa tillgångar kan på kort sikt omsättas till likvida medel.

## Resultaträkning

Sammanställning av årets intäkter och kostnader och visar årets resultat. (förändring av eget kapital).

## Rörelsekapital

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet avspeglar kommunens finansiella styrka.

## Soliditet

Långfristig betalningsförmåga. Andelen eget kapital av de totala tillgångarna.

Till fullmäktige i Härnösands kommun

# Revisionsberättelse 2010

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat styrelsens och nämndernas verksamhet och genom utsedda lekmannarevisorer i AB Härnösandshus, Invest i Härnösand AB, Härnösands Energi & Miljö AB och i förekommande fall dotterbolag även granskat verksamheten i dessa bolag under 2010.

Granskningen har, såvitt avser kommunen, utförts enligt kommunallagen, god revisionsordning i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Ernst & Young AB har biträtt oss vid revisionen.

Vår granskning har syftat till att bedöma kommunstyrelsens och nämndernas ledning, styrning, uppföljning och kontroll. Vidare har räkenskaper, årsbokslut, den sammanställda redovisningen (kommunen och de kommunala bolagen) och årsredovisning samt den interna kontrollen granskats.

Styrelsens och nämndernas måluppfyllelse är inte tillfredsställande. Vi anser att verksamhetsmålen kan göras tydligare och mer styrande. Resultatet enligt årsredovisningen är inte förenligt med de finansiella mål som fullmäktige uppsatt. Trots tidigare påpekanden till kommunstyrelsen avseende styrning och ledning har detta inte medfört någon positiv förändring.

Vi tillstyrker att årsredovisningen godkänns. Årsredovisningen har upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen samt de föreskrifter och rekommendationer som utgivits. Undantag från detta är att hela pensionsskulden redovisas i balansräkningen. Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad enligt god redovisningsordning samt återger kommunens resultat och ekonomiska ställning på ett i huvudsak rättvisande sätt. Vi tillstyrker att styrelse och nämnder och de förtroendevalda i dess organ beviljas ansvarsfrihet.

Hans Mattsson har inte deltagit i granskningen av Skolnämnden. Göran Lundström har inte deltagit i granskningen av Socialnämnden. Sven Bylund har inte deltagit i granskningen av Samhällsnämnden. Stig Nilsson har inte deltagit i granskningen av Arbetslivsnämnden.

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:

- Sammandrag av angivna rapporter från sakkunniga biträden
- Granskningsrapporter från lekmannarevisorer i Härnösands kommuns bolag

Härnösand den 3 mars 2011

 Rolf Andersson Ordförande	 Bo Anders Öberg 1:e vice ordförande	 Göran Lundström 2:e vice ordförande
 Marion Andersson	 Sven Bylund	 Peter Hasselborg
 Hans Mattsson	 Stig Nilsson	 Hans Sonesson







Härnösands  
kommun

871 80 Härnösand, 0611-34 80 00  
[www.harnosand.se](http://www.harnosand.se)